

FUAT SEZGİN ORTADOĞU VE AVRASYA ARAŞTIRMALARI
UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

Musal

DİL VE EDEBİYAT ARAŞTIRMALARI
SEMPOZYUMU

UDEAS

20-22^{EKİM}

Van / Türkiye

ÖZET KİTABI
ABSTRACT BOOK

EDİTÖR

DOÇ. DR. SONER İŞİMTEKİN

e-ISBN 978-975-7616-76-4

SEMPOZYUM
WEB SAYFASI İÇİN

TIKLA

VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
FUAT SEZGİN ORTADOĞU VE AVRASYA ARAŞTIRMALARI
UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

VAN YÜZÜNCÜ YIL UNIVERSITY
FUAT SEZGİN MIDDLE EAST AND EURASIAN STUDIES
APPLICATION AND RESEARCH CENTER

ULUSAL DİL VE EDEBİYAT ARAŞTIRMALARI SEMPOZYUMU
NATIONAL LANGUAGE AND LITERATURE RESEARCH SYMPOSIUM

UDEAS

20-22 EKİM 2021
VAN / TÜRKİYE

20-22 OCTOBER 2021
VAN / TURKEY

ÖZET KİTABI
ABSTRACT BOOK

EDİTÖR / EDITOR
DOÇ. DR. / ASSOC. PROF. SONER İŞİMTEKİN

e-ISBN: 978-975-7616-76-4

SEMPOZYUM
WEB SAYFASI İÇİN

TIKLA

VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
FUAT SEZGİN ORTADOĞU VE AVRASYA ARAŞTIRMALARI
UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

VAN YÜZÜNCÜ YIL UNIVERSITY
FUAT SEZGİN MIDDLE EAST AND EURASIAN STUDIES
APPLICATION AND RESEARCH CENTER

ULUSAL DİL VE EDEBİYAT ARAŞTIRMALARI SEMPOZYUMU
NATIONAL LANGUAGE AND LITERATURE RESEARCH SYMPOSIUM

UDEAS

20-22 EKİM 2021 | 20-22 OCTOBER 2021
VAN / TÜRKİYE | VAN TURKEY

ÖZET KİTABI
ABSTRACT BOOK

EDİTÖR / EDITOR
DOÇ. DR. / ASSOC. PROF. SONER İŞİMTEKİN

e-ISBN: 978-975-7616-76-4

SEMPOZYUM BİLGİLERİ / SYMPOSIUM INFORMATION

ULUSAL DİL VE EDEBİYAT ARAŞTIRMALARI SEMPOZYUMU
NATIONAL LANGUAGE AND LITERATURE RESEARCH SYMPOSIUM

UDEAS

20-22 EKİM 2021 / 20-22 OCTOBER 2021

e-ISBN
978-975-7616-76-4

VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ YAYIN NO: 76
VAN YÜZÜNCÜ YIL UNIVERSITY PUBLICATION NO: 76

EDİTÖR / EDITOR
DOÇ. DR. / ASSOC. PROF. SONER İŞİMTEKİN

TASARIM / DESIGN
ÜMİT OĞUR

EKİM / OCTOBER 2021
VAN

İLETİŞİM
WEB: <http://webportal.yyu.edu.tr/udeas>

E-POSTA: udeas@yyu.edu.tr

KURULLAR

Sempozyum Onursal Başkanı

Prof. Dr. Hamdullah Şevli (Rektör)

Sempozyum Düzenleme Komitesi Başkanı

Doç. Dr. Soner İşimtekin

Sempozyum Düzenleme Komitesi

Prof. Dr. Murat Kayri

Prof. Dr. Selma Baş

Doç. Dr. M. Halil Erzen

Doç. Dr. Gülşen Torusdağ

Dr. Öğr. Üyesi Nükhet Eltut Kalender

Dr. Öğr. Üyesi M. Arif Erzen

Sekretarya

Dr. Araş. Gör. Semra Öğretmen Aslan

Araş. Gör. Sinan Çakar

Araş. Gör. Kemal Temizer

Dr. Pınar Alçiçek

Sempozyum Bilimsel Değerlendirme Komitesi

Prof. Murat Kayri - Van YYÜ.

Prof. Dr. Zeki Taştan - Van YYÜ.

Prof. Dr. Hasan Çiçek - Van YYÜ.

Prof. Dr. Bülent C. Tanrıtanır - Van YYÜ.

Prof. Dr. Muhsin Macit - Anadolu Üniv.

Prof. Dr. Nuran Öztürk - Çukurova Üniv.

Prof. Dr. Alaattin Karaca - Muğla Sıtkı Koçman Üniv.

Prof. Dr. İlker Aydın - Ordu Üniv.

Prof. Dr. Ayşe Melda Üner -Yeditepe Üniv.

Prof. Dr. Gafar Mehdiyev - Erciyes Üniv.

Prof. Dr. Bülent Kırmızı - Osmaniye Korkut Ata Üniv.

Prof. Dr. Emine İnanır - İstanbul Üniv.

Prof. Dr. Bahar Güneş - Ankara Sosyal Bilimler Üniv.

- Prof. Dr. M. Şirin Çıkar - Van YYÜ.
- Prof. Dr. A. Kazım Ürün - Selçuk Üniv.
- Prof. Dr. İlyas Karslı - RTE Üniv.
- Prof. Dr. Yakup Civelek - AYBÜ.
- Prof. Dr. Salih Tur - Harran Üniv.
- Prof. Dr. Rifat Günday - Ondokuz Mayıs Üniv.
- Prof. Dr. Nalan Kızıltan - Ondokuz Mayıs Üniv.
- Prof. Dr. Tamara Gurtueva - Yeditepe Üniv.
- Prof. Dr. Selma Baş - Van YYÜ
- Doç. Dr. Gülşen Torusdağ - Van YYÜ.
- Doç. Dr. M. Halil Erzen - Van YYÜ.
- Doç. Dr. Soner İşimtekin - Van YYÜ.
- Doç. Dr. Hakan Erol - Ankara Üniv.
- Doç. Dr. Pınar Altundağ - Ankara Üniv.
- Doç. Dr. Osman Düzgün - AYBÜ
- Doç. Dr. İbrahim Şaban - İstanbul Üniv.
- Doç. Dr. Ömer İshakoğlu - İstanbul Üniv.
- Doç. Dr. Hüseyin Polat - Gazi Üniv.
- Doç. Dr. Kerim Açıık - İstanbul 29 Mayıs Üniv.
- Doç. Dr. Maka Salia - Düzce Üniv.
- Doç. Dr. Gül Mükerrerem Öztürk - RTE Üniv.
- Doç. Dr. Gürhan Kırilen - Ankara Üniv.
- Doç. Dr. Melih Erzen - Hacı Bayram Veli Üniv.
- Doç. Dr. Fırat Yıldız - Van YYÜ.
- Doç. Dr. Recep Demir - Van YYÜ.
- Doç. Dr. Meltem Gül - Van YYÜ.
- Doç. Dr. Meryem Nakiboğlu - Adnan Menderes Üniv.
- Doç. Dr. Mehmet Bakır Şengül - Bitlis Eren Üniv.
- Doç. Dr. Metin Eren - Van YYÜ.
- Doç. Dr. Senem Ceylan - 9 Eylül Üniv.
- Doç. Dr. Mustafa İsmail Dönmez - Selçuk Üniv.
- Doç. Dr. Murat Demir - Ankara Hacı Bayram Veli Üniv.
- Doç. Dr. Derya Adalar Subaşı - Ankara Üniv.
- Dr. Öğr. Ü. M. Arif Erzen - Van YYÜ.
- Dr. Öğr. Ü. Nükhet Eltut Kalender - Van YYÜ.
- Dr. Öğr. Ü. Esra Yalazı - Ankara Üniv.

Dr. Öğr. Ü. Gonca Ünal Chiang - Ankara Üniv.

Dr. Öğr. Ü. Mustafa Solmaz - Van YYÜ.

Dr. Öğr. Ü. Ruken Karaduman - Bayburt Üniv.

Dr. Öğr. Ü. Orhan Varol - Van YYÜ.

Dr. Öğr. Ü. M. Şahin Yavuzer - Van YYÜ.

Dr. Öğr. Ü. Engin Gökçur - Gümüşhane Üniv.

Dr. Öğr. Ü. M. Mücahit Asutay - AYBÜ.

Dr. Öğr. Ü. Ayşe Ertur - Hakkari Üniv.

Dr. Öğr. Ü. Gamze Gizem Avcioğlu - Selçuk Üniv.

Dr. Öğr. Ü. Nergiz Gahramanlı - Yeditepe Üniv.

Dr. Öğr. Ü. Ayşe Beyza Ercan - Ardahan Üniv.

Dr. Öğr. Ü. Neriman Yılmaz - RTE Üniv.

Dr. Öğr. Ü. Keziban Topbaşoğlu Eray - Kafkas Üniv.

Dr. Öğr. Ü. Emrullah Şeker - Bitlis Eren Üniv.

Dr. Öğr. Ü. Mehmet Burak Büyüktopçu - Kafkas Üniv.

Dr. Öğr. Ü. Samet Kalecik - Bitlis Eren Üniv.

Dr. Öğr. Ü. Şahin Kızıldaş - Bitlis Eren Üniv.

Dr. Öğr. Ü. Murat Kadıroğlu - Kocaeli Üniv.

Dr. Öğr. Ü. Hadi Bak - Atatürk Üniv.

Dr. Öğr. Ü. Tuğba Karagözlü Günör - Namık Kemal Üniv.

Dr. Öğr. Ü. İhsan Doğru - Karamanoğlu Mehmetbey Üniv.

Dr. Öğr. Ü. Zafer Ceylan - Karamanoğlu Mehmetbey Üniv.

Dr. Ümit Gedik - Karamanoğlu Mehmetbey Üniv.

Dr. Melek Bodur Gedik - Ardahan Üniv.

Dr. Fatih Yerdemir - Hacı Bayram Veli Üniv.

Dr. Ersin Çilek - Bartın Üniv.

Dr. Arzu Cebe - Erciyes Üniv.

Dr. Osman Ercan - Bitlis Eren Üniv.

Dr. Ahmet Özkan - İstanbul Medeniyet Üniv.

Dr. Gülşah Kıran Elkoca - İstanbul Medeniyet Üniv.

Dr. Işıl Aydın Özkan - Sinop Üniv.

Dr. Semra Öğretmen Aslan - Van YYÜ.

Dr. Pınar Alçıçek - Van YYÜ.

Araş. Gör. Sinan Çakar - Van YYÜ.

Araş. Gör. Kemal Temizer - Van YYÜ.

Öğr. Gör. Elshan Gurbanov - Erciyes Üniv.

İÇİNDEKİLER / Contents

Edebiyat-Tarih İlişisini Küresel Roman Örnekleri <i>Cehennem ve Veba Geceleri Bağlamında Okumak</i> Doç. Dr. Fethi Demir - Nahide Ece Süslü	15
Mirza Fethali Ahundzade'nin <i>Hacı Kara</i> Komedisindeki Karakterlerin Toplumdaki Yeri Dr. Öğr. Üyesi Nergiz Gahramanlı	17
Uluslararası Evlat Edinme Bağlamında Çocuklarda Dil Edinimi Araş. Gör. Gamze Bilir Seyhan	19
Yazma Becerisinin Geliştirilmesinde Metindilbilimsel Boyutlar Araş. Gör. Meltem Merve Konu	21
Fasih Arapça Arap Dilinin Gelişmesine Engel midir? Prof. Dr. Mehmet Şirin Çıkar - Öğr. Gör. Dr. Murad Kafi	23
Azerbaycan Edebi Düşüncesinde "Füyuzat" ve Füyuzatçılık Doç. Dr. Seba Namazova	25
Jean-Christophe Grangé'nin <i>Son Av</i> adlı Romanında Öjeni Kuramı Doç. Dr. Tülin Kartal Güngör	27
Fuzûlî'nin <i>Leyla ve Mecnun</i> 'unda 'Gam' Dr. Rabia Derya Özkara	29
Covid-19 sürecinde Türkiye'deki Çevirmenlerin Karşılaştıkları Sorunlar Üzerine Bir Değerlendirme Dr. Öğr. Üyesi Ceylan Yıldırım Yaşar	31
Klasik Türk Şiirinde Bayram Eğlencelerinin Tezahürleri Öğr. Ceylan Kan	33
5. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Metin-Görsel Uyumu Üzerine Bir İnceleme Öğr. Burak Ateş - Doç. Dr. Mustafa Kaya	35
Ortaokul 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Metinlerdeki Dil Bilgisi Yanlışları Üzerine Bir İnceleme Öğr. Yunus Taştan - Doç. Dr. Mustafa Kaya	37
Türkçe Dersi Öğretim Programlarının Medya Okuryazarlığı Kazanımları Açısından Değerlendirilmesi Doç. Dr. Mustafa Kaya	39
Başka Rüyalara Öykünen Şair: Nazım'ın Mayakovski'si Dr. Öğr. Üyesi Keziban Topbaşoğlu Eray	41

İÇİNDEKİLER / Contents

Aleksandr Puşkin'in <i>Erzurum'a Yolculuk Seyahatnamesinde Geçen Türkçe İfadeler</i> Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Taşkesenligil	43
Kur'an'da İnsanın Dil Yeteneğiyle Meleklerle Üstün Gelme Yönü Dr. Eşref İnan	45
Türkiye Türkçesi ve Modern Farsçanın Sözdizimsel Görünümlerinin Karşıtsal Dilbilim Açısından İncelenmesi Dr. Araş. Gör. Ümit Gedik	47
Ermenice Kaynaklarda Türkçeden Ermeniceye Geçen Kelimelerle İlgili Araştırmalar Prof. Dr. Gafar Çakmaklı Mehdiyev	49
Bilimkurgu Edebiyatı <i>Siyasetname</i> Olarak Okunabilir mi?: Isaac Asimov'un <i>Vakıf Üçlemesi</i> 'nde Siyaset ve Toplum Düşüncesi Dr. Arş. Gör. Enes Şahin	51
Bir Kadın Akademisyen Olarak Hatice El-Hadîsî ve Arap Dilbilimine Katkısı Dr. Öğr. Üyesi Rıfat Akbaş - Elif Toz	53
Nedim'in "İçün" Redifli Gazelini Göstergibilim ile Anlamak Şükran Koçak	55
Mehdî Ehevân-i Sâlis'in Şiirlerinde Yineleme Grupları Arş. Gör. Can Kaygın	57
Çok Dillilik ve Ekonomik Faydaları Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Torusdağ - Doç. Dr. Gülşen Torusdağ	59
Sait Faik'in Hikâyelerinde Anlatıcı Gülcan Aydoğan	61
Sultan Şairlerin Perspektifinden "Sultanlık" Doç. Dr. M. Halil Erzen	63
7. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Dil Becerilerine Dayalı Stratejilerin Türkçe Öğretim Programındaki Stratejiler ile Karşılaştırılması Öğr. Erkan Aydın - Dr. Araş. Gör. Muhammed Tunagür	65
Georges Perec'in <i>Ellis Adası</i> Adlı Eserinde Kökensizlik, Kimlik ve Göç Dr. Araş. Gör. Ahmet Özkan	67
Antik Yunan Edebiyatı'nda Bir Coğrafya Tasarım Örneği: Aiskhylos'ta Pers Coğrafyası Dr. Öğr. Üyesi Esra Yalazı	69
Üsküdârlı Sâfî'nin Farsça Öğretmek İçin Kaleme Aldığı Eserleri Öğr. Gör. Dr. Fatih Yerdemir	71
Abdülazîz Âsım Efendi ve Farsça Sâl-i Cedîd Kasidesi Öğr. Gör. Şerife Yerdemir	73

İÇİNDEKİLER / Contents

Yabancı Dil Olarak Macarca Öğretiminde Ekler ve Durum Eki ve İyelik Eki Kullanımında Karşılaşılan Güçlükler Üzerine Bir Değerlendirme Dr. Öğr. Üyesi Yasemin Altaylı	75
Nevşân El-Himyerî'nin "Şemsü'l-'Ulûm" Adlı Sözlüğünün Yöntembilim Açısından Değerlendirilmesi Öğr. Gör. İbrahim Güngör	77
Bir Gazelin Ontolojik Yöntemle İncelenmesi Fatma Aydın	79
Kadın Erkekleşince Eserinin Edebiyat Sosyolojisi Açısından Değerlendirilmesi Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Baki Bilik	81
Gönüllü Göçten Sürgünlüğe Geçişin Romanı: <i>İş Sürgünleri</i> Dr. Pınar Alçiçek	83
İran Meşrutiyet Sonrası Şairlerinin Şiirlerinde Vatan Tezahürü Doç. Dr. Soner İşimtekin	85
Lao She'in Edebi Kişiliği ve Eserleri Dr. Nermin Cahangirova	87
Muhtar Avezov'un "Korumasızların Günü" Adlı Hikâyesinin Tahlili Konul Aliyeva	89
Uzaktan Eğitimle Yapılan Türkçe Dersinde Dilbilgisi Öğretimi ve Uygulamaları: Öğretmen Görüşleri Öğr. Gülhan Ayar	91
Dilsel Etkileşim Yönüyle Türk Gastronomisindeki Fransızca Terimler Öğr. Gör. G. Berat Torusdağ - Doç. Dr. Gülşen Torusdağ	93
Rıfat Ilgaz'ın Şiirlerinde Toplumcu Sanat Çizgisinin Gelişimi Üzerine Dr. Öğr. Üyesi M. Arif Erzen	95
Pi'de Ahlak ve Maneviyat Prof. Dr. Bülent Cercis Tanrıtanır	97
Ngugi Wa Thiong'o'nun <i>A Grain Of Wheat</i> Adlı Romanında Ulusal Bilinç Doç. Dr. Mehmet Recep Taş	99
Değerleme Kuramı Çerçevesinde Katılım Dizgesi: Gazete Köşe Yazıları Örneği Araş. Gör. Esma Sönmez Öz - Prof. Dr. Kamil İşeri	101
Çerkesçedeki (Adıge Dili) Bazı Atasözleri Ve Türkçedeki Karşılıkları Dr. Öğr. Üyesi Arif Gezer	103
Farsça - Türkçe Dil İlişkisinde Arapça Kökenli Yalancı Eş Değer Kelimeler Dr. Öğr. Üyesi İsmail Söylemez	105

BİLDİRİ ÖZETLERİ

Paper Abstracts

Edebiyat-Tarih İlişkisini Küresel Roman Örnekleri *Cehennem ve Veba Geceleri Bağlamında Okumak*

Doç. Dr. Fethi Demir

* Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi,
mfethi_demir@yahoo.com

Nahide Ece Süslü

* Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü,
Yüksek Lisans Öğrencisi, nahideecesuslu@gmail.com

Özet

Edebiyatın sosyal, siyasi, ekonomik, kültürel, psikolojik alanlarla ilişkisi/etkileşimi olduğu kadar tarihle de sıkı bağları vardır. Hatta denilebilir ki edebiyat ile tarih arasındaki ilişki diğer alanlardan daha kompleks bir görünüm arz eder. Nitekim tarihî gerçekliğin edebiyat eserine yansımaları hep sorunlu olmuştur. Özellikle edebiyatın tarihî gerçekliğe ne kadar uyduğu, tarihî olayları, kişileri, dönemleri ve durumları kurmacanın dünyasına taşıırken nasıl dönüştürdüğü çokça tartışılmıştır. Bu tartışmaların encamına bakıldığı zaman ise birkaç temel yaklaşımın öne çıktığı söylenebilir. Bunlardan ilki edebiyatın tarihe sadık kalmasını savunan anlayıştır. İkincisi tarihî olayları edebiyat için bir malzeme gibi gören ve edebiyatçıya bu malzemeyi özgürce kullanma imkânı veren eğilimdir. Üçüncü bir anlayış ise ne ilk eğilimde olduğu gibi edebiyatı tarihin ne de ikincisindeki gibi tarihi edebiyatın emrine verir. Daha sentezci bir bakış açısını savunur. Tüm bu genel bağlam içerisinde küresel edebiyat çağında, postmodernizm ve sonrasındaki gelişmelerle birlikte edebiyatçının tarihi kendi eserini yaratırken araçsallaştırdığı; palimpsest, anakronizm, parodi, ironi, üst kurmaca, metinler arasılık gibi tekniklerle oyunsulaştırdığı aşikârdır. Nitekim bugün küresel bir okur kitlesini gözetken, edebiyatı uluslararası bir bakış açısıyla üreten edebiyatçıların tarihi yansıtma biçimleri de bu eğilimle paralellik göstermektedir. İşte, bu çalışmada küresel edebiyatın öne çıkan iki örneği üzerinden tarihin edebiyata nasıl aktarıldığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu eserler, Dan Brown'un *Cehennem* ve Orhan Pamuk'un *Veba Geceleri* adlı romanlarıdır. Aynı zamanda, bu eserler güncel bir mesele olan salgın gibi küresel bir felaketi anlatının odağına almış olmaları ve tarihî bir bağlama oturtarak incelemeleri bakımından da üzerinde durulmayı hak etmektedir. Her iki romancı da salgın hastalık konusunu tarihî bir dönem içerisinde; polisiyeden gerilime, postmodernizmden aksiyona kadar uzanan bir skala içerisinde betimlemeye çalışmıştır. *Cehennem* romanında, Dante Alighieri'nin *İlahi Komedyası*'ndan ve Sandro Botticelli'nin *Cehennem Haritası* adlı tablosundan esinlenilmiş; dünya nüfusunu azaltmaya yönelik bir salgınla karşı karşıya kalan simgebilimci Robert Langdon'un mücadelesi konu edilmiştir. *Veba Geceleri* romanında ise Osmanlı Devleti'ne bağlı hayalî bir yer olarak kurgulanan Minger Adası'nda, 1900-1901 yıllarında baş gösteren veba salgınına karşı verilen mücadele işlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Küresel Roman, Edebiyat-Tarih İlişkisi, Salgın, Tarihsel Kurgu, Postmodernizm.

Reading The Relation of Literature-History In The Context of Global Novel Examples: *Inferno* and *Nights of Plague*

Abstract

Literature has a close relation with history as much as social, political, economic, cultural, psychological departments. Indeed, It is said that the relation with literature and history is presented more complex than the other departments. Thus, the reflection of the historical reality on the literary work has always been problematic. Particularly, how much literature fits into historical reality, how it transforms historical events, people, periods and situations into the world of fiction has been quite discussed. When it is looked the last of these discussions, it can be said that a few basic approaches stand out. The first of those ones is the conception of literature keeping faithful history. The second one is the tendency to see historical events as material for literature and give the literalist the opportunity to use this material freely. The third one gives neither literature to history in the first tendency nor history to literature as in the second one. It supports more synthesizer perspective. It is clear that the literalist instrumentalizes and gamifies history in creating his own work with techniques like palimpsest, anachronism, parody, irony, upper fiction, intertextuality, etc. in this general context, in the age of global literature, with postmodernism and after its developments. In fact, the forms of historical reflection of the literarists who observe the global readership and produce literature as an international perspective also parallels this trend. In this study, It is tried to determine how history is transferred to literature through two prominent examples of global literature. These works are Dan Brown's novels *Inferno* and Orhan Pamuk's *Nights of Plague*. At the same time, these works deserve to be focused because of the fact that they have a subject of a global disaster such as an epidemic, which is a current issue, and examine it in a historical context. Both novelists have tried to describe the subject of epidemic disease in a historical period; in a scale ranging from police, thriller, postmodernism, and action. In novel *Inferno*, it is impressed by *Divine Comedy* of Dante Alighieri and *The Map of Hell* of Sandro Botticelli; has mentioned Iconologist the struggle of Robert Langdon who faced with an epidemic aimed at reducing the world's population, In novel *Nights of Plague*, It was narrated that the struggle against the plague epidemic that started in 1900-1901 on Minger Island, which was fictionalized as an imaginary place connected to the Ottoman Empire.

Keywords: Global Novel, Relation of Literature and History, Epidemic, Historical Fiction, Postmodernism.

Mirza Fethali Ahundzade'nin *Hacı Kara* Komedisindeki Karakterlerin Toplumdaki Yeri

Dr. Öğr. Üyesi Nergiz Gahramanlı

*Yeditepe Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü,
nergisi@yeditepe.edu.tr.

Özet

Mirza Fethali, Ahundzade klasik edebiyat tarihinde yeni bir sayfa açan büyük şahsiyetlerdendir. O, Azerbaycan edebiyat tarihinde eleştirel gerçekliğin, tiyatronun ve realist nesrin kurucusudur. Aynı zamanda önemli maarifçi ve materyalist felsefecidir. Azerbaycan edebiyatının gelişmesinde önemli katkıları vardır. Ömrünün büyük kısmını alfabeyle mücadeleye sarf etmiş ve yeni alfabe layihası tertip etmiştir. Onun Latin alfabesine geçme arzusu, 1926 yılında hayata geçmiştir. Edebî hayata şiirle başlamış; tarihî, edebî, felsefî makaleler kaleme almıştır.

Yeni edebî türlerin teşekkülü ve gelişmesi, halkın sosyal siyasi hayatında oluşan değişiklikler yeni fikirler getirir. Bu fikirleri yaymak için en uygun tür tiyatro idi. Ahundzade, dram türleri içerisinde komediyi daha çok sevmiş ve yeni edebiyatın temel taşlarını bu türde yazdığı eserlerle koymuştur. Devrin sosyal ve siyasi problemleri, halkın zaruri ihtiyaçları, satirik eserler ve komedi için zengin malzeme, komik durumlar yaratır. Onun komedileri özellikle bu meselelerden doğar. Bunda Moliere'in ve Gogol'ün de etkisi büyüktür. Derin gözlem yeteneğine sahip olan yazar, piyeslerinin konusunu gerçek hayattan almıştır. Bu eserler yazıldıkça gazetede yayımlanmış ve sahnede başarıyla oynanmıştır. Ahundzade'nin dram faaliyeti ve başarısı, Şark ülkelerindeki yazarları da etkilemiş ve onları bu alanda heveslendirmiştir.

Komedileri arasında özellikle *Sergüzeşt-i Merd-i Hesîs* ya da karakterinin adıyla bilinen *Hacı Kara* büyük başarı kazanmıştır. *Hacı Kara*, Azerbaycan tiyatrosunun klasik eserlerindendir. Uzun süre oynanan bu eserin büyük tarihî önemi vardır. Tiyatronun gelişmesinde, realist oyuncuların yetişmesinde bu komedinin rolü büyüktür. Komedinin başkahramanı *Hacı Kara*'dır. Eserdeki dramatik tartışma onun etrafında gelişir. Piyenin konusu cimriliktir. Dünya edebiyatında çok kullanılan bu konu Azerbaycan edebiyatı için yeni idi. Eserde onun gülünç hareketleri tasvir edilerek cimriliği ortaya çıkarılır. Dünya edebiyatında yazılan cimri tipleri birbiri ile birleşmiş olsalar da kendi ferdî özellikleri ile farklıydı. Çünkü bunların her biri ayrı ayrı klasikler tarafından ve ayrı ayrı sosyal zeminlerde yaratılmıştı ve her biri belirli bir tarihî devrin ürünü idi. Ahundzade de bu eski konuyu yenilemiş ve kendinin orijinal cimri karakterini yaratmıştı. *Hacı Kara* cimriliğin genel özellikleriyle beraber Azerbaycan'ın sosyal iktisadi durumundan doğan millî özelliklerini de yansıtmıştır. Bu açıdan baktığımızda *Hacı Kara* yeni ve orijinal bir tipti. Bu çalışmada, *Hacı Kara* piyesinde yer alan karakterlerin kişilik özelliklerini ve toplumdaki yerini değerlendireceğiz.

Anahtar Sözcükler: Ahundzade, *Hacı Kara*, Piyes, Cimri, Karakter.

The Place of The Characters In Mirza Fethali Akhundzade's *Haji Kara Comedy In Society*

Abstract

Mirza Fathali Akhundzade is one of the great personalities who turned a new page in the history of classical literature. He is the founder of critical realism, theater and realist prose in the history of Azerbaijani literature. Also he is important educator and materialist philosopher. He made important contributions to the development of Azerbaijani literature. He spent most of his life in the struggle with the alphabet and prepared a new alphabet script. His desire to switch to the Latin alphabet was realized in 1926. He started his literary life with poetry and wrote historical, literary and philosophical articles.

The formation and development of new literary genres, changes in the social and political life of the people bring new ideas. The most appropriate genre to spread these ideas was theater. Akhundzade liked comedy more among the drama genres and laid the foundation stones of the new literature with the works he wrote in this genre. The social and political problems of the period, the essential needs of the people, create rich material and funny situations for satirical works an comedy. His comedies are born out of these issues specifically. Moliere and Gogol also had a great influence on this. The author, who has deep observation skills, took the subject of his plays from real life. As these works were written, they were published in the newspaper and played on the stage successfully. Akhundzade's drama activity and success also influenced the writers in the Eastern countries and encouraged them in this field.

Among his comedies, especially *Sergüzeşt-i Merd-i Hesîs*, or *Haji Kara*, known by the name of his character, gained great success. *Haji Kara* is one of the classical works of the Azerbaijani theatre. This work, which has been played for a long time, has great historical significance. This comedy has a great role in the development of the theater and the training of realist actors. The protagonist of the comedy is Haji Kara. The dramatic discussion in the work develops around him. The subject of the play is stinginess. This subject, which was widely used in world literature, was new to Azerbaijani literature. In the work, his stinginess is revealed by depicting his ridiculous movements. Although the stingy types written in world literature were united with each other, they were different with their individual characteristics. Because each of them was created separately by the classics and on different social grounds, and each of them was the product of a certain historical period. Akhundzade renewed this old theme and created his original stingy character. Along with the general characteristics of stinginess, Haji Kara also reflected the national characteristics arising from the social economic situation of Azerbaijan. From this point of view, *Haji Kara* was a new and original type. In this study, we will evaluate the personality traits of the characters in the play of *Haji Kara* and their place in society.

Keywords: Akhundzade, Haji Kara, Play, Stingy, Character.

Uluslararası Evlat Edinme Bağlamında Çocuklarda Dil Edinimi

Araş. Gör. Gamze Bilir Seyhan

* Ege Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü,
gamze.bilir.seyhan@ege.edu.tr

Özet

Yasayla belirtilmiş şartlar içinde bir kimseyi evlat olarak nüfusuna geçirmek olarak tanımlanan evlat edinme kavramı, çocukları ve aileleri ilgilendiren çok katmanlı bir süreçtir. Özellikle dünya çapında yaygın olan uluslararası evlat edinme bağlamında, çocuklar içine doğdukları ve biyolojik ailelerinin sahip olduğu kültürden dünyanın herhangi bir yerinde yaşayan bir aile tarafından evlat edinilerek ülke değiştirmektedirler. Uluslararası evlat edinme birtakım sözleşmeler ve düzenlemelerle kontrol altında tutulmaktadır. Çocuğun üstün yararı gözetilerek yapılması beklenen evlat edinme işlemleri yasal yollarla gerçekleştirilmelidir. Özellikle uluslararası evlat edinme sürecinde, çocuklar biyolojik ailelerinin sahip olduğu ana dilden farklı bir dilin konuşulduğu yere taşınmakta ve içinde büyüyecekleri dil ortamlarında ani bir değişim yaşamaktadır. Uluslararası olarak evlat edinilen çocuklar, tipik olarak doğdukları ülkenin dilinden evlat edindikleri ailenin diline ani ve tam bir geçiş yaşarlar; bu, ikinci ilk dil edinimi olarak adlandırılan bir süreçtir. Özellikle dil öğrenme sürecinde olan çocukların evlat edinme nedeniyle dil çevrelerinin değişimi çocukların dil edinimlerini de etkilemektedir. Çocuklar çok geniş bir yaş aralığında evlat edinilebilmektedir. Henüz dil öncesi evredeyken evlat edinilen çocuklar olduğu gibi gelişmiş çoklu kelime döneminde de evlat edinilebilmektedirler. Bu çocukların çoğu, dil edinimi için hassas dönemde olduklarında evlat edinilir ve bu nedenle de yeni dillerini akıcı bir şekilde öğrenebilirler. Bu noktadan hareketle dil çevresinde kesin değişimlerin yaşandığı uluslararası evlat edinme sürecinin öznesi olan çocukların dil edinimi süreçlerinin tartişılmasının önemli olduğu düşünölmektedir. Evlat edinme yaşı, evlat edinme öncesi bakımın kalitesi, sağlık ve gelişim durumu ve evlat edinme sonrası ortam, çocukların yeni dile geçiş yapma kolaylığını ve evlat edinilmeyen akranlarına ne kadar çabuk ve tam olarak yetiştiklerini etkileyebilmektedir. Bu çalışmada, uluslararası evlat edinilen çocukların dil edinimi süreçlerine dair yapılmış çalışmaların taranarak incelenmesi ve evlat edinilen çocuklarda dil ediniminin genel bir çerçevesinin ortaya konması amaçlanmaktadır. Doküman incelemesi olarak yürütölmekte olan bu çalışma kapsamında, evlat edinme bağlamında dil edinimi süreci ele alınmakta ve gerçekleştirilmiş çalışmalarla bu sürecin genel hatları ortaya konulmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Evlat Edinme, Dil Edinimi, Erken Çocukluk, Uluslararası Evlat Edinme.

Language Acquisition In Children In The Context of International Adoption

Abstract

Adoption is a multi-layered process involving children and families and is defined as the adoption of a person as a child under the conditions specified by law. Particularly in the context of international adoptions, which is prevalent worldwide, children have been adopted and transformed by a family living anywhere in the world from the culture that they were born into and that their biological parents owned. International adoptions are controlled by a number of agreements and arrangements. The adoption procedures expected to be carried out for the best benefit of the child should be carried out through legal means. Especially in the international adoption process, children are moved to a place where a language other than the mother tongue of their biological parents is spoken and a sudden change emerges in the language environments in which they will grow. Internally adopted children typically experience a sudden and complete transition from the language of their home country to the language of the adopted family; this is a process called second first language acquisition. The change in language surroundings of children who are in the language-learning process, particularly with regard to adoption, also affects the language acquisition of children. Children may be adopted at a very wide age range. As with children adopted in the pre-linguistic phase, they can be adopted in the developed polyphonic period. Most of these children are adopted when they are in a delicate period for language acquisition, so they can learn new languages fluently. From this point of view it is considered important to discuss the language acquisition processes of children, which are the subject of international adoption, in which decisive changes occur around language. The age of adoption, the quality of pre-adoption care, the health and development situation and the post-adoption environment could impact on the ease with which children are able to transition to the new language and how quickly and fully they are brought up to their non-adopted peers. The present study aims to screen and examine the work carried out on the language acquisition processes of internationally adopted children and to establish an overall framework for language acquisition in adopted children. Within the scope of this study which is carried out as a document review, the language acquisition process in the context of adoption is addressed and the general outline of this process is revealed through the studies carried out.

Keywords: Adoption, Language Acquisition, Early Childhood, International Adoption.

Yazma Becerisinin Geliştirilmesinde Metindilbilimsel Boyutlar

Araş. Gör. Meltem Merve Konu

* Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi,
meltemmerve@uludag.edu.tr

Özet

Sözcük ve dil bilgisi öğretimi temelinde doğru söyleyiş ve yazıma dayalı anlama-anlatma becerilerinin geliştirilmesi, dil derslerinin başlıca amacını oluşturmaktadır. Bu becerilerden vericinin duygu / düşüncelerini bağlama ve amaca uygun olarak ürettiği dil yapısıyla aktarmasını sağlayan yazma becerisi, dil öğretimi sürecinde öğrenciye kazandırılması hedeflenen son fakat diğerleri gibi önemli bir edimdir. İletişim ve enformasyon eylemlerinin gerçekleşmesinde diğer beceriler gibi önemli bir yeri olan yazma becerisinin de geliştirilerek bireyin amacını alıcıya en başarılı biçimde aktarması beklenir. Dil becerilerinin geliştirilmesinde kullanılan ders kitaplarındaki edebî ve bilimsel metinler önemli bir araçtır. Türü ne olursa olsun, metin içi anlam üretimleri metin dil bilimsel kurallara göre oluşturulmaktadır. Metin dil bilimsel bakış açısına göre; anlam, tümceler arası ilişkilerden doğan tümce ötesi yapıda gizlidir. Anlamın üretilmesinde metinler gibi metin içi ve metin dışı etkinlikler de bireye farklı bakış açıları sunarak dil becerilerini geliştirmesine katkı sağlar. Alan yazında, farklı türde metinlerin metin dil bilimi açısından çözümlenmesine yönelik yeterli nicelikte çalışma bulunmasına rağmen derslerde metinlerin çözümlenmesinden daha çok üzerinde durulan etkinliklere yönelik çalışma sayısı yok denecek kadar azdır. Bu çalışma ile öğreticinin öğrenciye kazandırmak istediği hedef beceriler için önemli bir araç olan etkinliklerin de metin dil bilimsel kurallardan bağımsız olmadıklarına ve metin dil bilimi uygulamalarının genelde dil öğretimi özelde Türkçe öğretiminde önemli bir yeri olduğuna dikkat çekmek amaçlanmaktadır. Çalışmada nitel araştırma yaklaşımlarından temel nitel araştırma deseni kullanılacak, veriler doküman incelemesi tekniği ile elde edilecek ve betimsel analiz ile değerlendirilecektir. Çalışma ile MEB Yayınlarına ait ortaokul 6., 7. ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarında yazma edimini geliştirmeye yönelik etkinliklerin hazırlanmasında Teun A. Van Dijk ve Walter Kintsch'in 'Büyük-Küçük Ölçekli Yapı Kuralları' ve 'Üst Yapı Kuralları'nı içeren 'Metin Yapısı Kuramı'ndan nasıl, ne çeşitlilikte yararlanıldığına dair farkındalık oluşturulması amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda yazma becerisine yönelik uygulamalar, seviyeler arası karşılaştırmalı olarak eleştirel bir bakış açısıyla incelenerek eksik olan ve fazlaca tekrarlanan etkinlikler için ilgili kişi ve kurumlara önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Sözcükler: Metindilbilim, Türkçe Öğrenimi / Öğretimi, Yazma Becerisi.

Text Linguistic Dimensions In Developing Writing Skill

Abstract

The main purpose of language lessons is to develop comprehension and expression skills based on correct pronunciation and spelling on the basis of vocabulary and grammar teaching. One of these skills, the writing skill, which enables the giver to convey his/her feelings and thoughts with the language structure s/he produces in accordance with the context and purpose, is the last but important act that is aimed to be acquired by the learner in the language teaching process. It is expected that the writing skill, which has an important place like other skills in the realization of communication and information actions, will be developed and convey the purpose of the individual to the recipient in the most successful way. Literary and scientific texts in textbooks used in the development of language skills are important tools. Whatever the type, in-text meaning productions are formed according to the linguistic rules of the text. According to the text-linguistic point of view; the meaning is hidden in the trans-sentence structure arising from inter-sentence relations. In the production of meaning, non-text activities such as texts also contribute to the development of language skills by presenting different perspectives to the individual. Although there are enough studies in the literature on the analysis of different types of texts in terms of text linguistics, the number of studies on the activities that are emphasized more than the analysis of texts in the lessons is negligible. With this study, it is aimed to draw attention to the fact that the activities, which are important tools for the target skills that the teacher wants to gain the learner, are not independent from the linguistic rules of the text and that the text linguistics applications have an important place in language teaching in general and Turkish teaching in particular. Case study, one of the qualitative research designs, will be used in the study, the data will be obtained by document analysis technique and evaluated by content analysis. With this study, how to use Teun A. Van Dijk and Walter Kintsch's Text Structure Theory, which includes Micro - Macro Structures and Superstructure Rules, in the preparation of activities to improve writing in secondary school 6th, 7th and 8th grade Turkish textbooks belonging to MEB Publications, it is aimed to raise awareness about what variety is used. In this direction, activities for writing skills will be examined from a critical point of view, comparatively between levels, and suggestions will be made to relevant people and institutions for incomplete and over-repetitive activities.

Keywords: Textlinguistics, Turkish Learning / Teaching, Writing Skills.

Fasih Arapça Arap Dilinin Gelişmesine Engel midir?

Prof. Dr. Mehmet Şirin Çıkar

* Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Arap Dili ve Belağatı,
msirin@yyu.edu.tr

Öğr. Gör. Dr. Murad Kafi

* Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Arap Dili ve Belağatı,
muradkafi@yyu.edu.tr

Özet

Arap dil çalışmaları, İslamiyet'in yayılmasına paralel olarak erken dönemde başladı ve bu çerçevede asırlar boyu sürecek etkiye sahip eserler yazıldı. Dinî metinleri doğru bir şekilde anlama ve Arap olmayan Müslümanlara da Arap dilini öğretme amacıyla başlayan çalışmalar, hızlı bir şekilde ekolleşti. Normatif kurallar belirleme vasfıyla öne çıkan Basra Ekolü, doğru ve genel geçer kaidelerini belirlerken de çok titiz davrandı. Delil olabilecek dilsel maddelerin toplanmasında, zaman, mekân ve kabile sınırlandırması getirdi. Kufe ekolü ise kullanımda olan dilsel olguları birer delil olarak kabul etmekten çekinmedi.

Basra ekolünün üst/fasih dilin temelini kurarken çölde yaşayan Bedevi Arapların kullandığı dili referans alması, dil-düşünce ilişkisi çerçevesinden bakılarak eleştirilmeye başlandı. Burada ortaya atılan temel tez ise; gramer kurallarının belirleyici olmasından ziyade toplumda kullanılan dili betimlemesi gerektiğidir. Basra ekolü ise temel kurallar belirleyip dilin kullanımının buna göre olması gerektiğinde ısrarcı olmuş ve uymayanları da hatalı kabul etmiştir. Bu durumda, değişen zaman ve gelişen toplumla paralellik arz etmeyip buna ayak uyduramadığından dolayı da üst dil artık toplumdan kopuk bir hâle gelmektedir. Zira gramer veya dil ile ilgili bir durumu kanıtlamak için ortaya atılan referans, geçmiş dönemlere ait bir referans olmaktan öteye gidemedi; dolayısıyla da bir kısır döngü meydana geldi.

Diglossia/çift dillilik Arap toplumu ile Arapça arasındaki en büyük problem olarak dikkat çekmektedir. Bir tarafta toplumu katı kurallara uymaya zorlayan üst/fasih dilin; diğer tarafta ise gramer kurallarına bağlı kalmak istemeyen, bu yüzden de değişmeye ve yok olmaya elverişli lehçe/günlük kullanılan bir dilin varlığı söz konusudur.

Bu çalışmada temel hedefimiz, üst/fasih Arapçanın toplumda konuşulamamasının temel sebebi ve ortaya atılan iddialar üzerinde durmak olacaktır.

Anahtar Sözcükler: Arap Dili, Nahiv, Diglossia, Fasih Dil, Lehçe.

Is Fasih Arabic an Obstacle to The Development of The Arabic Language?

Abstract

Arabic language studies began in the early period in parallel with the spread of Islam and in this context, the research works with an impact that would last for centuries were written. Studies that started with the aim of understanding the religious texts correctly and teaching the Arabic language to non-Arab Muslims quickly turned into schools. The Basra school, which stands out with its ability to determine normative rules, also acted very meticulously when determining correct and generally accepted rules. It introduced time, space and tribe limitations in the collection of linguistic items that could be evidence. Kufa school, on the other hand, did not hesitate to accept the linguistic facts in use as evidence.

The Basra school's reference to the language used by the Bedouin Arabs living in the desert, while establishing the basis of the upper/orthodox language, began to be criticized within the framework of the language-thought relationship. The main thesis put forward here is; Grammar rules should describe the language used in society rather than being decisive. The Basra school, on the other hand, insisted that the basic rules should be determined and the use of the language should be accordingly and accepted those who did not comply with it as faulty. In this case, the fasih/upper language becomes disconnected from the society because it cannot keep up with the changing times and developing society. Because the reference put forward to prove a grammatical or language-related situation could not go beyond being a reference from the past periods, so a vicious circle arose.

Diglossia seems to be the biggest problem between Arab society and Arabic. On the one hand, there is the upper/correct language that forces the society to comply with strict rules, and on the other hand, the dialect/daily used language that does not want to be bound by grammatical rules and therefore is suitable for change and extinction.

In this study, our main goal will be to dwell on the main reason why upper/correct Arabic cannot be spoken in society and the claims made.

Keywords: Arabic Language, Arabic Grammar, Diglossia, Fasih Language, Dialect.

Azerbaycan Edebî Düşüncesinde “Füyuzat” ve Füyuzatçılık

Doç. Dr. Seba Namazova

* Gence Devlet Üniversitesi, Filoloji Fakültesi, Azerbaycan ve Dünya Edebiyatı Kürsüsü,
seba8080@mail.ru

Özet

Romantik ruhlu Füyuzat dergisinin ilk sayısı, önde gelen bir yayıncı ve düşünür olan Ali Bey Hüseyinzade'nin editörlüğünde 1 Kasım 1906'da yayımlandı. Sosyal bir karaktere sahip olan bu basın organının varlığı sırasında sadece 32 sayı basılmıştır. 'Füyuzat' kelimesi, hayatın gerçeklerini hissetmek; feyziyab olmak anlamlarına gelen Arapça kökenli bir kelimedir. Aydınlatıcı, milyoner-hayırsever Hacı Zeynalabdin Tağıyev'in maddi desteğiyle yayımlanan derginin sayfalarında, dönemin önde gelen yazarlarından Muhammed Hadi, Mirze Elekber Sabir, Hüseyin Cavid, Said Salmasi, Abdulla Şaiq, Ahmet Kamal, Ahmet Raiq ve diğer yazarların çeşitli konulardaki çalışmaları yer almıştır.

Füyuzat, Azerbaycan'da neo-romantizm yaratan basının bir örneği olarak nitelendiriliyor. Azerbaycan Demokratik Cumhuriyeti döneminde devlet bayrağımızda üç renkte (mavi, kırmızı, yeşil) sembolize edilen Azerbaycan vatandaşının manevi değerleri, derginin editörü Ali Bey Hüseyinzade'nin ünlü tezi ve füyuzatçıların tarihi hizmetleri ile bağlantılıydı.

Füyuzatçılar, Azerbaycan'da demokrasinin zaferi için çalışmış ve kamusal yaşam, millî edebiyat ve kültürde reformlar gerçekleştirmeyi amaçlamışlardır. Derginin kurucuları ve yetenekli yazarları sadece bir basın örneğini yayımlamakla kalmamış, füyuzatçılık hareketini ve 'Füyuzat' Gazetecilik Okulu'nu yaratarak tarihe sonsuza kadar imza atmışlardır. 'Füyuzat' ve füyuzatçıların karşılaştığı temel sorunlar, aşağıdaki gibi kompakt bir şekilde sınıflandırılabilir: Türkleşmek, İslamlaşmak, Avrupalılaşmak, Azerbaycancılık, neoromantik edebiyat, fütüristik gazetecilik okulu oluşturulması; dilde, düşüncede, işte birlik kavramına dayalı ortak bir Türk dili, edebiyatı ve kültürünün oluşturulması vb. Azerbaycanlı okuyucular ilk kez Tolstoy, Goethe, Russo, Montesquieu gibi dünya edebiyatının klasik şahsiyetleri hakkında nispeten geniş bilgileri bu dergide yayımlanan makale ve çevirilerden aldılar.

Kısacası, Ali Bey Hüseyinzade'nin başkanlığını yaptığı *Füyuzat* dergisi ve aynı adlı edebî akım, geçen yüzyılın başında Azerbaycan edebiyatının ve kültürünün gelişmesine önemli katkılarda bulunmuştur.

Anahtar Sözcükler: Füyuzat, Dergi, Edebiyat, Gazetecilik, Makale.

“Fuyuzat” and Fuyuzatism In Azerbaijani Literary Thought

Abstract

The first edition of the romantic-spirited magazine *Fuyuzat* was published on November 1, 1906, under the editorship of Ali Bey Huseynzadeh, a leading publisher and thinker. During the existence of this press body, which has a social character, only 32 editions were printed. The word ‘Fuyuzat’ is a word of Arabic origin that means feeling the realities of life, being delighted. Published with the financial support of the enlightener, millionaire-philanthropist Haji Zeynalabdin Taghiyev, the pages of the magazine featured the work of Muhammad Hadi, Mirza Alakbar Sabir, Huseyn Javid, Said Salmasi, Abdulla Shaig, Ahmet Kamal, Ahmet Raig and other writers on various topics.

Fuyuzat is described as an example of the Press that created neo-romanticism in Azerbaijan. The spiritual values of the Azerbaijani citizen, symbolized in three colours (blue, red, green) on our state flag during the Azerbaijan Democratic Republic period, were linked to the famous thesis of the editor of the journal Ali Bey Huseynzadeh and the historical services of the *fuyuzatists*.

The *fuyuzatists* worked for the victory of democratism in Azerbaijan and set the main goal of reforms in public life, national literature and culture. The creators and talented authors of the journal not only published a sample of the press but also created the *fuyuzat* movement, the ‘Fuyuzat’ school of journalism, their signatures have always been engraved in history. The main problems faced by *Fuyuzat* and *fuyuzatists* can be classified in a compact way as follows: Turkification, Islamization, Europeanization, Azerbaijanism, neoromantic literature, the creation of *fuyuzist* school of journalism, the creation of a common Turkish language, literature and culture based on the concept of unity in language, thought, business, etc. For the first time, Azerbaijani readers received relatively extensive information about classical personalities of world literature, such as Tolstoy, Goethe, Russo, Montesquieu, from articles and translations published in this journal.

In short, the magazine *Fuyuzat*, headed by Ali Bey Huseynzadeh, and the literary stream of the same name made important contributions to the development of Azerbaijani literature and culture at the beginning of the last century.

Keywords: *Fuyuzat*, Journal, Literature, Journalism, Article.

Jean-Christophe Grangé'nin *Son Av* Adlı Romanında Öjeni Kuramı

Doç. Dr. Tülin Kartal Güngör

*Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi,
Batı Dilleri ve Edebiyatları, Fransız Dili ve Edebiyatı,
tulin.kartal@hbv.edu.tr

Özet

Çağdaş Fransız yazınında polisiye-gerilim türünün önemli yazarlarından biri kabul edilen Jean-Christophe Grangé'nin 2019 yılında yayımlanan *Son Av* adlı romanı, iç içe geçmiş ve birbirleriyle bağlantılı bazı suçlar dizisini konu edinir. Kara Avcılar denilen bir örgütün izinin sürüldüğü, saf ırk yaratmak uğruna kendi kanından insanları bile acımasızca öldüren aristokrat bir ailenin yaşamının anlatıldığı yapıtta; tarihsel, sosyolojik, mitolojik ve çevreyle ilgili pek çok göndermenin yanı sıra Yeniřlerin ve aristokratların yaşamına dair pek çok bilgiye rastlanır.

Yapıtta, özellikle 20. yüzyılın ilk yarısında ortaya çıkan ve bir dönem oldukça ilgi gören öjeni kuramına dikkat çekilmektedir. Hasta, engelli veya eşcinsel insanların ayıklanarak sağlıklı bireylerin çoğaltılması yoluyla insan ırkının ıslah edilme çabası olarak nitelendirilen öjeni kavramı, insanın bir yandan doğal-biyolojik kazanç sağlama diğer taraftan da kültürel olarak tür karakteristiklerine müdahale çabasının ürünüdür. Grangé'nin *Son Av* adlı romanında, üstün ırk yaratma düşüncesi içinde olan insanın çıkarına daha uygun olanı elde etmek adına ne gibi kötülükler yapabileceği gözler önüne serilmektedir.

Son Av romanında öjeni kavramının anlatı düzeyinde kendisine nasıl yer bulduğunun gösterileceği bu çalışmada, Grangé'nin yapıtına konu olan cinayetlerin nasıl birer tören gibi işlenerek hikâyenin olay örgüsüne yerleştirildiği ve geçmişle nasıl ilişkilendirildiği gösterilecektir. Kimi zaman metinlerarası ilişkiler yöntemine başvurulacak olan çalışmada, yazarın polisiye hikâyelerin içine mistik, folklorik, mitolojik, kültürel unsurları nasıl serpiştirdiğine dikkat çekilecektir.

Anahtar Sözcükler: Jean-Christophe Grangé, *Son Av*, Öjeni, Polisiye.

The Theory of Eugenics In Jean-Christophe Grangé's *The Last Hunt*

Abstract

The novel *The Last Hunt*, published in 2019, by Jean-Christophe Grangé, who is considered one of the important writers of the detective-thriller genre in contemporary French literature, is about a series of intertwined and interrelated crimes. In the work, in which the traces of an organization called the Black Hunters are traced, the life of an aristocratic family that brutally murders even people of their own blood for the sake of creating a pure race is told; In addition to many historical, sociological, mythological and environmental references, there is a lot of information about the life of the Yenıs and aristocrats.

In the work, attention is drawn to the theory of eugenics, which emerged in the first half of the 20th century and attracted a lot of attention for a while. The concept of eugenics, which is described as an effort to improve the human race through the selection of sick, disabled or homosexual people and the reproduction of healthy individuals, is the product of human effort to provide natural-biological gain on the one hand, and to interfere with cultural species characteristics on the other. In Grangé's novel *The Last Hunt*, it is revealed what kind of evils a person who has the idea of creating a superior race can do in order to obtain what is more suitable for his interests.

In this study, it will be shown how the concept of eugenics found its place at the narrative level in the novel *The Last Hunt*, and how the murders, which are the subject of Grangé's work, are processed like a ceremony and placed in the plot of the story and how they are associated with the past. In the study, in which the method of intertextual relations will sometimes be applied, attention will be drawn to how the author sprinkles mystical, folkloric, mythological and cultural elements into detective stories.

Keywords: Jean-Christophe Grange, *Last Hunt*, Eugenics, Detective.

Fuzûlî'nin *Leyla ve Mecnun*'unda "Gam"

Dr. Rabia Derya Özkara

*MEB, Türkçe Öğretmeni,
deryatuyan@yahoo.com

Özet

Fuzûlî'nin *Leyla ve Mecnun*'unda en çok kullanılan ilk on isim 'gam, Mecnûn, Leylî / Leylâ, cân, derd, aşk, dil, yoh, yâr, hâl' olarak tespit edilmiştir. Şairin bu kelimeleri hangi sıklıkla, neden ve nasıl kullandığı onun üslubu, felsefesi ve kişiliği hakkında fikir vermektedir. Fuzûlî'nin özellikle *Leyla ve Mecnun*'da 'gam' kelimesini, bu kökten türemiş kelimelerin yanında eş ve yakın anlamlı kelimelerle yoğun şekilde kullandığı görülmektedir.

Arapça bir kelime olan gam kelimesi, mesnevîde 204 kere ile en çok kullanılan isim olup kelimenin "gam-güsâr, gam-efzây, gam-nâk, gam-hâne, gam-hâr, gamlu, gam-hârlığ" şeklinde çeşitli yapım ekleri ile kullanım sayısı 225'e varmaktadır. Ayrıca üzüntü ifade eden kavramsal ve anlamsal yakınlığı olan diğer kelimelerden derd (Peh. üzüntü, hastalık, acı; ağrı; sancı; eziyet, sorun, kaygı, sıkıntı, problem), 140 kere; belâ 91 kere; gussa (Ar. gam, üzüntü) kelimesi 9 kere; keder (Ar. bulanıklık; tasa, kaygı, üzüntü), 1 kere; melâl (Ar. üzüntü, keder, sıkıntı, hüznün, solgunluk) 12 kere; elem (Ar. acı, ızdırıp; sancı, ağrı) 12 kere; endûh (Peh. üzüntü, keder, gam) kelimesi de 7 kere eserde kullanılmıştır. Toplamda 406 kere gam, sıkıntı ifade eden ve bunlarla anlam yakınlığı olan kelimelerin kullanımı ile eserin üzüntü duygusu çerçevesinde karamsar bir duygusal akışı işlediği görülmektedir.

Şairin dünyaya bakışının karamsar veya olumsuz olduğu "Bu âlem kim gönül kaydın çekersen **mihnet ü gamdur** / Fenâ ser-menzilin seyr eyle kim bir hoşça âlemdür" b.2906 beytinde açıkça görülmektedir. Şairin bu felsefesini "gam" kelimesini niçin bu kadar çok kullandığını sıklık listelerini takip ederek çözmek mümkün görünmektedir. Sadece "gam" kelimesi üzerinden düşünüldüğünde, kelime sayımı sonucunda elde edilen kelime sıklık listeleri ve eserin teması ile şairin hayat felsefesi arasında bir ilişki olduğu görülmüştür.

Bu bağlamda, çalışmada Fuzûlî'nin en çok kullandığı "gam" kelimesi üzerinde yoğunlaşarak bu kelime ile şairin üslubu ve felsefesi arasında nasıl bir ilişki olduğu üzerinde durulacaktır.

Anahtar Sözcükler: Fuzûlî, *Leyla ve Mecnun*, Gam.

'Sadness' In Fuzulî's *Leyla and Majnun*

Abstract

The first ten names most frequently used in Fuzûlî's *Leyla and Majnun* were determined as 'gam, Mecnûn, Leylî / Leylâ, can, trouble, love, language, yoh, yâr, hal'. How often, in which purpose and how the poet uses these words gives an idea about his style, philosophy and personality. It is seen that Fuzûlî uses the word "gam" intensively, especially in *Leyla and Majnun*, with words derived from this root, as well as words with synonyms and close meanings. In *Leyla and Majnun*, it is seen that Fuzûlî uses the word 'gam' intensively with words derived from this root, as well as words with synonyms and close meanings.

The word 'gam', which is an Arabic word, is the most frequently used name in masnavi with 204 times, and the number of uses of the word with various suffixes such as "gam-güsâr, gam-efzây, gam-nâk, gam-hâne, gam-hâr, gamlu, gam-harlıĝ" It reaches 225. In addition, other words that express sadness, which have conceptual and semantic affinity, derd (Peh. sadness, illness, pain; pain; pain; torment, trouble, anxiety, distress, problem), 140 times, trouble 91 times, gussa (Ar. gam, sadness) word 9 times, grief (Ar. turbidity; worry, anxiety, sadness) 1 times, melâl (Ar. sadness, grief, distress, sadness, pallor) 12 times, sorrow (Ar. pain, suffering; pain, pain) 12 once, the word endûh (Peh. sadness, grief, sadness) is used 7 times in the work. It is seen that the work has a pessimistic emotional flow within the framework of sadness, with the use of words that express sadness, distress and close meaning 406 times in total.

The poet's pessimistic or negative view of the world is clearly seen in the 2906 couplet "Whosoever you are in this world, **mihnet ü gamdur** / Watch your fana ser-menzilin, who is a pleasant world". It seems possible to solve this philosophy of the poet by following the frequency lists why he used the word "gam" so much. Considering only the word "gam", it has been seen that there is a relationship between the word frequency lists obtained as a result of the word count and the theme of the work and the poet's philosophy of life.

In this context, the study will focus on the word "gam", which is the most used by Fuzûlî, and will focus on the relationship between this word and the poet's style and philosophy.

Keywords: Gam, *Leyla and Majnun*, Fuzûlî.

Covid-19 Sürecinde Türkiye'deki Çevirmenlerin Karşılaştıkları Sorunlar Üzerine Bir Değerlendirme

Dr. Öğr. Üyesi Ceylan Yıldırım Yaşar

* Hacettepe Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Mütercim-Tercümanlık Bölümü,
Fransızca Mütercim-Tercümanlık Analbilim Dalı,
ceylany@hacettepe.edu.tr

Özet

Bu çalışma, COVID-19 sürecinde Türkiye'deki çevirmenlerin karşılaştıkları sorunları ele almaktadır. Çalışmanın amacı, çevirmenlerin COVID-19 salgını gibi kriz durumlarında karşılaşılabilecekleri sorunları açığa çıkarmak ve sonraki olası kriz dönemlerinde aynı sorunların yaşanmaması için bazı önerilerde bulunmaktır. Çalışmada, nitel araştırma yöntemi çerçevesinde, çevirmenlerin COVID-19 sürecinde yaşadıkları sorunlar açığa çıkarılmaya çalışılmıştır. Ayrıca, çeviribilim literatüründeki ilgili kaynaklardan da yararlanılarak yaşanan sorunlarla ilgili bir değerlendirme yapılmıştır. Çalışmanın konusu çerçevesinde, profesyonel bir çevirmen ağı olan Proz.com sitesindeki Türkçe forumlarda ve sosyal medya kanallarından Facebook "Çeviri Blog", "Çevirmen Dayanışma", "Çevirmenler - Çeviri Büroları - Çeviri İşleri ve İlanlar" grupları ile LinkedIn "Çeviri Platformu"nda "korona, corona, kovid-19, covid-19, virüs, koronavirüs, salgın, pandemi" anahtar sözcükleriyle detaylı aramalar yapılmış ve tespit edilen ilgili çevirmen paylaşımları incelenmiştir. Yapılan inceleme neticesinde, çevirmenlerin COVID-19 terim sorunlarının çözümüne fayda sağlayabilecek terim sözlükleri ile terimlerin Türkçe karşılıklarına değin paylaşımlar yaptıkları ve ayrıca işsizlik, iş bulma kaygısı, ekonomik sıkıntılar, sağlık sorunları ve sosyal güvencesizlik ile ilgili fazlaca paylaşımda buldukları gözlemlenmiştir. Sayılan bu sorunlardan çoğu, COVID-19 süreci öncesinde de var olmakla birlikte yapılan çevirmen paylaşım, yorum ve görüşlerinden yola çıkarak özellikle işsizlik, ekonomik sıkıntılar, psikolojik sorunlar ve güvencesizlik sorununun COVID-19 sürecinde daha görünür hâle geldiğini söylemek mümkündür. Çevirmenlerin karşılaştıkları sorunların çözümü için çevrimiçi psikolojik destek hizmetleri sunulup yaygınlaştırılabilir. Diğer yandan, çevirmenler için bir yasanın olmaması, örgütlenmede yaşanan sıkıntılar ve çevirmen odası eksikliği, söz konusu sorunların çözüme ulaşmasına engel teşkil etmektedir. Esasen, kayıt dışı çalışma da sorunların çözümü için yolları kapamaktadır. Dolayısıyla konuyu söz konusu perspektiflerden incelediğimizde, belirsizliklerin ortadan kaldırılması ve yaşanan sorunların çözümü için bir çevirmen yasasının ve çevirmen odasının varlığının Türkiye için kaçınılmaz bir gereklilik hâline geldiğini söyleyebiliriz. Salgın gibi kriz dönemleri, sorunların çözümü için yasal mevzuatların gerekliliğini bir kez daha ortaya koymuştur.

Anahtar Sözcükler: COVID-19, Salgın, Türkiye, Çevirmen Sorunları, Çözüm Önerileri.

An Evaluation of The Problems Encountered By Translators In Turkey During The Covid-19 Process

Abstract

This study discusses the problems faced by translators in Turkey during the COVID-19 process. Also, this work tries to reveal the problems that translators may encounter in crisis situations such as the COVID-19 epidemic and to make some suggestions to avoid the same problems in the next possible crisis periods. In this context, first of all in order to conduct a research within the framework of the qualitative research method, professional translator networks and social media translator groups are scanned. Then, the problems experienced by translators in Turkey during the COVID-19 process are revealed through the translators' posts on the relevant platforms. In addition, an evaluation is made about the problems by making use of the relevant sources in the translation studies literature. In the study, in Turkish forums on Proz.com, a professional translator network, and social media channels such as Facebook "Çeviri Blog", "Çevirmen Dayanışma", "Çevirmenler - Çeviri Büroları - Çeviri İşleri ve İlanlar" groups and LinkedIn "Çeviri Platformu", detailed searches were made with the keywords "korona, corona, kovid-19, covid-19, virüs, koronavirüs, salgın, pandemi" and related posts were identified. Afterwards, the translators' posts during the COVID-19 process were examined and the problems experienced in this process were tried to be revealed. The examination concluded that the translators shared the term dictionaries and the Turkish equivalents of the terms on the relevant platforms that can benefit the solution of the COVID-19 term problems and expressed the negative effects of COVID-19 on their mental health, as well as unemployment, job anxiety, economic difficulties and other health issues. Although most of these problems existed before the COVID-19 process, it is possible to say that the unemployment, economic problems, psychological problems and insecurity have become more visible in the COVID-19 process, based on the comments and opinions of the translators. Online psychological support services can be offered and expanded to solve the problems faced by translators. On the other hand, the absence of a law for translators, deficiencies in organization and the lack of a translator's chamber prevent these problems from reaching solution. Indeed, informal work blocks the ways of solving problems. Therefore, when we take the issue from these perspectives, we see that the existence of a translator's law and a chamber of translator has become an inevitable necessity for the elimination of ambiguities and the solution of the problems in Turkey. Crisis periods such as the epidemic have once again demonstrated the necessity of legal regulations for the solution of problems.

Keywords: COVID-19, Epidemic, Turkey, Translator Problems, Solutions.

Klasik Türk Şiirinde Bayram Eğlencelerinin Tezahürleri

Ceylan Kan

*MEB, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni,
kanceylan@gmail.com

Özet

Türk edebiyatında XIII. yüzyıldan başlayarak XIX. yüzyılın ikinci yarısına kadar devam eden klasik Türk edebiyatı, üç coğrafi sahada varlığını sürdürür. Yüzyıllar boyunca etkisi güçlü biçimde devam eden bu edebiyatın şairleri, şiirlerinde derin düşünceleri, yoğun duyguları çeşitli söz sanatları ile işlemişlerdir. Yapılan araştırmalarla bu duygu ve düşüncelerin gün yüzüne çıkarılması neticesinde hem edebiyat tarihinin hem de dönemin siyasi ve sosyal dokusunun daha iyi anlaşıldığı görülmüştür. Bundan dolayı klasik Türk edebiyatı eserlerinde işlenen her temanın ortaya çıkarılıp yorumlanması, aynı zamanda da Türk tarihine ve Türk kültürüne tutulan bir fenerdir. Bu bağlamda klasik Türk edebiyatı şairlerinin şiirlerinde sık sık işlediği temalardan biri de bayramlardır.

Uzun bir geçmişe sahip olan bayram kavramı, tarih içerisinde kendine has bir kültür oluşturur. Her koşulda zamana direnç gösteren bu kültür, tüm insanlarda olduğu gibi şairler üzerinde de güzel çağrışımlara vesile olur. Geçmişten bugüne edebiyatın konusu olan bayramların İslam kültürünün etkisi ile gelişen Divan şiirinde özel bir yeri vardır. Türk İslam geleneğinde yer alan Ramazan ve Kurban Bayramları için 'iydiyye' veya 'bayramiyye' denilen kasideler kaleme alınırken millî kültür içerisinde oluşan Nevruz Bayramı da "nevruziye" türü içerisinde işlenmiştir.

Bayramlar aynı zamanda halkın belli gelenekler çerçevesinde eğlence anlayışını yansıttığı günlerdir. Ortak bir paydada buluşan halk, bayram günleri öncesi ve sırasında çeşitli hazırlıklar yaparak bu günleri daha anlamlı ve neşeli geçirmeyi amaçlar. Devlet teşkilatından halk tabanına kadar önemsenen bu günler, dönem şairlerinin de dikkatini çeker ve şiirlerine konu olur. Bu bağlamda bayramın coşkusu ve heyecanı Divan şairlerinin mısralarında tezahür eder. Şairler, bayram teması etrafında işledikleri şiirlerde adeta dönemin eğlence anlayışına sanatsal bir üslup ile ayna tutar. Bu çalışmada klasik Türk şiirinde bayram eğlencelerinin nasıl işlendiği, söz konusu faaliyet ve durumların klasik Türk şiirine nasıl yansıdığı ve düzenlenen bayram törenleri, şairlerin divanlarından örnek beyitler sunularak tespit edilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Bayram, İyd, Eğlence, Gelenek.

Manifolds of Holiday Entertainment In Classical Turkish Poetry

Abstract

Classical Turkish literature, which started from the 13th century and continued until the second half of the 19th century, continues its existence in three geographical areas. The poets of this literature, whose influence has continued for centuries, have processed deep thoughts and intense emotions with various rhetoric in their poems. With the researches, it has been seen that both the history of literature and the political and social texture of the period are better understood as a result of bringing these feelings and thoughts to light. For this reason, revealing and interpreting every theme in the works of Classical Turkish literature is also a beacon to Turkish history and Turkish culture. In this context, one of the themes that poets of Classical Turkish literature frequently deal with in their poems is holidays.

The concept of holiday, which has a long history, creates a unique culture in history. This culture, which resists time in all circumstances, conduces to good associations on poets as well as on all people. Holidays, which have been the subject of literature from past to present, have a special place in Divan poetry, which developed with the influence of Islamic culture. While the eulogies called 'iydiyye' or 'bayramiyye' were written for the Ramadan and Sacrifice holidays in the Turkish Islamic tradition, the Nevruz festival, which was formed in the national culture, was also processed in the type of "nevruziye".

Holidays are also the days when the people reflect the understanding of entertainment within the framework of certain traditions. Meeting on a common ground, the people aim to spend these days more meaningful and joyful by making various preparations before and during the feast days. These days, which are considered important from the state organization to the public, also attract the attention of the poets of the period and become the subject of their poems. In this context, the enthusiasm and excitement of the feast manifests itself in the verses of Divan poets. The poets mirror the sense of entertainment of the period with an artistic style in the poems they write around the theme of the feast. In this study, it has been tried to determine how the holiday entertainments are handled in Classical Turkish poetry, how these activities and situations are reflected in Classical Turkish poetry, and the holiday ceremonies organized by presenting sample couplets from the poets' divans.

Keywords: Festal, Iyd, Entertainment, Tradition.

5. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Metin-Görsel Uyumu Üzerine Bir İnceleme

Doç. Dr. Mustafa Kaya

* Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi ABD,
m.kaya@yyu.edu.tr

Burak Ateş

* MEB, Öğretmen,
birisi.luffy@hotmail.com

Özet

Türkçe dersinin temel malzemesi olan ders kitaplarındaki metinler, Türkçe eğitiminin en önemli aracıdır. Metinler, görsel öğelerle desteklenen dilsel yapılardır. Görsel öğeler, metinde verilmek istenen mesajın ve metnin anlaşılması açısından büyük bir önem arz etmektedir. Bundan dolayı ders kitaplarında metinleri açıklamak, desteklemek amacıyla kullanılan resimlere bir süs aracı olarak bakmaktan ziyade resimleri, metnin kavranmasını sağlayan önemli bir öğe olarak ele almak, ders esnasında işlenen metnin anlaşılması açısından kritik bir öneme sahiptir. Bu öneminden ötürü ders kitaplarında yer alan metinlerdeki resimlerin metin- resim uyumu açısından istenilen ölçütlere sahip olması gerekir. Bu araştırmanın temel amacı, ortaokul 5. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan metinleri, metin-resim uyumu açısından incelemektir. Araştırmanın çalışma materyalini Millî Eğitim Bakanlığının ders kitabı olarak kabul ettiği, beş yıl boyunca okunmasını onayladığı, 2020 - 2021 eğitim- öğretim yılında okutulmakta olan 5. sınıf Türkçe ders kitabı oluşturmaktadır. Bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Araştırma kapsamında Türkçe ders kitabında yer alan metinlerin ait oldukları metne uygunluğu Resim - Metin İlişkisi Kategori Listesine göre toplanmıştır. Bu kategori listesine göre toplanan veriler, betimsel analiz yaklaşımı kullanılarak analiz edilip yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda hikâye edici, bilgilendirici metinler ile şiirlerin tamamında resimler en az dört renkten oluşmaktadır. Metinlerin resimlenmesinde çocuğun gelişim düzeyi göz önünde bulundurulmuş, sözel metnin iletisini anlamlandırmaya yardımcı olmuştur. Metinlere uygun görsel öğeler kullanılmış, resimlerde cinsiyet ayrımcılığına yol açacak nitelikte öğelerin olmadığı tespit edilmiştir. Ders kitaplarında yer alan metinlerin resimlerinin, öğrencinin estetik duyarlılığını artıracak ve geliştirecek nitelikte bulunmadığı, metinlerin çeşitli görsellerle desteklenmediği, sözel metnin iletisini anlamlandırmaya yardımcı olmadığı, kimi metinlerde ise kısmen şiddet öğelerine yer verildiği tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: 5. Sınıf Ders Kitabı, Metin, Resim, Metin-Resim Uyumu.

An Examination On Text-Visual Harmony In 5th Grade Turkish Textbooks

Abstract

The texts in the textbooks, which are the basic material of the Turkish course, are the most important tool of Turkish education. Texts are linguistic structures supported by visual elements. Visual elements are of great importance in terms of understanding the message and the text to be given in the text. Therefore, considering the pictures used to explain and support the texts in the text books as an important element that enables the comprehension of the text rather than as an ornamental tool has a critical importance in terms of understanding the text that is taught during the course. Because of this importance, the pictures in the texts in the text books should have the desired criteria in terms of text-picture harmony. The main purpose of this research is to examine the texts in the secondary school 5th grade Turkish text book in terms of text-picture harmony. The study material of the research consists of the 5th grade Turkish text book, which is accepted as a text book by the Ministry of National Education and approved to be read for five years, and is being used in the 2020-2021 academic year. In this study, document analysis, one of the qualitative research designs, was used. Within the scope of the research, the conformity of the texts in the Turkish text book to the text they belong to was collected according to the Picture-Text Relationship Category List. The data collected according to this category list were analyzed and interpreted using the descriptive analysis approach. As a result of the research, the pictures in all of the narrative, informative texts and poems consist of at least four colors. The developmental level of the child was taken into account in the illustration of the texts, and it helped to make sense of the message of the verbal text. Visual elements suitable for the texts were used, and it was determined that there were no elements that would cause gender discrimination in the pictures. It has been determined that the pictures of the texts in the textbooks do not have the quality to increase and develop the aesthetic sensitivity of the student, the texts are not supported by various visuals, they do not help to make sense of the message of the verbal text, and some texts contain elements of violence.

Keywords: 5th Grade Textbook, Text, Picture, Text-picture Harmony.

Ortaokul 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Metinlerdeki Dil Bilgisi Yanlışları Üzerine Bir İnceleme

Doç. Dr. Mustafa Kaya

* Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi ABD,
m.kaya@yyu.edu.tr

Yunus Taştan

* MEB, Öğretmen,
tastan1293@gmail.com

Özet

Son yıllarda teknoloji alanındaki gelişmelere paralel olarak eğitim alanında e-kitap, bilgisayar, tablet gibi birçok yeni eğitim ve öğretim aracının gelişmesine karşın Türkçe ders kitaplarındaki metinler, her dönem önemini korumuş ve Türkçe eğitiminin en önemli aracı olmuştur. Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin doğru okunması ve verilmek istenen mesajın anlaşılmasında metinlerin açık ve anlaşılır bir dille yazılması, büyük bir önem arz etmektedir. Bundan dolayı ders kitaplarında yer verilen metinlerin sıradan bir anlatımdan ziyade özenle, dilin temel kurallarına dikkat edilerek hazırlanması gerekir. Bu durum metinlerin hitap ettiği öğrencilerin dilin kurallarını doğru bir şekilde öğrenmesini sağlamanın yanı sıra metinlerde verilmek istenen ana düşünce ve yardımcı düşüncelerin doğru bir şekilde kavranmasına katkı sunabilir. Böylece öğrenciler temel dil becerileri konusunda istenen düzeyde bir gelişme gösterebilirler. Çünkü dil eğitimi ve öğretimi her becerinin birbiriyle ilişkili olduğu bir bütündür. Bu araştırmanın temel amacı; dil ve anlatım, dil bilgisi hataları başta olmak üzere ortaokul 6. sınıf Türkçe ders kitabındaki metinlerde bulunan hata ve yanlışlıkları tespit etmektir. Araştırmanın çalışma materyalini, Millî Eğitim Bakanlığının ders kitabı olarak kabul ettiği ve 2020- 2021 eğitim-öğretim yılında okutulmakta olan 6. sınıf Türkçe ders kitabı oluşturmaktadır. Bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Araştırma kapsamında Türkçe ders kitabında yer alan metinler tek tek okunup metinlerde tespit edilen hatalar; anlatım bozukluğu, imla ve noktalama işaretleri yanlışları başlıkları altında sınıflandırılıp örneklerle gösterilmiştir. Araştırma sonucunda kimi metinlerde özne-yüklem uyumsuzluğundan kaynaklı anlatım bozukluğu yapıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca ara sözün başında ve sonunda noktalama işareti kullanılmadığı, soru işaretinin kullanılmasının gerektiği yerde kullanılmadığı, kimi yerde yanlış noktalama işaretinin kullanıldığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte kimi metinlerde çeşitli yazım yanlışlarının yapıldığı görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: 6. Sınıf Ders Kitabı, Metin, Türkçe, Dil Bilgisi Yanlışları.

An Examination On Graphic Misconceptions In The Texts In The Secondary School 6th Grade Turkish Textbook

Abstract

Despite the development of many new education and training tools such as e-books, computers and tablets in the field of education in parallel with the developments in the field of technology in recent years, the texts in Turkish textbooks have always maintained their importance and become the most important tool of Turkish education. It is of great importance that the texts in Turkish textbooks are written in a clear and understandable language in order to read the texts correctly and to understand the message to be given. For this reason, the texts in the textbooks should be prepared carefully, paying attention to the basic rules of the language, rather than an ordinary expression. This situation can contribute to the correct comprehension of the main ideas and auxiliary ideas that are intended to be given in the texts, as well as ensuring that the students to whom the texts address learn the rules of the language correctly. Thus, students can show a desired level of improvement in basic language skills. Because language education and teaching is a whole in which every skill is related to each other. The main purpose of this research is to determine the errors and inaccuracies in the texts in the 6th grade Turkish textbook of secondary school, especially language and expression, grammatical errors. The study material of the research consists of the 6th grade Turkish textbook, which is accepted as a textbook by the Ministry of National Education and is being taught in the 2020-2021 academic year. In this study, document analysis, one of the qualitative research designs, was used. Within the scope of the research, the texts in the Turkish textbook were read one by one and the errors detected in the texts; are classified under the headings of grammatical errors, spelling and punctuation errors and illustrated with examples. As a result of the research, it has been determined that some texts have an expression disorder due to subject-verb inconsistency. In addition, it has been determined that punctuation marks are not used at the beginning and end of the digression, the question mark is not used where it should be used, and the wrong punctuation mark is used in some places. However, it was observed that various spelling mistakes were made in some texts.

Keywords: 6th Grade Textbook, Text, Turkish, Grammatical Errors.

Türkçe Dersi Öğretim Programlarının Medya Okuryazarlığı Kazanımları Açısından Değerlendirilmesi

Doç. Dr. Mustafa Kaya

*Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi ABD,
m.kaya@yyu.edu.tr

Özet

Teknoloji alanında son yıllarda meydana gelen gelişmelere paralel olarak elektronik medya, çocukları ve yetişkinleri kullandığı farklı ve çarpıcı teknik ve kanallarla kendine çekmektedir. Toplumsal hayattaki her türlü bilgi, olay, durum vb. elektronik kitle iletişim araçlarıyla evlerimize hatta son yıllarda cep telefonları aracılığıyla cebimize kadar ulaşmıştır. Gelecek nesillerin beden, biliş ve ruh sağlığı açısından sağlıklı birer birey olabilmeleri için cep telefonlarına kadar girmiş medya araçlarının oluşturmak istediği algı veya vermek istediği gerçek mesajın ne demek olduğunu anlamaları, onların gelişimi açısından büyük bir önem arz etmektedir. Bu öneminden ötürü Radyo Televizyon Üst Kurulu ve Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı arasında 22 Ağustos 2006 tarihinde Medya Okuryazarlığı dersinin öğretim kurumlarında seçmeli ders olarak okutulmasına dair iş birliği protokolü imzalanmıştır. Bu protokol doğrultusunda okullarda okutulacak medya okuryazarlığıyla ilgili Talim ve Terbiye Kurulu tarafından Medya Okuryazarlığı Dersi Öğretim Programı hazırlanmıştır. Ancak bununla birlikte sadece bu dersin seçmeli olarak verilmesi, bu bilincin oluşmasına tek başına yeterli olmayacağından ötürü Türkçe dersi öğretim programlarında da bu alanla ilgili her sınıf düzeyinde çeşitli kazanımlara yer verilmiştir.

Türkçe öğretim programlarında medya okuryazarlığıyla ilgili kazanımlara ne oranda yer verildiğini tespit etmeyi amaçlayan bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada içerik analizi kullanılmıştır. Bu kapsamda Türkçe öğretim programlarında yer alan kazanımlar tek tek okunup medya okuryazarlığıyla ilgili kazanımlar tespit edilip tablo hâlinde sunulmuştur.

Bu araştırmanın sonucuna göre medya okuryazarlığıyla ilgili kazanımlara ilk kez 1981 Temel Eğitim Okulları Türkçe Eğitim Programında yer verilmiştir. Bu programda 1. sınıftan 8. sınıfa kadar her sınıf düzeyinde medya okuryazarlığıyla ilgili toplam 42 kazanıma yer verilmiştir. 2005 Türkçe Öğretim Programında 1. sınıftan 5. sınıfa kadar medya okuryazarlığıyla ilgili 34 kazanıma yer verilirken 2006 programında 6. sınıftan 8. sınıfa kadar medya okuryazarlığıyla ilgili 81 kazanıma yer verilmiştir. 2015 Türkçe Dersi Öğretim Programında medya okuryazarlığıyla ilgili 45 kazanıma yer verilirken 2017 Türkçe Öğretim Programında ise 71 kazanıma yer verilmiştir. 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında ve güncellenen 2019 programında medya okuryazarlığıyla ilgili 92 kazanıma yer verilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Türkçe Dersi, Öğretim Programı, Medya Okuryazarlığı.

Evaluation of Turkish Course Teaching Programs In Terms of Media Literacy Outcomes

Abstract

In parallel with the developments in the field of technology in recent years, electronic media attracts children and adults with different and striking techniques and channels. All kinds of information in social life, event, situation, etc. It has reached our homes through electronic mass media and even our pockets through mobile phones in recent years. In order for future generations to be healthy individuals in terms of body, cognition and mental health, it is of great importance for their development that they understand what the real message they want to create or the real message they want to give is meant to be created by the media tools that have entered their mobile phones. Due to this importance, a cooperation protocol was signed between the Radio and Television Supreme Council and the Ministry of National Education Board of Education and Discipline on 22 August 2006 to teach the Media Literacy course as an elective course in educational institutions. In line with this protocol, a Media Literacy Course Curriculum has been prepared by the Board of Education regarding media literacy to be taught in schools. However, since only this course is given as an elective will not be sufficient to create this awareness, various acquisitions related to this field are included in the Turkish course curriculum.

In this study, which aims to determine the extent to which media literacy acquisitions are included in Turkish teaching programs, the document analysis method, one of the qualitative research methods, was used. Content analysis was used in the research. In this context, the achievements in Turkish teaching programs were read one by one and the achievements related to media literacy were determined and presented in a table.

According to the results of this research, the achievements related to media literacy were included in the 1981 Basic Education Schools Turkish Education Program for the first time. In this program, a total of 42 acquisitions related to media literacy are included at every grade level from 1st to 8th grade. While 34 acquisitions related to media literacy were included in the 2005 Turkish Curriculum from the 1st to the 5th grade, 81 acquisitions related to media literacy from the 6th to the 8th grade were included in the 2006 curriculum. While 45 acquisitions related to media literacy were included in the 2015 Turkish Curriculum, 71 acquisitions were included in the 2017 Turkish Curriculum. In the 2018 Turkish Curriculum and the updated 2019 program, 92 achievements related to media literacy were included.

Keywords: Turkish Course, Curriculum, Media Literacy.

Başka Rüyalara Öykünen Şair: Nâzım'ın Mayakovski'si

Dr. Öğr. Üyesi Keziban Topbaşoğlu Eray

* Kafkas Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Slav Dilleri ve Edebiyatları Bölümü,
Rus Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı,
kezibantopbasoglu@outlook.com

Özet

20. yy. başlarında İtalya'da ortaya çıkan, öncülüğünü İtalyan şair, romancı ve oyun yazarı Filippo Tommaso Marinetti'nin yaptığı fütürizm (gelecekçilik) akımı, birçok ülkede olduğu gibi Rusya'da da geniş yankı uyandırmıştır. Rus edebiyatında sivri dili, kendine özgü biçimi ve çağdaş şiirleri ile kendine sağlam bir yer edinmiş olan V. V. Mayakovski, bu akımdan en çok etkilenen edebiyat insanlarından. Mayakovski şiiri, bazı bilinmeyen ve görünmeyen metaforlara ilişkin tahmin ve kestirimler üzerine inşa edilmiş; çağın gereksinimleri sokağa ve halka taşınmıştır. Biçim ve söyleyiş noktasında mekanik ve ritmik hareketler içeren Mayakovski şiiri, tüm bu yönleriyle usta şair Nâzım Hikmet'i fazlasıyla etkilemiştir. İki şair, fütürizmin getirdiği biçimsellik yanında devrimsel fikirler, yarın endişesi, umut, sevgi, erotizm gibi birçok tematik noktadan da birlikte hareket etmişlerdir. Bu noktada şiirin lokal anlam kodları olduğu gibi evrensel değer dönüşümüne uygun bağlantıları da söz konusudur. Yani Nâzım'ın Mayakovski etkilenimi yukarıda söz konusu edilen anlam ve biçim özelliklerini bir araya getirebilmemize olanak tanımaktadır. Bu çalışma içerisinde, Mayakovski'nin Nâzım Hikmet'e fütürizm noktasındaki etkisi, iki çerçevede incelenecektir: biçim ve daha ziyade kültürlerarasılığa gönderme yapan anlam dünyası. Bu bakımdan tema, kültür ve ideoloji, her iki şair için de şiir bağlamında bir çoğalmaya uygundur.

Anahtar Sözcükler: Mayakovski, Nâzım, Fütürizm, Şiir.

The Poet Emulating Other Dreams: Nâzım's Mayakovsky

Abstract

The futurism, appeared beginning in 20. century in Italy and his leader Italian poet, novel and play writer Filippo Tommasa Marinetti, has created huge effect in Russian as other countries. V.V. Mayakovsky is one of the most effected person in literature. Mayakovsky's poem has a place with modern and original poems in Russian literature, made construction on some unknown and unseen metafors about prediction and estimation, it transferred to the needs of era and people. The Mayakovsky's poem which has a mechanic and ritmic movements about shape and telling, have been effected Nâzım Hikmet with its all ways. Besides formalism of futurism two poems have moved together some subjects such as the revolutionary ideas, worrying about tomorrow, hope, love and erotism. In this point poem has local meaning code and suitable for universal value loops. So in Mayakovsky effect of Nâzım we can understand easily with about meaning and shape properties above. In this study the effect of Mayakovsky for Nâzım Hikmet in futurism will be explored: shape and mostly world of meaning towards intercultural. So theme, culture and ideology is suitable for both poem for proliferation of poet.

Keywords: Mayakovsky, Nâzım, Futurism, Poem.

Aleksander Puşkin'in *Erzurum'a Yolculuk Seyahatnamesinde* Geçen Türkçe İfadeler

Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Taşkesenligil

* Atatürk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Rus Dili ve Edebiyatı Bölümü,
m.taskesenli@atauni.edu.tr

Özet

Çarlık Rusya'ya karşı ayaklanan entellektüellerle birlikte Dekabrist isyanının içinde bulunduğundan Çar tarafından sürgüne gönderilen, eserleri sansürlenmiş ve uzun yıllar boyunca yurtdışına gitmesi yasaklanan Puşkin, sadece 1829 yılında meydana gelen Osmanlı-Rus savaşına Rus ordusuyla birlikte gözlemci, şair ve yazar kimliğiyle katılabiştir. Bu yolculuk, yazarın ilk yurt dışı deneyimini içerdiği için büyük bir öneme sahiptir. Aleksandr Puşkin, Moskova'dan başlayarak Kafkasya'ya, oradan Gürcistan, Kars ve son olarak da Erzurum'a kadar ilerlemiştir. Erzurum'a kadar devam eden yolculuğu sırasında tuttuğu gezi notlarını, *1829 Seferinde Erzurum'a Yolculuk* adı altında (Journey to Arzrum during the Campaign of 1829- Путешествие в Арзрум во время похода 1829 года) yayımlamıştır. Puşkin, seyahatnamesinde objektif bir tutumla olaylara yaklaşmış; kimi zaman Ruslara, kimi zaman da Türklere karşı eleştirilerde bulunmuştur. Bazı Rus eleştirilenleri tarafından soğuk seyahat notları olarak tanımlansa da bu yolculuk notları, kendinden sonra gelen pekçok önemli Rus yazarını, örneğin Tolstoy, Çehov, Dostoyevski, Gogol gibi, derinlemesine etkilemiştir.

Şairin diğer eserleri gibi bu eseri de incelendiğinde onun özellikle doğu medeniyetine ve kültürüne duyduğu hayranlık hemen göze çarpmaktadır. Yazarın bu ilgisi ve hayranlığı Kafkasya'da yaşadığı sürgün yıllarıyla yakından ilgilidir. Puşkin'in bu gezi notlarında doğu izlenimleri, tasvirleri ve doğuya ait Türkçe ifadeler yer almaktadır. Eserin birçok yerinde şair Puşkin, mekân ve şahıs adlarını Türkçe olarak vermeyi tercih etmiştir. Bu bakımdan kısacık ömrüne çok önemli eserleri sığdırmayı başaran Rus edebiyatı ve şiirinin kurucusu kabul edilen şair ve yazar Puşkin'in geçmiş tarihe ışık tutan söz konusu bu seyahatnamesinde geçen doğuya ait Türkçe ifadeler ve kelimeler üzerinde durmaya çalışacağız.

Anahtar Sözcükler: Puşkin, *Erzurum'a Yolculuk*, Osmanlı-Rus Savaşı, Doğu İzlenimleri, Gezi Notları.

Turkish Expressions In The Travel Book Of Alexander Pushkin's *Journey To Erzurum*

Abstract

Pushkin, who was exiled by the Tsar, whose works were censored and banned for many years because he was involved in the Dekabrist revolt together with the intellectuals who rebelled against Tsarist Russia, was only able to participate in the Ottoman-Russian war that took place in 1829 with the Russian army as an observer, poet, and writer. This journey is of great importance as it includes the author's first experience abroad. Alexander Pushkin, starting from Moscow, advanced to the Caucasus, from there to Georgia, Kars, and finally Erzurum. He published the travel notes he took during his journey to Erzurum under the title *Journey to Arzrum in the 1829 Campaign* (Путешествие в Арзрум во время похода 1829 года). Pushkin approached the events with an objective attitude in his travel book; He sometimes criticized the Russians and sometimes the Turks. Although described as cold travel notes by some Russian critics, these travel notes deeply influenced many important Russian writers who came after them, such as Tolstoy, Chekhov, Dostoyevsky, Gogol.

When this work of the poet, like his other works, is examined, his admiration for the eastern civilization and culture is immediately striking. This interest and admiration of the author are closely related to his exile years in the Caucasus. In these travel notes of Pushkin, there are eastern impressions, descriptions, and eastern Turkish expressions. In many parts of the work, the poet Pushkin preferred to give the names of places and persons in Turkish. In this respect, we will try to focus on the eastern Turkish expressions and words in this travel book of the poet and writer Pushkin, who is considered the founder of Russian literature and poetry, who managed to fit very important works in his short life.

Keywords: Pushkin, *Journey to Erzurum*, Ottoman-Russian War, Impressions of the East, Travel Notes.

Kur'an'da İnsanın Dil Yeteneğiyle Meleklerle Üstün Gelme Yönü

Dr. Eşref İnan

*MEB, Öğretmen,
e.hamzainan@gmail.com

Özet

İfadenin en güçlü yönü şüphesiz dildir. İlk insana ilahi bir destek ile öğretilen dil, zaman süresinde olgunlaştığı gibi çeşitlilik boyutuyla da çoğalmıştır. Genetik yapı olarak sağlam olan her birey, ileri düzey denebilecek bir dil yeteneği ile doğduğu bilinen tespitler arasındadır. Farklı coğrafyalara dağılan insanlık dünyası, yeni kavramlar ve oluşumlarla dile katkıları sayesinde süreci daha da güçlendirmiştir. İnsanlığın ilk şekillenişinde Kur'an'da dilin önemine önemli bir tarihî gelişimle dikkat çekilmektedir. Hz. Âdem'in meleklerle olan mücadelesi örneği, bu ekseninde cereyan etmektedir. Yeni bir tür olarak yaratılan insana Allah'ın öğrettiği kelimeler ve kavramlar sayesinde melekler acizliklerini itiraf etmiştir. Gelişimleri belli bir seviye ile sabitlendirilmiş olan melekler, Allah'ın kendilerine öğrettikleri dışında bir bilgilerinin olmadığını söylemişlerdir. Ancak muhalefet modeli olarak gözüken Şeytan ise Hz. Âdem'in üstünlüğünü kabul etmemiştir. O, bu yeteneği inkâr ederek oluşum değerinin ham maddeye göre değerlendirileceğine hükmetmiştir. Allah da Şeytan'ın insandaki bu yeteneği takdir etmemesini ve yorumsal sapmasını hoş görmemiş, onu katından kovmuştur. Bu kıssa insanın kelime hazinesi ile kendisini ifade etmesindeki öneme ayna tutan önemli bir kesit olarak Kur'an'da yerini almıştır.

Kur'an da dilin bu güçlü yönüne dikkat çekerek muhataplarını dilsel bir mücadeleye davet etmiştir. Şair ve edebiyatçıların revaç bulduğu bir ortamda bu yön oldukça öne çıkmış; dilsel beyanın hâkimiyeti, haklı tarafı belirlemiştir. Uzun yıllar yapılan mücadelede o günkü Mekke halkı kaleme bedel kılıcı tercihleriyle mağlubiyetlerini ilan etmişlerdir. Bu bağlamda ustaca kullanılan dil sayesinde yapılan yayınlar, uluslararası platformlarda gücünü göstermektedir. Anlamın önemli bir kimliği olan dilsel beyan, bu güçle çevirileri gerekli kılarak sahibini öven bir plakete dönmüştür.

Anahtar Sözcükler: Dil, Kur'an, Dilsel Mücadele.

Man's Superiority To Angels Through Language Ability In The Qur'an

Abstract

The strongest aspect of expression is undoubtedly language. The language, which was taught to the first human with divine support, has matured over time and multiplied with the dimension of diversity. It is among the known findings that every genetically sound individual is born with an advanced language ability. The world of humanity dispersed in different geographies has further strengthened the process thanks to its contributions to language with new concepts and formations. An important historical development draws attention to the importance of language in the Qur'an in the first formation of humanity. The example of Âdam's struggle with the angels takes place on this axis. Thanks to the words and concepts God taught to man, who was created as a new species, the angels confessed their helplessness. Angels, whose development was fixed at a certain level, said that they had no knowledge other than what Allah had taught them. However, Satan, who appears as a model of opposition, is Hz. He did not accept the supremacy of Âdam. He denied this ability and ruled that the formation value would be evaluated according to the raw material. God, too, did not tolerate Satan's failure to appreciate this talent in man and his interpretive deviation, and dismissed him from his presence. This parable has taken its place in the Qur'an as an important section that mirrors the importance of expressing oneself with vocabulary.

The Qur'an also draws attention to this powerful aspect of language and invites its interlocutors to a linguistic struggle. In an environment where poets and men of letters are popular, this aspect has come to the fore, and the dominance of linguistic expression has determined the right side. During the long-term struggle, the people of Mecca of that day declared their defeat by choosing a sword rather than a pen. In this context, the publications made thanks to the skillfully used language show their power in international platforms. Linguistic expression, which is an important identity of meaning, has turned into a plaque praising its owner by making translations necessary with this power.

Keywords: Language, Qur'an, Linguistic Struggle.

Türkiye Türkçesi Ve Modern Farsçanın Sözdizimsel Görünümlerinin Karşıtsal Dilbilim Açısından İncelenmesi

Dr. Araş. Gör. Ümit Gedik

*Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, Mütercim-Tercümanlık Bölümü, Farsça Mütercim Tercümanlık Anabilim Dalı,
ugedik@kmu.edu.tr

Özet

Dünya dilleri arasında süregelen karşılıklı etkileşim ve dillerarası alışverişler, bu dil konuşurlarının buldukları toplumlar ve coğrafyaların yakın ya da uzak oluşunun herhangi bir etkiye sahip olmadığı benzerliklere ve farklılıklara sahip olabilmektedir. Bu bağlam dikkate alındığında, toplumlar arasında var olan ilişkiler, ilişki içerisinde bulunan her iki toplumun dilinde, kültüründe, coğrafyasında bulunan ya da bulunmayan birçok özelliğin karşılıklılık esası doğrultusunda alınarak taşınmasını beraberinde getirirken her iki toplum arasında ortaya çıkacak etkileşimin de alt yapısını hazırlamaktadır. Böylelikle toplumlar bir diğerinin sahip olduğu dilsel özellikleri; çeviri, kopyalama vb. yollar ile kendi dil alanlarına aktarmakta ve süreç odaklı kullanımlarını sürdürmektedirler.

Birçok komşu halkla birlikte yaşama tecrübesine sahip olan Türkler, en uzun beraberliğini Farslar ile yaşarken İslami dönemin iki büyük dili olan Türkçe ve Farsça ortak bir kültür havzasında birlikte gelişimlerini sürdürmüştür. Dillerin sınıflandırılması ve dil aileleri itibarıyla Hint-Avrupa dilleri ailesinde yer alan Farsça ile Ural-Altay dilleri ailesinde yer alan Türkçenin buldukları coğrafya ve tarihî süreçteki etkileşimleri sonucu üyesi oldukları dil ailelerinin sahip oldukları özellikleri dışında farklılıklar gösterdikleri gözlemlenmektedir. Alanda yapılmış olan çalışmalarda, araştırmacılar tarafından Farsçanın, uzun bir süredir Türk dili tipolojisine yöneldiği, çoğu zaman dilsel özelliği itibarıyla hiçbir biçimde Hint-Avrupa dillerine ait olmayan görünümlere sahip olduğu ve dikkat çekici bir seviyede Türkçe ile yakınlaştığı; hatta Türkçe ile birleşme noktasına doğru ilerlediği dile getirilmektedir. Bu doğrultuda, coğrafi konum ve tarihi süreçteki dilsel etkileşimin sonucu olarak Farsçanın Türkçeden kopya yoluyla aktarmış olduğu dil bilgisel yapıların belirlenmesi önem kazanmaktadır.

Bu çalışmada, düzenli karşılaştırmalar yoluyla sesbilim, sözlükbilim, biçimbilim, sözdizimi vb. alanlarında özellikle 1950'lerden sonra yoğun çalışmalar ile uygulamalı dilbilimin alt disiplinlerinden biri olan ve anadili ile hedef dilin benzer/farklı yönlerini inceleyen ve bunlar arasındaki ayrılıkları, karşıtlıkları ve benzerlikleri saptamayı amaçlayan *Karşıtsal Dilbilim* 'Contrastive Linguistics' doğrultusunda Türkiye Türkçesi ve modern Farsçanın sözdizimsel açıdan sahip oldukları benzerlikler ve farklılıklar tespit edilmeye çalışılacak ve elde edilen bulgular göz önünde bulundurularak bu iki dilin derin dil bilgisel yapılarında ne tür bir etkileşime sahip olduğu örneklerle açıklanmaya çalışılacaktır.

Anahtar Sözcükler: Türkçe, Farsça, Sözdizimi, Karşıtsal Dilbilim.

Analysis Of Turkish And Modern Persian Syntactic Aspect In Terms Of Contrastive Linguistics

Abstract

The ongoing interaction and interlingual exchanges between the languages of the world can have similarities and differences that is not directly related to the proximity or distance of the societies and geographies of these language speakers. Taking this context into account, the relations between societies, while bringing many features that are present or absent in the language, culture, geography of both societies in relation to the reciprocity principle, prepare the infrastructure of the interaction that will emerge between both societies. Thus, societies transfer linguistic features of one another by means of translation, copying etc. into their own language areas and continue their process-oriented use.

Having the experience of living with lots of neighboring communities together, the Turks have the longest togetherness with the Persian. Turkish and Persian, two significant languages of the Islamic Period, have continued their development within the common cultural basin. In terms of classification of languages and language families, it is observed that Persian, which is in the Indo-European language family, and Turkish, which is in the Ural-Altai family, show differences apart from the features of the language families they are members of as a result of their geography and interaction in the historical process. In the studies carried out in the field, it is stated by the researchers that Persian has tended to the Turkish language typology for a long time, that it often has appearances that do not belong to Indo-European languages in terms of its linguistic characteristics, and that it converges with Turkish at a remarkable level and even moves towards the point of convergence. Accordingly, it gets importance to determine the grammatical structures that Persian has transferred from Turkish by copying as a result of the geographical location and linguistic interaction in the historical process.

In this study, It is tried to determine the similarities and differences that Turkish and Modern Persian have in terms of syntactic in accordance with Contrastive Linguistics, which is one of the sub-disciplines of applied linguistics, which examines the similar/different aspects of mother tongue and target language, and it is aimed to determine the differences, contrasts and similarities between them, within the fields such as phonology, lexicology, morphology, syntax, etc., through regular comparisons, with intensive studies after the 1950s in particular. Considering the findings obtained, it is tried to explain, with examples, what kind of interaction these two languages have in deep grammatical structures.

Keywords: Turkish, Persian, Syntax, Contrastive Linguistics.

Ermenice Kaynaklarda Türkçeden Ermeniceye Geçen Kelimelerle İlgili Araştırmalar

Prof. Dr. Gafar Çakmaklı Mehdiyev

*Erciyes Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Ermeni Dili ve Kültürü Bölümü,
gmehdiyev@erciyes.edu.tr

Özet

Bilindiği üzere, Selçuklu ve Osmanlı Devleti içinde yaşayan Ermenilerin önemli bir kısmının kendi dillerini unuttukları zamanlar olmuş; Ermeniler, ana dil olarak Türkçeyi benimsemişlerdir. Bu nedenle Osmanlı İmparatorluğu'nun Türkçe konuşan Ermeni toplumu için Ermeni alfabesiyle Türkçe yazılmış romanlar, çeviriler, gazeteler, dinî metinler, sözlükler ve kılavuzlar meydana gelmiştir. Ermeni araştırmacı Hasmik Stepanyan'ın Ermeni harfli Türkçe yayınlardan bahseden bibliyografik eserinde böyle yayınların sayısının 2 bini geçtiği ifade edilmektedir.

Hasmik Stepanyan'ın hazırladığı 1985'te yayımlanan *Hayadar Turkeren Kirkeri Madenakidutyun 1727-1968 (Ermeni Harfli Türkçe Kitaplar Bibliyografyası 1727-1868)* adlı bir bibliyografisinde önemli ölçüde bu eserlerden bahsedilmiştir. Bu alandaki bir diğer inceleme de Artashes Kardasyan'ın *Madenakidutyun Hayadar Otar Lezvov Dibagir Kirkeru (Yabancı Dillerde Ermeni Harfli Basılmış Kitaplar Bibliyografyası, Paris, 1987)* adlı eseridir. Stepanyan'ın kataloğunda 1167 kitabın kaydı vardır; ancak Stepanyan, 2001'de yayımladığı "Hayadar Turkeren Graganutyuni" (Ermeni Harfli Türkçe Edebiyat) adlı çalışmasında, daha sonraki incelemeleriyle bu sayının iki katına ulaştığını tespit eder. Katalogdaki bilgiler göre, 1727'den 1968'e kadar yaklaşık elli şehirdeki iki yüzü aşkın matbaada Ermeni harfli Türkçe kitap basılmıştır. Ermeni bilim adamlarından Kostanyants'ın 1898 yılında yazdığına göre, çağın Ermeni âşık ve şairlerinin yazdıkları şiirlerin mısraları içinde Türkçe kelimeler, bazen Ermenice kelimelerden daha fazladır. Bunun nedeni o zamanlarda Türk dilinin tüm bölge halklarının birbiri ile ilişkilerinde esas dil olması ile alakalıdır. Kostanyants, şair Tlgurantsi'nin örneğini veriyor. Tlgurantsi'nin 1695 yılına ait bir nağmesinde 10 kıtadan 9'u Türkçedir. Ermeniceye Türkçeden geçen kelimelerle ilgili en kapsamlı araştırma Hraçya Acaryan'a aittir. O, Türk dili kurultaylarında (1902 ve 1926) sunumlar yapmış ve Türk dilinden Ermeniceye 4 binden fazla kelimenin geçtiğini belirtmiştir.

1902 yılında onun Moskova'da Lazarev Enstitüsü tarafından tam ismi *Türk Dilinden Ermeniceye Geçen Kelimeler İstanbul Ermeni Halk Lehşesinin Van, Karabağ ve Yeni Naxşivan Diyalektleri ile Kıyaslar*ken olan kitabı (Ermenicesi: «Թուրքերէնէփոխառեալբառերը Պօլսի հայ ժողովրդական լեզուիննէջհանեմատութեամբ Վանի, Ղարաբաղի եւ Նոր - Նախիջեւանի բարբառներուն», Մասկուա-Վաղարշապատ (1902) yayımlanmıştır. Adı geçen kitapta ve onun 4 ciltlik Ermeni Dilinin Etimoloji Sözlüğü («Հայերէն Արմատական Բառարան» (1926-1935) kitabında bunlardan geniş şekilde bahsedilmiştir. Sunumumuzda Ermeni-Türk dil ilişkilerinin bilinmeyen noktalarına da değineceğiz.

Anahtar Sözcükler: Ermenice, Acaryan, Osmanlı Edebiyatı, Türkçe Metinler, Ermeni Türkçesi.

Researches On The Words From Turkish to Armenian In The Armenian Sources

Abstract

As it is known, there were times when a significant part of the Armenians living in the Ottoman state forgot their own language and adopted Turkish as their mother tongue. Therefore, the novels, translations, newspapers, religious texts, dictionaries and manuals written in Turkish with the Armenian alphabet appeared in the Ottoman Empire for the Turkish-speaking Armenian community. Armenian researcher Hasmik Stepanyan writes in her bibliographic work that there are more than two thousands of publications in Turkish with the Armenian letters.

Hasmik Stepanyan has prepared the bibliography titled "Hayadar Turkeren Kirkeri Madenakidutyun - 1727-1968" (The Bibliography of Books in Turkish with Armenian Letters 1727-1868) that was published in 1985. Another book on the same topic titled "Madenakidutyun Hayadar Otar Lezvov Dibagir Kirkeru (Bibliography of Books Published in Foreign Languages with Armenian Letters, Paris, 1987) was written by Armenian researcher Artashes Kardashyan. About 1,167 books were recorded in Stepanyan's catalogue, but according to Stepanyan's another work titled "Hayadar Turkeren Graganutyuni" (Turkish Literature with Armenian Letters), which was published in 2001, the number of books in Turkish with Armenian letters had doubled. According to the catalogue, from 1727 to 1968, books in Turkish with Armenian letters were printed in more than two hundred printing houses in fifty cities. In 1898, Armenian scientist Kostanyants wrote in his work that Turkish words sometimes constituted more than Armenian words in the verses of the poems written by Armenian minstrels and poets of that period. The reason for this is related to the fact that the Turkish language was the common language of communication in the region at that time. Kostanyants gives an example of the poet Tigrantsi, whose 9 stanzas out of 10 were in Turkish which were written in 1695.

The most comprehensive research on the words passed from Turkish to Armenian belongs to Hrachya Adjarian. In his speech made at the Turkic Language Congress (1902 and 1926), Adjarian stated that more than four thousand words passed from the Turkish language to Armenian. As it is known, the book titled "Words passed from Turkish to Armenian: while comparing Istanbul Armenians dialect with the Van, Karabakh and New Nakhchivan ones" which was published by Lazarev Institute in Moscow in 1902 (In Armenian: «Թուրքերէնէ փոխառեալ բառերը Պոլսի հայ ժողովրդական լեզուին մէջ համեմատութեամբ Վանի, Ղարաբաղի եւ Նոր-Նախիջեւանի բարբառներուն», Մոսկուա-Վաղարշապատ (1902)). In our presentation, we will also touch on the unknown points of Armenian-Turkish language relations.

Keywords: Armenian, Adjarian, Ottoman Literature, Turkish Texts, Armenian Words of Turkish Origin.

Bilimkurgu Edebiyatı Siyasetname Olarak Okunabilir mi?: Isaac Asimov'un *Vakıf Üçlemesi*'nde Siyaset ve Toplum Düşüncesi

Dr. Araş. Gör. Enes Şahin

*Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü,
enes.sahin@dpu.edu.tr

Özet

Modern dönemde bilim ve teknolojiye yeni yaklaşımların edebiyatı da etkilemesinin bir neticesi olarak ortaya çıkan bilim kurgu edebiyatı, günümüzde dünya çapında takip edilen ve popüler kültürde kendisine yer bulan bir tür olmuştur. Bilimkurgu, her ne kadar bilim ve teknolojiye dair öngörüler ve hayal gücü çerçevesinde tesis edilse de bu tür aynı zamanda toplumsal bilimlere yönelik söylemler de ortaya koymaktadır. Bilim kurgu edebiyatının en çok bilinen ve sevilen serilerinden biri olan Isaac Asimov'un *Vakıf Serisi* de bu doğrultuda bilimkurgu öğelerinin yanında ve onlara göre daha fazla olacak şekilde toplum ve siyasetle alakalı söylemler inşa etmiştir. Asimov'un, Edward Gibbon'un *Roma İmparatorluğunun Gerileyişi ve Çöküşü* serlevhali eserinden mülhem bir şekilde kaleme aldığı *Vakıf Serisi*, bu manada bir bilimkurgu eseri olmanın yanında siyasetname olarak da okunabilecek niteliğe bürünmektedir. Bu hususta Asimov'un hususi katkısı, onun *Vakıf Serisi*'nde ürettiği ve toplumsal hareketlerin matematiksel bir dille formüle edilmesine dayandırdığı psikotarih bilimi çerçevesinde ortaya koyduğu zihniyette kendisini göstermektedir. *Vakıf Serisi*'nde insanlık dünyadan çıkmış, evrenin her yerindeki gezegenlere yerleşmiş ve bütün evren bir imparatorluk olarak yönetilir hâle gelmiştir. Bireylerin değil fakat toplumların tarihsel süreç içerisindeki değişim ve dönüşümlerini matematiksel olarak ortaya koyan psikotarih bilimi doğrultusunda evreni yöneten imparatorluğun yok olacağı gözlemlendiğinden medeniyetin devam ettirilebilmesi amacı ile evrenin iki noktasındaki gezegenlere "Vakıf" adı verilen yapılar kurulmuştur. Bu yapılar öncelikli olarak diplomasi, din, bilim ve ticaret gibi öğeleri kullanarak başlangıçta varlıklarını muhafaza etmiş; ardından etkinlik alanlarını genişletmiştir. Bu doğrultuda çalışma, Asimov'un *Vakıf Serisi*'nin temel metni olan ve 1951-1953 yılları arasında neşredilmiş üçleme ile sınırlandırılmış ve bu seride siyaset ve toplum üzerine ortaya koyulan söylemlerin söylem analizi yöntemi ile tetkik edilmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın neticesinde varılan sonuç, edebiyat sahasındaki akademik çalışmalarda görece ihmal edilmiş bir tür olan bilim kurgu edebiyatının fantastik öğelerin yanında siyaset ve toplum gibi alanlar üzerine söylem ürettiği ve Asimov'un *Vakıf Üçlemesi*'nin bu hususta özel bir örnek teşkil ettiği olmuştur.

Anahtar Sözcükler: Bilim Kurgu Edebiyatı, Siyaset ve Toplum, Isaac Asimov, *Vakıf Üçlemesi*.

A Sci-Fi Literature Could Be Use As Political Treatise?: Politics & Society Thoughts From Isaac Asimov's *Foundation Trilogy*

Abstract

The science-fiction literature has become followed word-widely and found a spot in popular culture for itself due to improvements that occur on modern era and technology effecting literature. Although, science fiction is based on imagination and foresight around science and technology, it also presents discourses about social sciences. As the most known and loved trilogy, Isaac Asimov's *Foundation*, is also find a spot for itself in this direction and it builds discourses about society and politics much more. In this sense, *Asimov's Foundation Trilogy* which had been inspired from Edward Gibbon's *The History of the Decline and Fall of the Roman Empire*, also could be read as a political treatise far from being just a science fiction piece. In this respect, the personal contribution of Asimov has shown itself on a mindset which occurs as a part of psychohistory science that is Asimov's creation in trilogy and social movements formalized by a mathematical language. In the *Foundation Trilogy*; humanity leaves the earth, spread all over the universe and the whole universe governed as an empire. In accordance with psychohistory science which presents changes and transformations of societies instead of individuals in historical process, with the purpose of maintain civilization when considered the governed empire's annihilation, the structures called Foundations have build in two destinations of the universe. At the beginning, these structures have used factors in order to maintain their existence including diplomacy, religion, science and trade, later on they extend their operation areas. Thus, the *Foundation Trilogy's* baseline text which had been disseminated between 1951 and 1953, and also limited as trilogy that includes discourses about politics and society, have been aimed to explore by using discourse analysis technique. As a result of the study, *Asimov's Foundation Trilogy* is an exclusive example to the science fiction literature which had been relatively ignored in literature academic studies, contains not only fantastic factors but also produces discourses such as politics and societies in this regard.

Keywords: Science Fiction Literature, Politics and Society, Isaac Asimov, *Foundation Trilogy*.

Bir Kadın Akademisyen Olarak Hatice El-Hadîsî ve Arap Dilbilimine Katkısı

Dr. Öğr. Üyesi Rifat Akbaş

* Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi,
akbasakbasa.1988@hotmail.com

Elif Toz

* Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Arap Dili ve Belağatı Bölümü, Yüksek Lisans Öğrencisi,
eliftoz.21@hotmail.com

Özet

Dil, bir milletin en çok değer verdiği ve vazgeçilmezleri arasında öteden beri önemini koruduğu canlı bir varlıktır. Bu yönüyle etkileşime açık olan dil, farklı boyutlarıyla sayısız araştırmalara konu edilmiştir. Diğer kadim medeniyetler gibi Arap medeniyeti özellikle İslam dininin etkisiyle dil sahasında gıpta edilebilecek gelişmeler kaydetmiştir. Başta dil kurallarının belirlenmesine ilişkin yapılan sayısız çalışmalar olmak üzere bireysel ve kolektif faaliyetlerin sistematik bir düzenle yürütülmesi sürecine kadar gerek Arap gerekse Arap olmayan araştırmacılar tarafından aralıksız bir şekilde devam eden dilbilimi çalışmaları, adeta bir hazine koleksiyonunu andırmaktadır. Böyle olunca da özellikle modern dönem dilbilimcilerinin gayret ve çabaları daha çok bu hazinenin işlenmesine dönük olmuştur ki bunlardan birisi de Arap grameri sahasında ekol ve şahıs bazlı birçok çalışması bulunan ve bu sahadaki çalışmalarından dolayı 1989 yılında Irak'ta Bilim İnsanlarını Onurlandırma Kurulu tarafından Teşvik Ödülüne layık görülen dilbilimci Hatice Abdurrezzak el-Hadîsî'dir. Hadîsî'nin *Ebniyetu's Sarf fî kitâbi Sibeveyh, el-Medârisu'n Nahviyye, Kitâbu Sibeveyh ve şerhuh, Ebu Hayyân en-Nahvî, eş- Şâhid ve usûlü'n Nahv fî kitâbi Sibeveyhi ve Mevkifu'n-nuhât mine'l-ihcâc bi'l-hadîsi'n-Nebevî* adlı eserlerinin yanı sıra edisyon kritiğini yaptığı birçok kitap ile alanına katkı sağlayan onlarca makale çalışması bulunmaktadır.

2018 yılında aramızdan ayrılan Hatice Abdurrezzak el-Hâdîsî özellikle klasik dönemde yaşamış dil âlimleri arasında Sibeveyhi'ye (öl. 180/796) ayrı bir önem vermiş ve birçok çalışmada onu ve dil anlayışını başarılı bir şekilde tanıtmıştır. Çalışmada, Hadîsî'nin ilmi kişiliği ve bu kutlu yoldaki yürüyüş serüveni sahip olduğu bakış açısıyla detaylı bir şekilde ele alındıktan sonra gerek bizzat yazmış olduğu gerekse tanıtımı ve anlaşılmasına katkı sunduğu kitapların Arap dilbilimine olan katkısı üzerinde durulacaktır.

Anahtar Sözcükler: Arap Dili, Dilbilim, Hatice el-Hadîsî.

Hatice El-Hadîsî as a Female Academician and Her Contribution to Arabic Linguistics

Abstract

Language is a living being which all nations give a lot of value and which preserves its significance and takes place among their inevitable values all along the time. From this aspect, language, open to interaction, has been the subject of numerous researches in different dimensions. Like other ancient civilizations, Arab civilization also, with the effect of Islam, recorded admirable developments in the field of language. Not only many researches carried out to determine the language rules initially, but also performing individual and collective activities systematically also perpetual linguistic studies conducted by non-Arab researchers are like a treasure collection. As such, the efforts and toils of especially modern period linguists have been mostly directed towards the processing of this treasure. One of these linguists is Hatice Abdurrezak al-Hadîsî, who is an ecole in the field of Arab grammar, and who has a number of studies individually, and who was awarded with encouragement award by Scientists Honour Committee in Iraq in 1989, due to her studies in the field. Hadîsî has works called *Ebniyetu's Sarf fî kitâbi Sibeveyh, al-Medârisu'n Nahviyye, Kitâbu Sibeveyh ve şerḥuh, Ebu Hayyân en-Nahvî, eş- Şâhid ve usûlü'n Nahv fî kitâbi Sibeveyhi and Mevkifu'n-nuhât mine'l-ihticâc bi'l-hadîsi'n-Nebevî*, and also many books which she carried out their edition critics and tens of articles contributing the field.

Hatice Abdurrezak al-Hadîsî, who died in 2018, placed a particular importance Sibeveyhi (d. 180/796) among religious scholars who especially lived in classical period, and she successfully introduced him and his language understanding in many of her studies. In this study, after the Hadîsî's scientific personality and her journey on this blessed path are discussed in detail from her perspective, her contributions of the books that she wrote and that she helped to the introduction and understanding of the Arabic linguistics will be emphasized.

Keywords: Arabic Language, Linguistics, Hatice al-Hadisi.

Nedim'in "İçün" Redifli Gazelini Göstergebilim İle Anlamak

Şükran Koçak

*Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Doktora Öğrencisi,
kocaksukran29@gmail.com

Özet

Duygular, hayaller ve çağrışımlar şiir vasıtasıyla ifade edilir. Kafiye ve redif gibi kullanımlar, şiiri diğer türlerden şekil bakımından ayırır. Şekil özelliklerinin yanı sıra duygu ve düşüncelerin sembol ve mecazlara dayalı olarak ifade edilmesi şiirin başlıca hususiyetidir. Şair, duygu ve düşüncelerini doğrudan ifade etmez. Şair; duygu, düşünce, hayal ve arzularını göstergelerin altına gizler. Çevremizde dilsel ve dilsel olmayan birçok şey vardır. Çevremizdeki birçok nesne ve kavrama gösterilen denir. Nesne ve kavramların zihinde yansımaları gösteren olarak adlandırmak mümkündür. Göstergeler başka bir nesnenin/kavramın yerini tutar. Bu bakımdan göstergelerin zihinde farklı çağrışımları ve anlam dizgeleri bulunur. Buna karşılık Divan şiirinde sözcüklerin, hakiki ve mecazi olmak üzere iki yüzü bulunur. Bizde yaptığımız çalışma ile Nedim'in "İçün" redifli gazelinde sözcüklerin mecazi yüzünü göstergebilim yoluyla keşfetmeye çalıştık. Nedim, Divan şairleri içinde kendine has bir tarz oluşturan şairlerden biridir. Geleneğin mazmun çizgisinin dışına çıkmayan Nedim'in kendine has üslûbu, dönemini başarılı bir şekilde yansıtmaları, yerli unsurları canlı bir dille şiirlerinde işlemesi, onu emsallerinden ayırır. Nedim'in şiirlerinde tasvirler oldukça canlı ve ahenklidir. Şiirin imge ve hayal dünyası titiz bir dil işçiliğiyle işlenir. Yapılan bu çalışma ile her kavramın tek tek anlam örgüsünü inceleyerek şairin hayal ve imge dünyasının anlaşılması ve açıklanması amaçlanmaktadır. Bu yolla beyitler açıklanmıştır. Bu çalışmada göstergebilim kuramının kavramlarından yararlanılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Göstergebilim, Nedim, Anlam.

Understanding Nedim's Gazel With "İçün" Redif With Semiotics

Abstract

Emotions, dreams and associations are expressed through poetry. Uses such as rhyme and redif distinguish poetry from other genres in terms of form. Expressing emotions and thoughts based on symbols and metaphors, as well as shape features, is the main feature of poetry. The poet does not directly express his feelings and thoughts. Poet; He hides his feelings, thoughts, dreams and desires under the indicators. There are many linguistic and non-linguistic things around us. Many objects and concepts around us are called signifieds. It is possible to call it as indicative the reflection of objects and concepts in the mind. Indicators replace another object/concept. In this respect, indicator have different connotations and meaning systems in the mind. In accordance with this, there are two faces in Divan poetry, literal and figurative. With our study, we tried to explore the metaphorical face of words in Nedim's ghazal with the redif "İçün" through semiotics. One of the poets who created a unique style among the Divan poets is Nedim. Nedim, who does not go beyond the mazmun line of tradition, distinguishes him from his peers with his unique style, successful reflection of his period, and the use of local elements in his poems with a lively language. The depictions in Nedim's poems are quite lively and harmonious. The image and imagination world of the poem is handled with meticulous language work. In this way, couplets are explained. In this study, the concepts of semiotic theory were used.

Keywords: Semiotics, Nedim, Meaning.

Mehdî Ehevân-i Sâlis'in Şiirlerinde Yineleme Grupları

Araş. Gör. Can Kaygın

*Çankırı Karatekin Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Doğu Dilleri ve Edebiyatları Bölümü,
cankaygin@karatekin.edu.tr

Özet

Şiir dilinde yer alan yinelemeler; seslerin, sözcüklerin, sözcük öbeklerinin, dize oluşturan cümlelerin yinelenmesi şekliyle oluşturulmaktadır. Şiirin ahengini oluşturan öğelerden biri olan yinelemelerin; deyimlerde, atasözlerinde ve kalıp sözlerde de görülmesi, sözleri ve metinleri hatırd tutabilmeyi sağlamakla birlikte bunların oluşturduğu melodi sebebiyle de okuyucu ya da dinleyici üzerinde kayda değer bir etki bıraktığını dile getirmek mümkündür. Yinelemeler, şiirin musikisine önem veren modern dönem İran şairlerinden Mehdî Ehevân'ın özellikle Nîmâî tarzı şiirlerinde önemli bir yere sahiptir. Mehdî Ehevân'ın şiirlerinde ses yinelemelerine (aliterasyon ve asonans), dize içi ve dizeler arası sözcük yinelemelerine, dize yinelemelerine, bağlaç ve edat yinelemelerine sıkça rastlanıldığı görülmektedir. Ayrıca Ehevân'ın şiirlerinde geçen bazı cinas-ı nakıs örnekleri de ses yineleme grupları içerisinde yer almaktadır. Bir dize ya da devamındaki dizelerde aynı ünsüz sesin yinelenmesiyle oluşan aliterasyon, Ehevân'ın şiirlerinde oldukça göze çarpmaktadır; ancak şair şiirlerinde bir dize ya da devamındaki dizelerde aynı ünlü sesin yinelenmesiyle oluşan asonansa pek yer vermemiştir. Ehevân, bir sözcüğü aynı dize içinde tekrar ederek (ikizleme) bazen de bir sözcüğü bir dize oluşturacak şekilde tekrar ederek dize içi sözcük yinelemelerini oluşturmuştur. Ancak şairin, şiirlerinde dizeler arası sözcük tekrarı fazlaca yapmadığı gözlemlenmiştir. Dize yinelemelerini şiirlerinde pek kullanmayan şair, edat ve bağlaç yinelemelerini ise çoğunlukla dizeler arası önyineleme şeklinde yaparak oluşturmuştur. Bu çalışmamızda, modern İran şiirinin önemli temsilcilerinden Mehdî Ehevân-i Sâlis'in şiirlerinde yer alan yineleme gruplarını örnekler vererek şairin, şiirlerinde ahenge ne denli önem verdiği açıklanmaya çalışılacaktır.

Anahtar Sözcükler: Mehdî Ehevân-i Sâlis, Modern İran Şiiri, Yineleme Grupları.

Reiteration On Mehdî Ehevân-i Sâlis's Poems

Abstract

Reiteration in the language of poetry is formed by the reiteration of phones, words, phrases, and string-forming sentences. It is possible to say that the reiterations, which are one of the elements that make up the harmony of the poem, are seen in idioms, proverbs and stereo types, and it makes it possible to keep the words and texts in mind, but also leaves a significant impact on the reader or listener due to the melody they create. Reiterations have an important place especially in Nîmâî style poems of Mehdî Ehevân, one of the modern period Iranian poets who give importance to the music of his poetry. It is seen that sound reiterations (alliteration and assonance), word reiterations within and between lines, string reiterations, conjunction and preposition reiterations are frequently encountered in Mehdî Ehevân's poems. In addition, some examples of puns in Ehevân's poems are also included in sound reiteration groups. The alliteration, which is formed by the reiteration of the same consonant sound in a line or the following lines, is quite prominent in Ehevân's poems, but the poet did not give much place to the assonance formed by the reiteration of the same vowel sound in a line or subsequent lines in his poems. Ehevân created intra-string word reiterations by repeating a word in the same line (twinning) and sometimes by repeating a word to form a string. However, it has been observed that the poet does not repeat words between lines in his poems. The poet, who does not use string reiterations in his poems, has created preposition and conjunction reiterations mostly by reiteration between verses. In this study, it will be tried to explain how much the poet attaches importance to harmony in his poems by giving examples of reiteration groups in the poems of Mehdî Ehevân-i Sâlis, one of the important representatives of modern Iranian poetry.

Keywords: Mehdî Ehevân-i Sâlis, Modern Persian Poetry, Reiteration Groups.

Çok Dillilik ve Ekonomik Faydaları

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Torusdağ

* Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü,
mustafatorusdag@yyu.edu.tr

Doç. Dr. Gülşen Torusdağ

* Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Dilbilim Bölümü,
gtorusdag@yyu.edu.tr

Özet

Kültürlerarası bir ticaret türü olan takas, neredeyse insanların hayatta kalma ihtiyacı kadar eskidir. İnsan iletişimde önemli bir unsur olan diller ortaya çıkınca dil farklılıkları coğrafi olarak uzak insanların birbirleriyle ticaret yapmasına engel olmaz. Zira insanlar yük hayvanlarını evcilleştirdikçe, kara ve deniz taşımacılıklarını kurup geliştirdikçe ticaret bağlantıları daha uzun mesafelere yayılır. İlk tüccarlar, müşterilerinin kültürlerinden haberdar olmanın ne kadar önemli olduğunu anlayınca diğer kültürlerle iletişim kurmanın yollarını bulmak bir zorunluluk hâline gelir. Diğer kültürleri bilmek, onlarla ilişkiler kurmalarını ve ürünlerinin fiyatlarını daha kolay pazarlık etmelerini sağlar. Bu durumda ticaret yaptıkları tüccarların dillerinden sözcükleri kullanmaya başlarlar ve zamanla onların dillerini öğrenmeye çalışırlar. Günümüzde artan uluslararası ilişkiler ve bu gerçekliğin doğal sonucu olan küreselleşme, ulusların diğer uluslarla iletişim kurmalarında kendi anadillerini yetersiz kılarken çok dilliliği zorunlu hâle getirmektedir. Küreselleşme, sınırlar arası nüfus hareketliliği ve yeni teknolojik gelişmeler gibi bazı faktörlerin politik, sosyal ve eğitimsel bağlamlardaki etkilerinden kaynaklanan çok dillilik, günümüz dünyasının bir gerçekliğidir. Bu gerçeklik, çok dillilik üzerine daha fazla araştırma yapılmasına yol açmıştır. Araştırmacılar, sosyal bağlamın en önemli parçası olan dilin ekonomik değeri konusunda hemfikirlerdir. Dil, ekonomik değişkenlerle belirlenmiş özel bir değere sahiptir. Çok dillilik iki şekilde tanımlanabilir: Hayatın bir gerçeği olarak zorunlu çok dillilik; devlet politikalarıyla desteklenmiş, yeterli sosyal ve eğitimsel avantajlara sahip insanların tercihi olarak çok dillilik. Bu interdisipliner çalışma, zorunlu çok dilliliğe değil, çeşitli toplumlardan örnekler vererek tercihli çok dilliliğin toplumlar için ekonomik faydalarına odaklanacak nitel, betimsel bir çalışmadır.

Anahtar Sözcükler: Çok Dillilik, Ekonomi, Avantaj, İş Dünyası.

Multilingualism and Its Advantages

Abstract

Barter, a form of intercultural trade, is almost as old as the human need for survival. Languages emerge, an important element in human communication, but language differences do not prevent geographically distant people from trading with each other. Trade links spread over longer distances as humans domesticated beasts of burden and built land and sea transport. Finding ways to communicate with other cultures becomes an obligation for early traders since they realize how important it is to be aware of their customers' cultures. Knowing other cultures allows them to build relationships with them and negotiate the prices of their products more easily. In this situation, they begin to use words from the languages of the merchants they trade with and they try to learn their languages over time. Today, the increase in international relations and the globalizing world as a natural consequence of this reality make multilingualism a necessity for nations while making their mother tongues inadequate for communicating with other nations. Multilingualism is a growing reality of today's world, resulting from the effects of certain factors such as globalization, population mobility across borders and new technological developments in political, social, and educational contexts. This reality has led to more multilingualism researches. Researchers agree on the economic value of language that is the most important part of the social context. The language has a specific value determined by economic variables. Multilingualism can be described in two ways: Obligatory multilingualism as a fact of life; preferential multilingualism for the people with sufficient social and educational advantages, supported by government policies. This interdisciplinary study is qualitative and descriptive that will focus on the economic benefits of preferential multilingualism for the societies by giving examples from various societies, but not on the obligatory multilingualism.

Keywords: Multilingualism, Economy, Advantage, Business World.

Sait Faik'in Hikâyelerinde Anlatıcı

Gülcan Aydoğan

* Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü,
Yüksek Lisans Öğrencisi,
aydogangulcan40@gmail.com

Özet

Anlatmaya dayalı eserlerde yazar ile anlatıcı, çoğu zaman birbirine karıştırılmaktadır. Yazar, anlatısında kendisine yer verdiği durumlarda dahi yazarlık görevinden soyutlanarak anlatının kişisi göreviyle bir kurgusallığın içerisine dâhil olmaktadır. Oysa anlatıcı, yazarın kurgusu içinde var olan biridir; yazarın kendisi değildir. Her iki kavramın ayırımının yapılamaması, anlam kargaşasına sebebiyet vermektedir. Bundan dolayı bir yazarın hikâyeciliği incelenirken öncelikle yazar ve anlatıcı ayırımının yapılması gerekmektedir. Hâlbuki bugüne kadar Sait Faik'in hikâyeciliği tasnif edilirken araştırmacıların yazar ve anlatıcı ayırımına gitmeksizin çoğunlukla yazarın biyografisini ya da işlenen konuları esas aldıkları görülmektedir. Birinci dönem hikâyeleri olarak değerlendirilen *Semaver*, *Sarnıç* ve *Şahmerdan*'da yazarın çocukluk ve gençlik yıllarının izlerine rastlandığı ve insan sevgisine yer verildiği ifade edilirken ikinci dönemdeki *Lüzumsuz Adam*, *Mahalle Kahvesi*, *Havuz Başı* ve *Son Kuşlar* adlı kitaplarda konu bakımından korku ve ümitsizliğin işlendiği savunulmaktadır. *Alemdağ'da Var Bir Yılan* ise kurgu ve anlatım tarzındaki değişimden ve ölüm konusunun ağırlıklı işlenmesinden dolayı Sait Faik'in üçüncü dönem hikâyeciliği içerisinde kabul edilmektedir. Bu tespitler neticesinde Sait Faik'in biyografisi bağlamında üç dönemde değerlendirilen hikâyeleri, anlatıcının konumu göz önünde bulundurularak incelenecektir. Makalede Gerard Genette'in *Anlatının Söylemi* adlı eserindeki anlatıcı yöntemi esas alınarak üç döneme ait olan hikâyeler, anlatıcının durumu ve odaklanması bakımından çözümlenmiştir. Böylece yazarın hikâyeciliğine dair tasnif ve tespitlerin eksik yanlarının giderilmesi amaçlanmıştır. Çalışmada öncelikle, hikâyelerin kim tarafından anlatıldığı belirlenerek anlatanın bakış açısının ne olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Yapılan inceleme ve çözümlenmelerle Sait Faik'in hikâyeciliğinin sadece anlatının konusuna ve yazarın biyografisine bağlı kalınarak belirlenemeyeceği, anlatıcının durumu ve odaklanması bağlamında da incelenmesi gerektiği tespit edilmiştir. Bu bağlamda yazarın hikâyeciliğinin iki dönemde değerlendirilebileceği neticesine ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Sait Faik, Hikâye, Gerard Genette, Anlatıcı, Anlatı, Odaklanma.

Narrator In Sait Faik's Stories

Abstract

In narrative-based works, the author and the narrator are often confused with each other. Even in cases where the author includes himself in his narrative, he is abstracted from his duty of writing and is included in a fictionalism as the person of the narrative. However, the narrator is someone who exists within the author's fiction, not the author himself. The inability to distinguish between the two concepts causes confusion of meaning. Therefore, when examining the storytelling of an author, it is necessary to distinguish between the author and the narrator. However, while classifying Sait Faik's storytelling, researchers have mostly taken the biography of the author or the topics covered, without making any distinction between the author and the narrator. It is stated that in *The Samover*, *The Cistern* and *The Pile Driver* which are evaluated as the first period stories, it is stated that the traces of the author's childhood and youth years are found and human love is included, while it is argued that fear and despair are handled in terms of the subject in the books called *A Useless Man*, *Local Cafe Shop*, *The Poolside* and *The Last Birds* in the second period. There is a *Snake in Alemdaq*, on the other hand, is accepted as one of Sait Faik's third period storytelling due to the change in the style of fiction and narration, and the weighty handling of death. As a result of these determinations, Sait Faik's stories evaluated in three periods in the context of his biography will be examined by considering the position of the narrator. In the article, based on the narrator's method in Gerard Genette's *The Discourse of Narrative*, the stories belonging to three periods are analyzed in terms of the narrator's situation and focus. Thus, it is aimed to eliminate the deficiencies of the classification and determinations of the author's storytelling. In the study, first of all, by determining who told the stories, it was tried to determine what the point of view of the narrator was. With the examinations and analyzes made, it has been determined that Sait Faik's storytelling cannot be determined only by adhering to the subject of the narrative and the author's biography, but also needs to be examined in the context of the narrator's situation and focus. In this context, it has been concluded that the author's storytelling can be evaluated in two periods.

Keywords: Sait Faik, Story, Gerard Genette, Narrator, Narrative, Focus.

Sultan Şairlerin Perspektifinden "Sultanlık"

Doç. Dr. Mehmet Halil Erzen

*Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü, Türk İslam Edebiyatı Anabilim Dalı,
halilerzen@yyu.edu.tr

Özet

Tarih boyunca, sanatın önemli bir parçası olan şiirin gelişimine devlet adamlarının çok büyük katkıları olmuştur. Sanatı ve icracısını hem maddi yönden desteklemek hem de sanatın gelişebileceği bir ortamın yaratılmasına gayret etmek, hanedan mensuplarının ve devlet adamlarının kültür tarihine hizmetleri arasındadır. Özellikle sultanlar, birçok defa yazılacak eserin hangisi olacağını kendileri belirleyerek edebî eserin seçiminde ve kaleme alınmasında öncü bir rol oynar. Böylelikle Divan şiiri içerisinde zuhur eden hamilik geleneği ile sanatçıyı ve âlimi teşvik edip güçlü eserlerin ilim ve sanat dünyasına kazandırılmasını sağlar. Ayrıca hami konumundaki bu sultanların büyük bir bölümü sanatla ve bilhassa da şiirle bizzat iştigal eder. Çeşitli sebeplerin yanı sıra Osmanlı hanedan geleneği içerisinde, hanedan mensuplarının ilmin yanında sanat ve şiir ile ilgili eğitim almaları, sultanların birçoğunun kabiliyetli birer şair olarak yetişmesinde etkili olur. Sultan I. Murad'dan başlamak üzere, Yavuz Sultan Selim, Fatih Sultan Mehmet, Cem Sultan, Kanuni Sultan Süleyman gibi birçok sultan, sadece hükümdarlıklarıyla değil; yazdıkları şiirler ve tertip ettikleri divanlarla da ön plana çıkar, beğeni kazanır.

Osmanlı'nın askerî, siyasi ve ekonomik yönden dünyaya hükmetmesinde olduğu kadar ilim, sanat ve edebiyat açısından da zirveye ulaşmasında büyük pay sahibi olan sultan şairlerin "sultan" mefhumunu algılama ve işleme şekilleri bu tebliğin konusunu oluşturmaktadır. Çalışmamızda birçok Divan şairi tarafından âşık üzerindeki hükümrancılığı sebebiyle sevgiliye mukabil kullanılan sultanlık kavramının, bizzat sultan şairlerin gözündeki karşılıklarının neler olduğu, hangi hayallerle sunulduğu mercek altına alınmıştır. Sultanlık mefhumunun sultan şairlerin dünyasından yansımaları XIV. asırdan başlayarak divan tertip etmiş Osmanlı hanedanına mensup şairlerden Fatih Sultan Mehmet (Avnî), Cem Sultan (Cem), II. Beyazıt (Adlî), Kanuni Sultan Süleyman (Muhibbî), I. Ahmed'in (Bahtî); yine sultan kimliğine sahip Cihan Şah (Hakîkî) ve Kadı Burhaneddin'in şiirleri çerçevesinde değerlendirilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Sultan Şairler, Divan Şiiri, Sultanlık Mefhumu.

"Sultanate" From The Perspective of Sultan Poets

Abstract

Throughout history, statesmen have made great contributions to the development of poetry, which is an important part of art. Supporting art and its performer both financially and striving to create an environment where art can flourish are among the services of members of the dynasty and statesmen to cultural history. In particular, the sultans play a leading role in the selection and writing of the literary work by determining which work to be written many times by themselves. In this way, it encourages the artist and the scholar with the tradition of *harilik* that appears in Divan poetry and ensures that powerful works are brought to the world of science and art. In addition, most of these sultans, who were patrons, were engaged in art and especially poetry. In addition to various reasons, the fact that the members of the dynasty received education on art and poetry besides science in the Ottoman dynasty tradition was effective in the growth of many of the sultans as talented poets. Starting from Sultan Murad I, many sultans such as Yavuz Sultan Selim, Fatih Sultan Mehmet, Cem Sultan, Suleiman the Magnificent, not only with their reigns; The poems they wrote and the *divania* they edited also came to the fore and gained appreciation.

The subject of this paper is the perception and processing of the concept of "sultan" by the sultan poets, who had a great share in the Ottoman's military, political and economic domination of the world, as well as in reaching the summit in terms of science, art and literature. In our study, the concept of sultanate, which is used by many Divan poets due to its sovereignty over the lover, in the eyes of the sultan poets, and what dreams it is presented to are examined. Reflections of the concept of sultanate from the world of sultan poets from the poets of the Ottoman dynasty, who organized a *divan* starting from the 14th century, Fatih Sultan Mehmet (Avni), Cem Sultan (Cem), II. The poems of Beyazıt (Adli), Suleiman the Magnificent (Muhibbi), Ahmed I (Bahti), Cihan Shah (Genuine) and Kadi Burhaneddin, who also have the identity of a sultan, have been evaluated.

Keywords: Sultan Poets, Divan Poetry, Notion of Sultanate.

7. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Dil Becerilerine Dayalı Stratejilerin Türkçe Öğretim Programındaki Stratejiler İle Karşılaştırılması

Erkan Aydın

* MEB, Öğretmen,
erkanaydin02@gmail.com

Dr. Araş. Gör. Muhammed Tunagür

* Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi ABD,
mutunagur@hotmail.com

Özet

Öğretim programları öğretim sürecine ve ders materyallerine yön veren kılavuzlardır. Bu nedenle öğretim sürecinde işlevsel olarak kullanılan materyallerin programla tutarlılık göstermeleri ve uyum sağlamaları oldukça önemlidir. Bu çalışmada da Türkçe ders kitabında yer alan stratejiler ile Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda (2019) yer alan anlama (dinleme-okuma) ve anlatma (konuşma-yazma) becerilerine dayalı stratejilerin karşılaştırılması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma materyalini ise MEB (2019) tarafından yayımlanan ortaokul 7. sınıf Türkçe ders kitabı ile Türkçe Dersi Öğretim Programı (2019) oluşturmaktadır. Doküman incelemesi yoluyla toplanan verilerin analizinde betimsel analiz kullanılmıştır. Ders kitabında yer alan dinleme, okuma, konuşma ve yazma stratejileri ile Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda (2019) yer alan stratejilerin karşılaştırıldığı bu çalışmada dinleme stratejilerinin (not alarak, katılımlı, empati kurarak, katılımsız) program ile tutarlı olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır. Okuma stratejilerinin (göz atarak, özetleyerek, not alarak, işaretleyerek, tartışarak okuma) dinlemeye göre programda yer alan stratejileri karşıladığı fakat programda belirtilen stratejilerden farklı birçok stratejiye ders kitabında değinildiği bulgusuna ulaşılmıştır. Anlama becerilerine bakıldığında ise konuşma (katılımlı, yaratıcı, güdümlü, empati kurma, tartışma, eleştirel) ve yazma stratejilerinin (not alma, özet çıkarma, kelime/kavram havuzundan seçerek yazma, serbest, kontrollü, metinden hareketle yeni metin yazma) tamamının ders kitabında yer aldığı fakat programdan farklı olarak ders kitabında farklı stratejilere yer verildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Dil Becerileri, Stratejiler, 7. Sınıf, Öğretim Programı, Türkçe Ders Kitabı.

Comparison of The Strategies Based On Language Skills In The 7th Grade Turkish Textbook With The Strategies In The Turkish Teaching Program

Abstract

Curriculums are guides that guide the teaching process and course materials. For this reason, it is very important that the materials used functionally in the teaching process are consistent and compatible with the program. In this study, it is aimed to compare the strategies in the Turkish textbook and the strategies based on comprehension (listening-reading) and narration (speaking-writing) skills in the Turkish Language Curriculum (2019). In this direction, case study, one of the qualitative research methods, was used in the research. The study material of the research consists of the secondary school 7th grade Turkish textbook published by the Ministry of National Education (2019) and the Turkish Language Curriculum (2019). Descriptive analysis was used in the analysis of the data collected through document review. In this study, in which the listening, reading, speaking and writing strategies in the textbook and the strategies in the Turkish Language Curriculum (2019) were compared, it was found that the listening strategies (taking notes, participating, empathizing, unattended) were not consistent with the program. It has been found that reading strategies (reading by browsing, summarizing, taking notes, marking, discussing) meet the strategies in the program compared to listening, but many different strategies from the strategies specified in the program are mentioned in the textbook. When it comes to comprehension skills, speaking (participating, creative, guided, empathizing, discussing, critical) and writing strategies (note-taking, summarizing, writing by choosing from the word/concept pool, free, controlled, writing a new text based on the text) are all included in the textbook. It was concluded that different strategies were included in the textbook, unlike the curriculum.

Keywords: Language Skills, Strategies, 7th Grade, Curriculum, Turkish Textbook.

Georges Perec'in *Ellis Adası* Adlı Eserinde Kökensizlik, Kimlik Ve Göç

Dr. Araş. Gör. Ahmet Özkan

*İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü,
Fransız Dili Eğitimi A.B.D.,
ahmet.ozkan@medeniyet.edu.tr

Özet

XX. yüzyıl Fransız edebiyatının en ilginç yazarlarından biri olan Georges Perec, *Ellis Adası* başlıklı çalışmasında, Amerikan göç tarihinde bir kilometre taşı olan Ellis Adası'nın tarihinden yola çıkarak Eski Dünya'dan Yeni Dünya'ya, yani Amerika'ya XIX. yüzyılın son çeyreğinde başlayan ve XX. yüzyılın ortalarına kadar devam eden göç dalgasının anatomisini gözler önüne serer. Göç olgusunun kurumsallaşmasının ve endüstrileşmesinin sosyolojik arka planını kimlik, aidiyet, ötekilik gibi konular ekseninde inceleyen Perec, kişisel geçmişini de sorguya açar. Yazarın travmatik geçmişı, yazarı göçmenlerle empati yapmaya sevk eder. ABD'ye girişin ilk basamağı yani "Altın kapı" olarak ifade edilen Ellis Adası'nın göç tarihi için uzamsal önemini vurgulayan yazar, kurumsallaşan göçün sebep olduğu demografik değişim ve toplumsal dönüşümleri kendi geçmişı ile bağdaştırır. Bu çalışmada, yeni yaşam umuduyla yola çıkan mültecilerin/göçmenlerin ilk durağı olan Ellis Adası, Fransız antropolog Marc Augé'nin ortaya attığı yok-yer ya da yer-olmayanlar (non-lieux/non-places) ve Pierre Nora'nın hafıza mekânı kavramları çerçevesinde incelenecek; yazarın aile mirası, kimlik ve aidiyeti gibi konular göç bağlamında ele alınacaktır.

Anahtar Sözcükler: Göç, Kimlik, Ellis Adası, Göçmenlik, Yahudilik, Holokost, Hafıza Mekânı, Yok-Yer.

Originitylessness, Identity And Migration In Georges Perec's *Island Of Ellis*

Abstract

Based upon the history of Ellis Island, a milestone for American migration history, Georges Perec, one of the most interesting writers of XXth century French literature, reveals the anatomy of massive migration wave that starts at the last quarter of XIXth century to the first half of XXth century from Europe, the Old World, to United States, the New World in his work entitled as *Ellis Island*. Perec who analyzes social background of institutionalization and industrialization of migration within the frame of issues such as identity, belonging, otherness, puts his personal history into question as well. Emphasizing the spatial importance of Ellis Island which is considered as the first step to U.S.A., in other words the "Golden Gate", Perec associates his personal past with demographic changes and social transformations caused by institutionalized migration. In this study, Ellis Island, the first stop of migrants who have departed in the hope of new life, will be analyzed within the scope of the term "non-places" a spatial notion developed by French anthropologist Marc Augé, and "sites of memory" of Pierre Nora. Familial heritages of author such as identity, belonging and roots which may be considered as "burden" to the author will be analyzed within the context of migration.

Keywords: Emigration, Identity, Ellis Island, Immigration, Jewishness, Holocaust, Places of Memory, Non-Places.

Antik Yunan Edebiyatı'nda Bir Coğrafya Tasarım Örneği: Aiskhylos'ta Pers Coğrafyası

Dr. Öğr. Üyesi Esra Yalazı

* Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Eskiçağ Dilleri ve Kültürleri Bölümü,
Yunan Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı,
eyalazi@ankara.edu.tr.

Özet

MÖ 472'de Antik Yunan tragedya ozanı Aiskhylos tarafından Atina'da ilk kez sahnelenen *Persler* eseri ilk tarihsel tragedya olarak döneminin en büyük tarihi olayı olan Pers-Hellen Savaşları'nı anlatır. Hellenlerin Persler karşısında kazandığı zaferin anısına yazılan bu eser, zamanının çok ötesinde bir etki yaratarak Antik Yunan kültürel kimliğinin ve bu kimliğin karşısında yaratılan Pers/öteki imgesinin inşasında başvurulan önemli kaynaklardan biri olur. Oyunda iki toplum arasındaki kültürel farklılığın ortaya koyulduğu boyutlardan birisi de coğrafyadır. Ancak Aiskhylos'un yaşadığı dönemde bugün anladığımız anlamda bir coğrafya biliminin varlığından söz etmek mümkün değildir. Zira o dönemin dünyayı anlamlandırma biçimi siyasi, dinî, felsefi ve hatta ontolojik bir çabadır. Bu çaba çerçevesinde şekillenen dünya algısı ise bir tür beşeri coğrafyadır. Bununla birlikte o dönemde oluşturulan beşeri coğrafya, tarih içerisinde değişim geçirerek günümüz jeopolitiğine ve kültürel kimliklerinin inşasına dahi etkileri olan bir boyut kazanmıştır. O dönemde savaşın tarafları olan Yunan anakarası ve Batı Anadolu'yu ifade etmek amacıyla kullanılan Avrupa ve Asya ifadelerine sonraki dönemlerde sömürgeci amaçlarla yeniden başvurulmuştur. Günümüzde dahi bu amaca hizmet eden kimlik imgelerine taban oluşturmaya devam etmektedir. Edebiyatın, toplumların kültürel kimliklerini inşa etmede üstlendiği rol bakımından eşsiz bir örnek olan Aiskhylos'un *Persler* eseri aynı zamanda coğrafya biliminin ortaya çıkışındaki nedenlerin açıklanması bakımından da önem kazanmaktadır. Bu doğrultuda Aiskhylos'un *Persler* eserinde ortaya konulan coğrafya tasarımını anlamlandırabilmek için öncelikle Homeros'un epik şiiri içinde gelişen coğrafi kataloglama yöntemi ve sonrasında Miletoslu düşünürler Anaksimandros ve Hekataios ile devam eden coğrafya çalışmaları ele alınacak, ozanın siyasi ideolojisinin bir unsuru olarak Aiskhylos tarafından alımlanan bu coğrafi tasarımın, Pers ve Hellen toplumu arasındaki siyasi, askerî ve kültürel farklılığını belirginleştiren Hellen ve barbar kimliğini oluşturmak amacıyla nasıl kullanıldığı gösterilecektir. Böylece destanlar aracılığıyla Homeros zamanından başlayarak inşa edilen mitolojik zihin haritalarının, Aiskhylos ve sonraki yazarlarca kültürel kimlikleri ayırtmada kullanımının bir süreklilik gösterdiğinin ve günümüzde dahi çekişmelere konu olan politik coğrafya algısına nasıl dönüştüğünün ortaya konulması amaçlanmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Antik Yunan, Persler, Aiskhylos, Kültürel Kimlik, Coğrafya.

An Example Of Geographic Design In Ancient Greek Literature: Persian Geography In Aeschylus

Abstract

The play *Persians*, which was staged for the first time in Athens by the ancient Greek tragic poet Aeschylus in 472 BC, tells about the Persian-Hellenic Wars, the biggest historical event of its period, as the first historical tragedy. Written to commemorate the victory of the Hellenes over the Persians, this work creates an impact far beyond its time and becomes one of the important sources referenced in the construction of the Ancient Greek cultural identity and the Persian/other image created against this identity. One of the dimensions of the cultural difference between the two societies in the play is geography. However, in the period when Aeschylus lived, it is not possible to talk about the existence of a science of geography as we understand it today. Because the way that period sensed the world was a political, religious, philosophical and even ontological effort. The perception of the world shaped within the framework of this effort is a kind of human geography. However, the human geography created at that time has evolved in history and gained a dimension that has effects even on today's geopolitics and the construction of cultural identities. The expressions Europe and Asia, which were used to express the Greek mainland and the Western Anatolia, which were the lands of the parties of the war at that time, were re-applied for colonial purposes in the later periods and continue to form the basis for images of identity that serve this purpose even today. Aeschylus' *Persian* work, which is a unique example in terms of the role the literature plays in constructing the cultural identities of societies, also gains importance in terms of explaining the reasons for the emergence of the science of geography. In this direction, in order to make sense of the geography design put forward in Aeschylus' *Persian* work, first of all, the geographical cataloging method developed in Homer's epic poem and then the continuing geography studies with Miletos philosophers Anaximander and Hecataeus will be discussed. Later, it will be tried to show how this geographical design, received by Aeschylus, was used as an element of the poet's political ideology to create a Hellenic and barbaric identity, which materialized the political, military and cultural differences between Persian and Hellenic society. Thus, it is aimed to reveal how the mythological mind maps constructed starting from the time of Homer through epics and used by Aeschylus and later writers, show a continuity in the use of cultural identities and how they turn into the perception of political geography, which is the subject of conflicts even today.

Keywords: Ancient Greek, Persians, Aeschylus, Cultural Identity, Geography.

Üsküdarlı Sâfî'nin Farsça Öğretmek İçin Kaleme Aldığı Eserleri

Öğr. Gör. Dr. Fatih Yerdemir

*Gazi Üniversitesi, Tömer,
fatihyerdemir@hotmail.com

Özet

Şair ve muallim olan, bir dönem devlet memurluğu da yapan Üsküdarlı Sâfî, 1862 yılında bugün Yunanistan sınırları içerisinde bulunan Yanya'da dünyaya gelmiş; 1901 yılında Halep'te vefat etmiştir. Küçük yaşlarından bu yana Üsküdar'da yaşadığı için kendisine Üsküdarlı denmiştir. Şiirlerini topladığı bir divanı vardır. Bu divandan seçme şiirleri basılmıştır. Devrin ünlü edipleri tarafından kendisinden beğeniyle söz edilen Sâfî'nin biri yazma hâlinde, altısı matbu toplam yedi eseri vardır. Türkçe kaleme aldığı bütün eserleri Prof. Dr. Âlim Yıldız tarafından çeviri yazı ile neşredilmiştir.

Üsküdarlı Sâfî'nin yazma hâlinde bulunan *Dîvânçe-i Sâfî* adlı eserinde 71 müstakil şiir ile 10 müfret mevcuttur. Ölmeden iki yıl önce basılan ve divançesinden seçme şiirlerinin yer aldığı Şi'r-i Sâfî adlı eserinde altısı daha önce yayımlanmamış, 23'ü de *Dîvânçe-i Sâfî*'den seçilme 29 şiiri bulunmaktadır. Şairin bu eserleri dışında nazmen kaleme aldığı *Cidâl-i Sa'dî Bâ-Müddeî* ve *İslâm-ı Hazret-i Ömer Yâhud Bir Hârîka* adlı iki mesnevisi vardır.

Farsçaya vukûfiyeti o dilde şiir yazacak kadar çok olan şair, Sadî'nin *Gülistân* adlı eserinde "Cidâl-i Sa'dî Bâ-Müddeî" adlı hikâyeyi mesnevi nazım şekli ile Türkçeye tercüme etmiştir. Yine, Sadî'nin divanında 600. gazeli tahmis etmiştir. Hayatının sonlarına doğru Zeyrek Rüştiyesi'nde Farsça muallimlik yapan Üsküdarlı Sâfî, öğretmenliği esnasında öğrencilere okutacak üç eser kaleme almıştır.

Farsça basılan ilk kitabı gramerdir. *Nev-bâve-i Kavâid-i Farsî* adlı bu dilbilgisi kitabında Arapça gramer kurallarının anlatıldığı şekilde Farsça gramer kurallarını anlatmıştır. İkinci kitabı Sadî'nin *Gülistân* ve *Bostan* adlı eserlerinden seçilen hikâyelerin yer aldığı *Ezhâr-ı Gülistân*'dir. *Şîve-i Lisân-ı Fârisî* isimli son Farsça kitabı ise Farsça birtakım ıstılahların Türkçe karşılığını verdiği küçük bir risaledir.

Üsküdarlı Sâfî, devrin velût şairlerinden biridir. O dönemde matbuat hayatında önemli bir yere sahip *Tercümân-ı Hakikat* ve *Saadet* gazetelerinde neşredilen çok sayıda şiiri de vardır.

Anahtar Sözcükler: Üsküdarlı Sâfî, Muallimlik, Farsça kitap.

Üsküdarlı Sâfî's Works To Teach Persian

Abstract

Üsküdarlı Sâfî, who was a poet and a teacher for a period of time, was born in Yanya, which is within the borders of Greece, in 1862, and died in Aleppo in 1901. Since he lived in Üsküdar since his childhood, he was called Üsküdarlı. He has a Divan where he collects his poems. Selected poems from this Divan were published. Safî, who was mentioned with admiration by the famous writers of the period, has a total of seven works, one of which is in writing and six of which are printed. All his works written in Turkish by Prof. Dr. published by Âlim Yıldız in translation.

There are 71 individual poems and 10 curriculums in Üsküdarlı Sâfî's work called *Dîvânçe-i Sâfî*, which is in manuscript form. In his work titled *Şî'r-i Sâfî*, which was published two years before he died and contains selected poems from his divan, there are 29 poems, six of which have not been published before, and 23 of them selected from *Dîvânçe-i Sâfî*. Apart from these works, the poet has two masnavis named *Cidâl-i Sa'dî Bâ-Müddeî* and *İslam-ı Hazret-i Ömer Yaâhud Bir Harika*, which he wrote in verse.

The poet, whose knowledge of Persian was so great that he could write poetry in that language, translated the story "*Cidâl-i Sa'dî Bâ-Müddeî*" into Turkish in the form of masnavi verse in the work of Sadi's *Gülistân*. Again, he estimated the 600th ghazal in Sadi's Divan. Üsküdarlı Safî, who taught Persian at the Zeyrek High School towards the end of his life, wrote three works to be read by students during his teaching career.

His first book published in Persian is grammar. In this grammar book called *Nev-bâve-i Kavâid-i Farsi*, he explained the Persian grammar rules in the same way as the Arabic grammar rules. His second book is *Ezâr-ı Gülistân*, which includes selected stories from Sadi's works called *Gülistân* and *Bostan*. His last Persian book, *Şîve-i Lisân-ı Fârisî*, is a small treatise in which some Persian terms give Turkish equivalents.

Üsküdarlı Safî is one of the velvet poets of the period. He also had many poems published in the newspapers *Tercümân-ı Hakikat* and *Saadet*, which had an important place in the press life at that time.

Keywords: Üsküdarlı Safî, Teaching, Persian Book.

Abdülazîz Âsım Efendi ve Farsça Sâl-i Cedîd Kasidesi

Öğr. Gör. Şerife Yerdemir

* Kırıkkale Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksek Okulu,
serifeyerdemir@hotmail.com

Özet

Abdülazîz Âsım Efendi, 1218/1803 yılında Bağdat'ta dünyaya gelmiştir. 1827 yılında Bağdat Mevlevîhâne Câmii imam ve hatiplik görevine atanmıştır. Bu görevi devam ederken 1845 yılında aynı câminin medresesinin müderrisliğine tayin edilmiştir. Bunun yanı sıra Bağdat Hükümet Dairesi'nde çeşitli lisanlarda tercümanlık yapmıştır. 74 yaşında iken oğlu Ali Haydar Efendi ile birlikte İstanbul'a gelmiştir. Abdülazîz Âsım Efendi, 1305/1887'de İstanbul'da vefat etmiş ve Fatih Türbesi Haziresi'ne defnedilmiştir.

19. yüzyılda divan şairleri, yeri geldiğinde dönemin birtakım önemli gazetelerinde şiirlerini yayımlamışlardır. Ünlü şair, yazar ve öğretmen Muallim Naci, *Tercümân-ı Hakikat* gazetesinin edebiyat köşesinin yönetimini devraldıktan sonra Abdülazîz Âsım Efendi, yeni yılın tebriği için sâl-i cedîd şiirlerini gazetede yayımlamaya başlamış ve gazetede sâl-i cedîd yazan ilk divan sahibi şair olmuştur. Bu dönemde *Tercümân-ı Hakikat* gazetesinde çok sayıda sâl-i cedîd şiirleri yayımlanmıştır. Sâl-i cedîd, yeni yılın tebriği için yazılan ve aynı zamanda devrin padişahının övgüsünü de içeren tarih düşürmedir. Sâl-i cedîd şiirleri, klasik Türk şiirinde ihtiyaçlardan ortaya çıkmış bir nazım türüdür. Devlet adamları ve tarikat şeyhleri hem yeni yılın gelişini tebrik etmek hem de padişah ve devlet erkânını övmek için bu şiirleri kaleme almışlardır. Abdülazîz Âsım Efendi de bu dönemde *Tercümân-ı Hakikat* gazetesinin 1325 numaralı sayısında ikisi Türkçe, ikisi Arapça ve biri de Farsça olmak üzere beş sâl-i cedîd kasidesi yayımlamıştır. Şairin, gazetenin bu sayısından sonra ne söz konusu gazetede ne de dönemin diğer gazetelerinde yayımlanan başka şiirlerine rastlanmamıştır.

Bu çalışmada Abdülazîz Âsım Efendi'nin *Tercümân-ı Hakikat* gazetesinin 1325 numaralı 15 Teşrînisânî 1882 sayısında Arapça ve Türkçe sâl-i cedidlerle beraber yayımlanan ve *Farsça Divânı*'nda yer almayan bu kasidesi incelenecektir.

Anahtar Sözcükler: Abdülazîz Âsım Efendi, Sâl-i cedîd, *Tercümân-ı Hakikat*, Farsça Kaside.

Abdülazîz Âsım Efendi and His Sâl-i Cedîd Ode (Gaside) In Persian

Abstract

Abdulaziz Âsım Efendi was born in 1218/1803 in Baghdad. In 1827, he was appointed as the imam and orator of the Baghdad Mevlevihâne Câmii. While continuing this duty, he was appointed as the professor of the madrasah of the same mosque in 1845. In addition, he worked as a translator in various languages at the Baghdad Government Office. When he was 74 years old, he came to Istanbul with his son Ali Haydar Efendi. Abdulaziz Âsım Efendi died in 1305/1887 in Istanbul and was buried in the Fatih Tomb Graveyard.

In the 19th century, Divan poets had their poems published in some important newspapers of the period. After the famous poet, writer and teacher Muallim Naci took over the management of the literary column of the newspaper *Tercümân-ı Hakikat*, Abdulaziz Âsım Efendi started to publish the poems of Sâl-i cedîd in the newspaper for the congratulations of the new year and is the first divan owner poet to write sâl-i cedîd in the newspaper. During this period, many sal-i cedîd poems were published in the newspaper *Tercümân-ı Hakikat*. Sâl-i cedîd is a date-reduction written for the greeting of the new year and also includes the praise of the sultan of the period. Sâl-i cedîd poems are a type of verse that emerged out of necessity in Classical Turkish Poetry. Statesmen and sect sheikhs wrote these poems both to congratulate the coming of the new year and to praise the sultan and state officials. During this period, Abdulaziz Âsım Efendi published five sâl-i cedîd odes, two in Turkish, two in Arabic, and one in Persian, in issue 1325 of the newspaper *Tercümân-ı Hakikat*. After this issue of the newspaper, no other poems of the poet published either in the aforementioned newspaper or in other newspapers of the period were found.

In this study, Abdulaziz Âsım Efendi's eulogy, which was published in the 15th *Teşrînisânî* 1882 issue of the newspaper *Tercümân-ı Hakikat*, numbered 1325, and which was not included in the Persian Divan, will be examined.

Keywords: Abdulaziz Âsım Efendi, Sâl-i Cedîd, *Tercümân-ı Hakikat*, Persian Gasida.

Yabancı Dil Olarak Macarca Öğretiminde Ekler ve Durum Eki ve İyelik Eki Kullanımında Karşılaşılan Güçlükler Üzerine Bir Değerlendirme

Dr. Öğr. Üyesi Yasemin Altaylı

* Ankara Üniversitesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları, Hungaroloji,
altayli@ankara.edu.tr

Özet

Macar dilindeki ek türleri, ana hatlarıyla “jel”, “rag” ve “képző” ek türleri olarak karşımıza çıkmaktadırlar. “Jel” adıyla anılan ek grubu, isme ve fiile gelen ekler olmak üzere iki ana gruba ayrılır ve Türkçedeki çoğul eki, iyelik eki; geçmiş zaman ve emir, dilek-şart-istek kip eklerini karşılar. “Képző” ek grubu ise türetme ek gruplarından olup yeni sözcük türlerinin oluşturulması için kullanılan yapılardır. Bir diğer grup olan “rag” ek türü ise genel bir ayırım ile kişi ve durum ekleri olarak ikiye ayrılmaktadır. Bu ek gruplarından “jel” kategorisinde incelenen iyelik eki kullanımının çoğul biçimi (többes birtokos jel) Macarcada Türkçeden farklı olarak müstakil bir ek ile karşımıza çıkmaktadır. Bu farklılık nedeniyle “többes birtokos jel” ile “többes jel” (çoğul eki) kullanımları, Macarca öğretimi sırasında öğrenciler tarafından karıştırılabilmektedir. Üzerinde hassasiyetle durulması gereken bir diğer ek türü ise Macarcada “esetrág” olarak adlandırılan durum ekleridir. Zira Macar dilinde yer alan bu hâl eklerinin sayısı Türkçedeki hâl eklerinden epey fazladır. Bu durum ise yabancı dil olarak Macarca öğretimi sırasında doğru ekin tercih edilmesini zorlaştıran etkenlerden biri olarak karşımıza çıkmakta ve doğru durum ekinin seçilmesi konusunda daha dikkatli olunmasını gerektirmektedir.

Çalışmamızda öncelikle Macar dilindeki ek türlerinin sınıflandırılması ve bunların örneklerle anlatımı yapılacak, ardından Türkçe ve Macarcadaki ek türlerinde görülen benzerlikler ve farklılıklara kısaca değinilecek ve son olarak ise Macarcada “rag” ek grubu içerisindeki “esetrág” ek türü ile “jel” ek grubunda yer alan “többes birtokos jel” ek türünün öğretimi sırasında karşılaşılan güçlüklerle değinilecek, dikkat edilmesi gereken noktalar anlatılacaktır.

Anahtar Sözcükler: Macarca, İyelik Eki, Durum Eki, Jel, Rag.

An Evaluation On Suffixes and Difficulties Encountered In Using Case Suffixes and Possessive Suffixes In Teaching Hungarian As A Foreign Language

Abstract

The suffix types in the Hungarian language are basically 'jel', 'rag' and 'képző'. The suffix group called 'jel' is divided into two main groups as suffixes to the noun and verb, and this suffix type is used instead of plural suffix, possessive suffix, the imperative and the desiderative in Turkish. As for the 'Képző' suffix type, it is one of the derivative suffix groups and used to form new types of words. Another group the 'rag' suffix type, with a general distinction, is divided into two as personal and case suffixes. The plural form of the use of the possessive suffix (többes birtokos jel), which is examined in the category of 'jel', appears in Hungarian as a separate suffix, unlike Turkish. Due to this difference, the use of 'többes birtokos jel' and 'többes jel' (plural suffix) can be confused by students during Hungarian teaching. Another type of suffix that needs to be put emphasis on is the case suffixes called 'esetrag' in Hungarian because the number of these case suffixes in the Hungarian language is considerably higher than the case suffixes in Turkish. This situation emerges as one of the factors that makes Hungarian as a foreign language and it requires to be more careful to choose the correct suffix.

In our study, firstly, the classification of the suffix types in the Hungarian language and the explanation with the examples will be made, then the similarities and differences in the suffix types in Turkish and Hungarian will be mentioned, and lastly the difficulties encountered during the teaching of the 'esetrag' suffix type in the 'rag' suffix group and the 'többes birtokos jel' suffix type in the 'jel' suffix group in Hungarian will be mentioned and the points to be taken into consideration will be explained.

Keywords: Hungarian Language, Possessive Suffix, Case Suffixes, Jel, Ragu.

Neşân El-Himyerî'nin Şemsu'l-'Ulûm Adlı Sözlüğünün Yöntembilim Açısından Değerlendirilmesi

Öğr. Gör. İbrahim Güngör

*Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Temel İslam Bilimleri, Arap Dili ve Belağatı,
gungoribrahim-82@hotmail.com

Özet

Bu çalışmada Yemenli âlim Nevşân b. Saîd el-Himyerî'nin (öl. 573/1178) *Şemsu'l-'Ulûm ve Devâ'u Kelâmi'l-'Arab mine'l-Kulûm* adlı sözlüğü, yöntembilim ve bu alanda getirdiği yenilikler bakımından değerlendirilmiştir. Kur'an-ı Kerim başta olmak üzere tüm Arap dilini lafız ve anlam bakımından korumak ve bu dilin sahip olduğu zengin kelime servetinin kaybolmamasını sağlamak amacıyla Arap dünyasında sözlük/lügat çalışmaları çok erken dönemde başlamış ve duyulan ihtiyaca binaen de çalışmalar, hızlı bir şekilde gelişmiştir. Bu alanda yapılan çalışmalar arasındaki en öne çıkan farklılık ise tasnif ve tertip metodudur. Hatta bu durum, müellifleri yeni bir sözlük yazmaya iten nedenlerin de başında gelmektedir. Çünkü Arapça gibi çok zengin kelime hazinesine sahip olan bir dile dair yazılan sözlükte aranan kelimenin kolayca bulunması, son derece önem arz etmektedir. Bu da ancak ilgili eserin tasnif ve tertibinde benimsenen yöntemin etkili olduğu bir durumdur. İşte bu arayış içinde olan sözlük yazarlarının farklı görüş ve kanaatlere sahip olmaları, benimsedikleri yöntemlerinin de farklı olmasına ve muhtelif sözlük ekollerinin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Nevşân el-Himyerî, birçok ilim dalında etkin olmakla beraber özellikle sözlük bilimi alanında yazdığı eserle ilim dünyasının dikkatini çekmiştir. Çünkü kendinden önceki sözlükleri detaylı bir şekilde inceleyen Nevşân el-Himyerî, onların olumlu yönlerinden istifade ettiği gibi eksik yönlerini tamamlama ve olumsuz bulduğu hususları da düzeltme gayretine girmiştir. Böylece hem kelimelerin tasnif ve tanziminde izlediği metot ile hem de diğer bazı hususlarda kendinden önceki sözlüklerden kısmen farklı bir yöntem ortaya koyarak sözlük çalışması alanında yeni bir metot geliştirmiştir. Ancak buna rağmen sonraki dönemlerde onun metodunu her yönüyle uygulayan olmamıştır. Bu nedenle çalışmamızda hem onun yöntemini değerlendirmeyi hem de bu yöntemin neden olduğu gibi devam etmediğini değerlendirmeyi hedefledik.

Anahtar Sözcükler: Nevşân El-Himyerî, Şemsu'l-'Ulûm, Sözlük, Lügat, Yöntembilim.

Evaluation of The Dictionary Of Newshân Alhımyerî Called *Shemsu'l-'Ulûm* In Terms Of Methodology

Abstract

In this study, the dictionary called *Shemu'l-'Ulûm ve Devâ'u Kelâmi'l-Arab mine'l-Kulûm* by Yemenite scholar, Newshân b. Saîd al-Hımyerî (d. 573/1178) was evaluated in terms of methodology and novelties it brought to the field. Dictionary/lexicon writing activities started in the early period in the Arab world in order that primarily, Holy Qur'an and Arabic language could be protected both with regard to word and meaning and the rich vocabulary source would not be lost; and it developed rapidly based on the need. The most outstanding difference among the studies carried out in this field is in classification and organization method. Even, this is the primary reason which leads the authors to write a new dictionary. The reason for this is that it presents great importance to find a word that is looked up easily in a dictionary written about a language like Arabic which has quite a large source of vocabulary. This is however is due to the method adopted in classification and organization of that work. The fact that the lexicon writers who are in search for novelties have different views and beliefs causes not only their methods to be different but also various lexicon ecoles to emerge. Although Newshân al-Hımyerî was efficient in many fields of sciences, he attracted attention of the scientific world especially with the work he wrote in the lexicon scientific field. Having examined the dictionaries written before him in detail, Newshân al-Hımyerî benefited from the positive aspects of them, while he tried to complete their deficiencies and correct their negative features. Thus, he developed a different method in lexicon writing different from those lexicons written before him by following a novel method in classification and organization of the words. Therefore, it was aimed both to evaluate his method and why this method did not continue as it was in this study.

Keywords: Newshân Al-Hımyerî, *Shemsu'l-'Ulûm*, Dictionary, Lexicon, Methodology.

Bir Gazelin Ontolojik Yöntemle İncelenmesi

Fatma Aydın

* Bayburt Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Yüksek Lisans Öğrencisi,
fatmaydin5061@gmail.com

Özet

Sosyal bilimler, doğa bilimleri, uygulamalı bilimler, matematik ve bilgisayar bilimleri birbirinden çok farklı bilim dallarıdır. Hepsi hayatı, evreni anlamlandırmak için farklı yöntemler, kuramlar kullanır. Fakat bu kadar farklılığa rağmen hepsi insan paydasında birleşir; çünkü bütün bilim dalları insana hizmet eder. İnsan ise eşref-i mahlûkattır. Çünkü o, akıl gibi üstün bir özelliğe sahiptir. İnsan, akıl yoluyla varlığı sorgular ve buna cevaplar arar. Tabii ki insan, salt akıldan ibaret değildir; duyguları, hisleri ile bir bütündür. Duygularını, hislerini ifade etmek için edebiyatın sonsuz gücünden yararlanır. Bu amaçla pek çok eser kaleme alınmıştır. Sonrasında ise bu eserleri izah etmek, anlamlandırmak gerekmiştir. Bunun için de tıpkı bilim dallarında olduğu gibi edebiyatta da farklı yöntem ve kuramlarla eserlerin sanat değeri ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Eski edebiyat olarak da bilinen edebiyatımızda metinleri incelemek için kullanılan yöntemin adı şerhtir. Şerh yönteminde şiirin kelimeleri tek tek açıklandıktan sonra günümüz Türkçesine aktarılıp divan edebiyatı geleneğine bağlı kalınarak şiir açıklanmaktaydı ve beyitlerde kullanılan söz sanatları da açıklamadan sonra şerh içerisinde yer almaktaydı. Altı yüzyıl kadar varlığını sürdüren divan edebiyatındaki eserler, şerh yöntemiyle incelenmiştir. Lakin gelişen ve küreselleşen dünyada eski kalmamak için şerh yönteminde farklı eğilimlere yönelme başlamıştır.

Tanzimat'la birlikte özellikle yeni Türk edebiyatında kendini gösteren değişim ve gelişim diğer alanları da etkilemiştir. Yeni Türk edebiyatında metne daha iyi nüfuz etmek için pek çok kuram ve yöntem denenmiştir (psikanalitik, yapısalcı, hermenötik, feminist, varoluşçu,...). Bu kuramlar içinde ontolojik analiz metodu, eski Türk şiirini modern bakış açısıyla harmanlayıp edebiyata yeni bir soluk getirmiştir. Böylece eskimeyen eski Türk edebiyatı yeniden akademik çevrenin gündemine gelmiştir. Bu çalışmada amacımız, bir gazeli ontolojik yöntemle incelemektir.

Anahtar Sözcükler: Divan Edebiyatı, Ontolojik Yöntem, Gazel.

Examining A Gazel With The Ontological Method

Abstract

Social sciences, natural sciences, applied sciences, mathematics and computer science are very different branches of science. All of them use different methods and theories to make sense of life and the universe. But despite all these differences, they all unite on the human denominator because all branches of science serve humans. Man, on the other hand, is an asref-i-mahlukat. Because he has a superior feature like intelligence. Man questions existence through reason and seeks answers to it. And of course, man is not just a mind, he is a whole with his emotions and feelings. He uses the endless power of literature to express his feelings and emotions. Many works have been written for this purpose. Afterwards, it was necessary to explain and make sense of these works. For this reason, just as in the branches of science, the artistic value of the works has been tried to be revealed with different methods and theories in literature.

The name of the method used to examine the texts in our literature, also known as old literature, is commentary. In the commentary method, after the words of the poem were explained one by one, they were transferred to today's Turkish and explained by adhering to the tradition of Divan Literature, and the rhetoric used in the couplets was also included in the commentary after the explanation. The works in Divan literature, which have existed for six centuries, have been examined with the method of commentary. However, in order not to become obsolete in the developing and globalizing world, different tendencies have started in the commentary method. With the Tanzimat, the change and development that manifested itself especially in the new Turkish literature also affected other fields. In the new Turkish literature, many theories and methods have been tried in order to better penetrate the text (psychoanalytic, structuralist, hermeneutic, feminist, existentialist, ...). Thus, the old Turkish literature, which does not get old, has come to the agenda of the academic circle again. In this study, our aim is to examine a ghazal by ontological method.

Keywords: Divan Literature, Ontological Method, Ghazal.

Kadın Erkekleşince Eserinin Edebiyat Sosyolojisi Açısından Değerlendirilmesi

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Baki Bilik

*Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü,
bilikmb@gmail.com

Özet

Bu bildiri, Hüseyin Rahmi Gürpınar'a ait *Kadın Erkekleşince* adlı eseri edebiyat sosyolojisi açısından tartışmayı amaçlamaktadır. Yazıldığı dönem edebiyat dünyasında fazlasıyla tartışılan eser, Türk modernleşme serüveninde kadınların, modern dünyaya tutunurken yaşadıkları zorlukları/çelişkileri çarpıcı bir biçimde ortaya koymaktadır. Yazarın, tiyatro eseri olarak kaleme aldığı eserinde erken sayılabilecek bir dönemde toplumsal cinsiyet rollerini tartışmaya açtığı söylenebilir. Yüzyıllardır din ve gelenekle yoğrulmuş kadının modernleşme sürecinde yaşadığı sancıları zıt kadın karakterleri üzerinde tartışan Gürpınar, gelenek ile modern arasında sıkışan Müslüman Türk kadınına çıkış yolu aramaktadır. Geleneksel kadını eleştirildiği eserinde, yanlış modernleşmenin, kadını asli kimliğinden uzaklaştıracağını, dahası erkekleştireceğini iddia etmektedir.

Edebiyat sosyolojisi açısından incelemeye değer bir örnek oluşturan eser, özelde kadın modernleşmesi genelde ise dönemin toplumsal problemlerine yoğunlaşması nedeniyle dikkat çekmektedir. Modern toplumu, geleneksel toplumdan ayıran önemli farklardan bir tanesi kuşkusuz kadının sosyal hayatta değişen rolüdür. Modernleşmeyle birlikte yüzyıllardır her açıdan din ve gelenek ile yoğrulmuş kadının toplumsal konumu tartışmaya açılmıştır. Zamanının büyük bir kısmını evde ev işleriyle geçiren, iş hayatına neredeyse hiç katılmadığı gibi kamusal alanda da pek görünür olmayan geleneksel "mahrem" kadın, modernleşme ile birlikte, erkek ile her anlamda eşit haklara sahip olma talebinde bulunmuştur. Bu talep, geç modernleşen toplumlarda kadının konumuyla ilgili kadın ile erkek arasındaki çatışmayı derinleştirmiştir. Bir diğer ifadeyle ataerkil kodlarla örülü toplumsal cinsiyet rollerini tartışmaya açmıştır. Nihayetinde bu tartışmaları kendine özgü üslubuyla ele alan Gürpınar'ın eseri edebî açıdan olduğu kadar sosyolojik açıdan da dikkat çekmektedir.

Anahtar Sözcükler: *Kadın Erkekleşince*, Hüseyin Rahmi Gürpınar, Edebiyat Sosyolojisi.

Evaluation of The Work *Kadın Erkekleşince* (When Women Becomes Masculine) In Terms of Literary Sociology

Abstract

This article aims to discuss Hüseyin Rahmi Gürpınar's work "*When Woman Becomes Masculine*" from the point of view of literary sociology. The work, which is highly discussed in the literary world at the time it was written, strikingly reveals the difficulties/contradictions that women experience while clinging to the modern world in the Turkish modernization adventure. It can be said that the author opened up the discussion of gender roles in his work, which he wrote as a theatrical work, at a time that can be considered early. Discussing the pains of women who have been kneaded with religion and tradition for centuries, on the opposite female characters, Gürpınar seeks a way out for the Muslim Turkish woman who is stuck between tradition and modernity. In her work, in which she criticizes the traditional woman, she claims that false modernization will alienate women from their original identity, and moreover, masculinize.

The work, which is an example worth studying in terms of literary sociology, attracts attention due to its concentration on the social problems of the era, especially the modernization of women. One of the important differences between modern society and traditional society is undoubtedly the changing role of women in social life. With modernization, the social position of women, who have been kneaded with religion and tradition in every aspect for centuries, has been opened to discussion. The traditional "private" woman, who spends most of her time at home with housework, hardly participates in business life and is not very visible in the public sphere, has demanded to have equal rights with men in every sense with modernization. This demand has deepened the conflict between men and women regarding the position of women in decently modernizing societies. In other words, it has opened up the discussion of gender roles covered by patriarchal codes. Finally, Gürpınar's work, which handles these discussions with her unique style, draws attention not only from the literary point of view, but also from the sociological point of view.

Keywords: *When Woman Becomes Masculine*, Hüseyin Rahmi Gürpınar, Sociology of Literature.

Gönüllü Göçten Sürgünlüğe Geçişin Romanı: *İş Sürgünleri*

Dr. Pınar Alçıçek

*pnralcicek@gmail.com

Özet

Sürgün, kişinin kendi iradesi ile değil; kendisinin üstünde bir güç tarafından zorunlu olarak gerçekleştirdiği bir yer değiştirmedir ve bir ceza olarak insana verilir. Tarihte gördüğümüz kadarıyla da en önemli sebebi, muhalif tavidir. Sürgünlük, kimi zaman açıkça beyan edilmese de sürgün edilenin zor şartlarda yaşamaya mecbur kılınmasıyla anlaşılır duruma gelir. Aşıkâr olunan bu sürgün olma durumu, sebep ve sonuçları ile sınırlılıkları ortaya konabilecek somut veriler içerir. Bununla beraber kişinin yaşam şartlarını düzeltme veya hayat standardını yükseltme amacıyla kendi isteğiyle gerçekleştirdiği göçlerin, bir sürgüne dönüşme hikâyesi de görülmektedir. Bunun örneklerinden birine Almanya göçmeni olan Güney Dal'ın *İş Sürgünleri* romanında rastlanır. Eserin kahramanı olan işçilerde göç olayının sürgün bir hayata evrildiğine tanık olunur.

Güney Dal'ın ilk romanı olan *İş Sürgünleri* nde, Türkiye'deki iş olanaklarının yetersizliğinden dolayı Almanya'ya giden işçiler, yaşadıkları sorunlarla ve çaresizlikleriyle sürgün psikolojisi içine girer. Romanın adı da göçmen işçilerin bu sıkıntılarının bir yansımasıdır. Ruhun ve bedenini hasta düşen göçmenler ne Almanya'daki zorlu yaşam şartlarına uyabilir ne de Türkiye'ye dönebilir. Üstelik yabancı olmaları nedeniyle de ötekileştirilip rencide edilirler. İşçilerin kendilerini sürgün kabul etmeleri; Almanya'nın göçmen politikaları ile kapitalist sistemin işçileri, insani değerlerinden soyutlayarak bir nesneye ya da bir robota dönüştürme uğraşı ve yaklaşımı ile ilgilidir. Alman toplumunun ve Almanya'daki fabrikaların, yabancı işçiyi konumlandırma şekli; Almanya'ya gönüllü olarak giden işçilerde sürgünlük hissiyatı doğurur. Romandan hareketle bu çalışmanın amacı, sürgün kavramını tartışmak ve modern zamanda gönüllü göçün sürgüne dönüşme biçimini işçilerin gözünden anlamaya çalışmaktır. Bunun için literatürde verilen sürgün kavramı ele alınarak kavramın *İş Sürgünleri* romanında keşiştiği noktalar ile ayırım gösterdiği yerler araştırılacak ve sürgün kavramına yeni bir yaklaşımın mümkün olup olmayacağı irdelenecektir. Dolayısıyla sürgün ile ilgili tanımlamaların ve ölçütlerin, kişinin göç sürecine göre değişip değişmeyeceği ortaya çıkacaktır. Almanya'ya gerçekteşen işçi göçünün sürgünle ilişkisi, akademik çalışmalarda yeterli düzeyde ele alınmadığı için bu çalışma, özgün bir niteliğe sahiptir.

Anahtar Sözcükler: Sürgün, Göç, Roman, Almanya, İşçi.

The Novel of The Transition From Voluntary Migration to Exile: *Business Exiles*

Abstract

Exile is a displacement that a person performs not of his own free will, but necessarily by a power above himself, and is given to a person as a punishment. As far as we have seen in history, the most important reason is the attitude of opposition. Exile sometimes becomes understandable when the exiled person is forced to live in difficult conditions, even if it is not explicitly stated. This obvious exile situation contains concrete data on the causes and consequences of which, as well as their limitations, can be revealed. At the same time, the story of the migration carried out by one's own will in order to improve the living conditions or raise the standard of living is also seen as a story of turning into an exile. One of the examples of this is found in the novel *Business Exiles* of Güney Dal, an immigrant from Germany. It is seen that the migration event has evolved into an exile life in the workers who are the hero of the work.

In Güney Dal's first novel, *Business Exiles*, workers who go to Germany because of the lack of job opportunities in Turkey feel the psychology of exile with their problems and despair. The name of the novel is also a reflection of these troubles of migrant workers. Immigrants who are mentally and physically ill can neither comply with the difficult living conditions in Germany nor return to Turkey. Moreover, they are alienated and offended because they are strangers. Workers consider themselves exiles; With the migrant policies of Germany, the workers of the capitalist system are related to the effort and approach of turning them into an object or a robot by abstracting them from their human values. The way German society and factories in Germany position foreign workers creates a feeling of exile in workers who voluntarily go to Germany. Based on the novel, the purpose of this study is to discuss the concept of exile and try to understand the way voluntary migration turns into exile in modern times through the eyes of workers. For this purpose, the concept of exile given in the literature will be discussed and the places where the concept distinguishes between the points where it intersects in the novel *Business Exiles* will be investigated and it will be examined whether a new approach to the concept of exile can be possible. Therefore, it will be revealed whether the definitions and criteria related to deportation will change depending on the migration process of the person. This study has an original quality, since the relationship of labor migration to Germany with exile is not considered at an adequate level in academic studies.

Keywords: Exile, Migration, Novel, Germany, Worker.

İran Meşrutiyet Sonrası Şairlerinin Şiirlerinde Vatan Tezahürü

Doç. Dr. Soner İşimtekin

*Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü,
Eski Türk Edebiyatı Anabilim Dalı,
sonerisimtekin@yyu.edu.tr

Özet

Çoğu edebiyatçının, özellikle yaşadıkları dönem içerisinde gerçekleşen önemli siyasal ve toplumsal olayları yansıttığı eserleri o dönemin birer aynası, tarihsel belgesi niteliğindedir. Halkın arzusunu, ihtiyaçlarını dile getiren edebiyatçılar bu bağlamda eserleriyle kendi dönemlerinde yaşanan çoğu olayın bir nevi kaydını tutmuşlardır.

Yirminci yüzyılın başında İran'da gerçekleşen 'Meşrutiyet İnkılâbı' (1906), sadece ülkenin siyasal ve toplumsal yapısını etkilemekle kalmamış; aynı zamanda İranlı aydınları dolayısıyla İran edebiyatını da derinden etkilemiştir. Özellikle İran Meşrutiyet İnkılâbı'nın ardından, ülkenin millî birliğinin sağlanması, içişlerine her daim müdahale eden Batılı devletlerin hegemonyasından kurtulması, ülke halkının daha fazla özgürlüğe sahip olması, gelişmişlik ve refah düzeyinin artması arzusunu taşıyan çoğu dönem şairi, kendilerine misyon olarak benimsedikleri yenilikçi düşüncelerini beyan etmek için şiirlerini birer propaganda aracı olarak kullanmışlardır. Halkı bilinçlendirmek, insanların millî mücadeleye katılmalarını sağlamak amacıyla şiir mazmunlarını değiştirerek şiirin sosyal ve siyasal bir nitelik kazanmasını sağlamışlardır. Şairlerin bazıları bu uğurda sadece yazınlarıyla değil aktif siyasete katılarak mücadelesini bu alanda da sürdürmüş; hatta bu uğurda canlarını dahi feda etmişlerdir. Dönemin en etkin şairleri arasında yer alan bu isimler, şiirlerinde bu hassasiyet ve düşünceyle vatan temini kendilerince dile getirmiş; canı gibi sevdiği vatanlarını korumak ve gözetmek adına tespitler yaparak vatanın içinde bulunduğu kötü durumdan çıkabilmesi için şiirleri aracılığıyla çözüm önerileri sunmuşlardır.

Çalışmada, İran Meşrutiyet İnkılâbı'nın genel bir tasviri yapılarak gerekçeleri ve sonuçlarına dair kısa bir bilgi verilecek; bu dönemde yaşayan, eserlerini bu dönem odaklı kaleme alan ve vatan kavramını şiirlerinde kullanan şairlerden şiir örnekleriyle birlikte bahsedilecektir.

Anahtar Sözcükler: İran Edebiyatı, İran Meşrutiyet İnkılâbı, Fars Şiiri, Vatan Kavramı.

Homeland Manifestation In The Poems Of Post-Constitutional Iranian Poets

Abstract

The works of most poets and writers, in which they reflect the important political and social events that took place during the period in which they lived, are a mirror and historical document of that period. In this context, the literati who expressed the desires and needs of the people, kept a kind of record of most of the events that took place in the period with their works.

The 'Constitutional Revolution' (1906), which took place in Iran at the beginning of the twentieth century, not only affected the political and social structure of the country, but also deeply affected Iranian literature due to Iranian intellectuals. Especially after the Iranian Constitutional Revolution, most of the poets of the period, who wanted to ensure the national unity of the country, to get rid of the hegemony of the Western states that always interfere in its internal affairs, to have more freedom for the people of the country, to increase the level of development and prosperity, wrote their poems to declare their innovative ideas that they adopted as their mission. They used it as a propaganda. In order to raise the awareness of the public and to enable people to participate in the national struggle, they changed the poetic metaphors and enabled the poem to gain a social and political character. Some of the poets continued their struggle in this field not only with their writings but also by actively participating in politics for this cause; they even sacrificed from their lives. Some of the most influential poets of the period had expressed the perception of homeland in their poems. They made determinations in order to protect and watch their homeland, which they loved dearly, and offered solutions for the country to get out of the bad situation it was in through their poems.

In this study, a general description of the Iranian Constitutional Revolution and brief information about its reasons and results will be given; also the perception of homeland in the poems of the poets who lived in this period and wrote their works focused on this period will be mentioned with examples.

Keywords: Iranian Literature, Iranian Constitutional Revolution, Persian Poetry, Concept of Homeland.

Lao She'in Edebî Kişiliği ve Eserleri

Dr. Nermin Cahangirova

*Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi, Asya Edebi İlişkileri Bölümü,
nermincahangirova83@gmail.com

Özet

Sayırsız tarihî ve devrimci olaylar, iç savaşlar ve edebî devrimler, yirminci yüzyıl Çin edebiyatını şekillendiren ve onun ideolojik ve sanatsal özelliklerini tanımlayan kilit faktörler arasındadır. Bu dönem Çin edebiyatının en önemli yazarlarından biri Lao She'dir. Lao She, Çin'de olduğu kadar dünyada da çok tanınan ve eserleri yayımlanan yazarlardan biridir. Mançuryalı yazar, hayatı boyunca çeşitli olaylarla karşılaşmış; siyasi, ekonomik ve ailevi sorunlar, onun karakterinin şekillenmesinde önemli rol oynamıştır. Zorlu geçen çocukluk ve gençlik yıllarını çeşitli türlerdeki eserlerine yansıtmıştır. 4 Mayıs hareketi ile hayata bakış açısında büyük bir değişiklik yapan yazar, klasik Çin edebiyatının yazıldığı dilden uzaklaşmış; yazı dilini değiştirmiş; günlük konuşma dili olan - "baihua" da yazmaya başlamıştır. Lao She'in dünya görüşündeki değişim, eserlerinin temasını ve olay örgüsünü de zenginleştirdi ve geliştirdi. Geleneksel entrikalardan uzaklaşan Lao She, köle olmak istemeyen, daha iradeli, güçlü görümlü bir Çinli adam yaratmayı hedefliyordu.

Birçok Avrupa ülkesinde ve Amerika Birleşik Devletleri'nde yaşayıp çalışmasına rağmen her zaman ana vatanı olan ve çelişkili olaylar yaşayan Çin'e dönmeyi seçmişti. Batı klasik edebiyatı ve tarihinden okuduğu örneklerle edebiyat zevkini şekillendiren Lao She, Çin edebiyatına yeni bir biçim ve içerik kazandırmıştır. Eski düşüncelerin çürümüşlüğü konulu alan *Şehrin Kedileri*, geleneksel romanlardan farklı olarak küçük bir Çinli adam imajının yarattığı *Deve Xiangzi*, Beiping'in işgalini konu alan *Dört Nesil Bir Çatının Altında*, *Boşanma*, *Niu Tranchi'nin Biyografisi* romanları birçok ülkede yayımlanmıştır. Sosyo-psikolojik ve bazen hicivli eserlerinde eski toplumun çöküşünden, Çin halkının zor yaşamından ve zayıflığından bahsetmiş ve yenilenmenin önemini vurgulamıştır. Lao She, eserlerinde modern bir Çin imajı yaratmaya ve bunu tüm topluma aşılama çalışmıştır.

Bu nedenle bildiri, Lao She'ya dünya çapında ün kazandıran ve birçok dile çevrilen eserlerin kapsamlı bir analizini sunmaktadır. Makale ayrıca Lao She'nin eserinin ilk unsurlarında ortaya çıkan modernist eğilimleri incelemekte ve yazarın Çin edebiyatındaki konumunu ayrıntılı olarak açıklamaktadır.

Anahtar Sözcükler: Modern Çin Edebiyatı, Lao She, Yenilik, Değişim.

Lao She's Literary Personality and Works

Abstract

Numerous historical and revolutionary events, civil wars, and literary revolutions are among the key factors that shaped twentieth-century Chinese literature and defined its ideological and artistic features. One of the most important writers of Chinese literature of this period is Lao She. The Manchurian writer faced various events throughout his life, and political, economic and family problems played an important role in shaping his character. He reflected his difficult childhood and youth years in his works in various genres. The author, who made a big change in his perspective on life with the May 4th movement, moved away from the language of classical Chinese literature, changed the written language, and started to write in the daily spoken language - "baihua". Turning away from traditional intrigues, Lao She aimed to create a stronger-looking Chinese man who did not want to be a slave, but with more willpower.

Although he lived and worked in many European countries and the United States, he had always chosen to return to his homeland, China, which was experiencing conflicting events. Lao She, who shaped the literary taste with the examples he read from Western classical literature and history, brought a new form and content to Chinese literature. *The Cats of the City*, which is about the decay of old ideas, the *Camel Xiangzi*, which is created by the image of a little Chinese man, unlike the traditional novels, the *Four Generations Under One Roof*, *Divorce*, *Niu Tranchi's Biography* have been published in many countries. In his socio-psychological and sometimes satirical works, he spoke of the collapse of the old society, the difficult life and weakness of the Chinese people, and emphasized the importance of renewal. Lao She tried to create a modern image of China in his works and instill it in the whole society.

Therefore, the article provides a comprehensive analysis of the works that brought Lao She worldwide fame and which have been translated into many languages. The article also examines the modernist trends that emerged in the early elements of Lao Sheng's work and explains in detail the author's position in Chinese literature.

Keywords: Modern Chinese Literature, Lao She, Innovation, Change.

Muhtar Avezov'un "Korumasızların Günü" Adlı Hikâyesinin Tahlili

Konul Aliyeva

* Azerbaycan Milli İlimler Akademisi, Nizami Onuruna Edebiyat Enstitüsü,
eliyevpervin1@gmail.com

Özet

Muhtar Avezov, Kazak dilinin zengin kaynaklarından beslenmiş; içerik ve anlam bakımından farklı eserler meydana getirmiştir. Bunlardan biri de yazarın 1921 yılında kaleme aldığı "Korumasızların Günü"dür. "Korumasızların Günü" ile yazar, zamanının tipik resmini çizmiş; acı gerçekleri, savunmasız insanların kederini, karakterlerin iç dünyasını okucuya anlaşılır bir dilde aktarmıştır. Muhtar Avezov yalnızca hikâyenin kahramanı - Ğazizanın değil, bütün bir ulusun durumunu tanımlamak için "savunmasız" sözünü kullanmıştır.

Bu çalışmada, "Korumasızların Günü" hikâyesinin yazılmasındaki gayelerden bahs edilmiş; tüm kahramanlar incelenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Muhtar Avezov, "Korumasızların Günü", Hikâye, Savunmasız, Ğaziza.

Analysis of Mukhtar Avezov's Story "Korgansyzydyn Kuni"

Abstract

Mukhtar Auezov benefited from the rich sources of the Kazakh language and wrote diverse works in terms of content and meaning. One of these works is "Korgansyzydyn Kuni" (Destiny of Defenseless People) written by the writer in 1921. The writer described a typical portrait of his time, brutal facts, the sorrow of defenseless people, and the inner world of the characters in an understandably.

Mukhtar Auezov used the word "defenseless" not only to describe the situation of the hero of the story - Gaziza, but of the whole nation.

In this study, all the heroes were examined and the aims of writing the story "Destiny of the Defenseless People" were mentioned.

Keywords: Mukhtar Avezov, "Korgansyzydyn Kuni", Story, Unprotected, Gaziza.

Uzaktan Eğitimle Yapılan Türkçe Dersinde Dilbilgisi Öğretimi ve Uygulamaları: Öğretmen Görüşleri

Gülhan Ayar

*İstanbul Aydın Üniversitesi, Yüksek Lisans Öğrencisi,
glhnn34@gmail.com

Özet

Bu makalede uzaktan eğitimle yapılan ortaokul Türkçe dersi kapsamında dilbilgisi öğretiminin nasıl uygulandığına yönelik öğretmen görüş ve önerileri incelenmiştir. Çalışma, uzaktan eğitim uygulamalarıyla Türkçe derslerini devam ettiren öğretmenlerin, dilbilgisi öğretimini sağlarken karşılaştıkları, deneyimledikleri, tavsiye ettikleri durumları değerlendirmek amacıyla yapılmıştır. Türkçe öğretmenlerinin uzaktan eğitim kapsamında uyguladıkları Türkçe dersine ilişkin görüşlerini değerlendirmek amaçlanmıştır. Türkçe dersi, çoğunlukla uygulamaya dayalı bir derstir. Çeşitli teknolojik öğretim kanallarıyla uzaktan eğitim yapılması, dört temel dil becerisini geliştirecektir. Bu anlamda dilbilgisi öğretiminin ve uygulamalarının daha verimli bir şekilde yürütülebilmesi için Türkçe öğretmenlerinin görüş ve önerileri önem taşımaktadır.

Araştırmada nitel araştırma yöntemleri içerisinde bulunan durum çalışması deseni kullanılmıştır. Makalenin çalışma grubunu 2020-2021 eğitim-öğretim dönemi içerisinde görev yapmış 20 Türkçe öğretmeni oluşturmuştur. Türkçe öğretmenleriyle görüşme formu kullanılarak veriler toplanmıştır. Araştırmada elde edilen veriler, içerik analizi yöntemiyle bölümlere ayrılarak değerlendirilmiştir. Makale sonucundaki bulgulara göre Türkçe öğretmenleri uzaktan eğitimle yapılan Türkçe dersine ilişkin görüşlerini, deneyimlerini, önerilerini, dilbilgisi öğretimine yönelik uygulamalarını, ders içeriklerini ve ölçme-değerlendirmeye ilgili görüşlerini bölümler hâlinde açıklamışlardır. Araştırma, dilbilgisi öğretimi ve uygulamalarının uzaktan eğitimle nasıl gerçekleştiğini ortaya çıkarmıştır. Elde edilen bulgulara ilişkin sonuçlar, Türkçe öğretmenlerinin uzaktan eğitimle yapılan Türkçe dersinde dilbilgisi öğretimine yönelik öğretim çeşitliliğine katkı sağlayacaktır.

Anahtar Sözcükler: Uzaktan Eğitim, Dilbilgisi Öğretimi, Türkçe Öğretmeni.

Grammar Teaching and Practices In Turkish Lesson With Distance Education: Teachers' Opinions

Abstract

In this article, the views and suggestions of teachers on how grammar teaching is applied within the scope of the secondary school Turkish lesson with distance education were examined. The teachers who continue their Turkish lessons with distance education applications; This study was conducted to evaluate the situations they encountered, experienced and recommended while teaching grammar. It is aimed to evaluate the opinions of Turkish teachers about the Turkish lesson they apply within the scope of distance education. The Turkish course is mostly a practice-based course. Distance education through various technological teaching channels will develop four basic language skills. In this sense, the opinions and suggestions of Turkish teachers are important for grammar teaching and practices to be carried out more efficiently.

The case study pattern, which is one of the qualitative research methods, was used in the research. The study group of the article consisted of 20 Turkish teachers who worked in the 2020-2021 academic year. Data were collected with Turkish teachers using an interview form. The data obtained in the research were evaluated by dividing them into sections using the content analysis method. According to the findings at the end of the article, Turkish teachers explained their opinions, experiences, suggestions, practices for grammar teaching, course contents and their views on measurement-evaluation in sections about the Turkish course with distance education. The research revealed how grammar teaching and practices are realized with distance education. The results of the findings will contribute to the diversity of teaching Turkish language teachers for grammar teaching in distance education Turkish lessons.

Keywords: Distance Education, Grammar Teaching, Turkish Teacher.

Dilsel Etkileşim Yönüyle Türk Gastronomisindeki Fransızca Terimler

Öğr. Gör. Gülşen Berat Torusdağ

*Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü,
gbtorusdag@yyu.edu.tr

Doç. Dr. Gülşen Torusdağ

*Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Dilbilim Bölümü,
gtorosdag@yyu.edu.tr

Özet

İnsanlığın gelişimiyle birlikte küreselleşen dünyada ortaya çıkan değişimlerden birçok alan etkilenmiştir. Savaş, göç, fetih, coğrafi yakınlık, sınırlar arası nüfus hareketliliği, yeni teknolojik gelişmeler, kültürel, siyasi ya da ticari ilişkiler, evlilik, yabancı dil öğrenme gereksinimi gibi olgular sonucunda ortaya çıkan kültürlerarası etkileşim, en fazla dil üzerinde kendini göstermiştir. Doğal bir seyir olarak kabul edilen diller arası etkileşimden, beslenmede kullanılan ürünlerin üretiminden tüketimine kadar her aşamasını, tarihini, yemek ve kültür arasındaki ilişkiyi kendine konu edinen gastronomi alanı da yeterince pay almıştır. Uluslararası temaslar yoğunlaştıkça, iletişim teknolojileri geliştikçe giderek daha fazla araştırmacı, dilsel bilincin ulusal özelliklerinin araştırılmasına yönelik dil ve kültür etkileşimleriyle ilgili interdisipliner çalışmalara odaklanmıştır. Son on yılda en başta Amerika Birleşik Devletleri'nde, sosyal bilimlerde akademik olarak gıdayla ilgili yapılan çalışmalar için ortak kullanılan yeni bir kavram oluşmuştur: "Yeme-İçme Çalışmaları (Food Studies)". Food Studies antropoloji, sosyoloji, tarih, siyaset bilimi, turizm, iletişim, arkeoloji, dilbilim, psikoloji, işletme, ekonomi gibi sosyal bilimlerin gözünden her disipline özgü araştırma teknikleri çerçevesinde gıdayla ilgili yapılan çalışmaları kapsamaktadır. Food Studies, esas olarak gıdanın üretimden tüketime kadar olan yolculuğundaki sosyal ve kültürel kodları kapsamlı olarak incelemektedir. Bu interdisipliner çalışmada, Türkçenin etkilendiği diller ve en fazla etkilendiği iki dilden biri olan Fransızcadan etkilenmesi (Arapça ve Fransızcadan Türkçeye geçen sözcük sayısı kaynaklara göre farklılık gösterse de her iki dilden Türkçeye geçen sözcük sayısı altı bin civarındadır), tarihsel boyutu ile ele alınacak; dilsel etkileşim yönüyle Türk gastronomisinde yer alan Fransızca terimler örnekler verilerek irdelenmeye çalışılacaktır.

Anahtar Sözcükler: Dilsel Etkileşim, Gastronomi, Türkçe, Fransızca.

French Terms In Turkish Gastronomy In Terms of Language Interaction

Abstract

Many areas have been affected by the changes that have emerged in the globalizing world with the development of humanity. Intercultural interaction, which emerged as a result of phenomena such as war, migration, conquest, geographical proximity, cross-border population mobility, new technological developments, cultural, political or commercial relations, marriage, and the need to learn a foreign language, showed itself mostly on language. The gastronomy field, which deals with every stage, from the production to consumption of the products used in nutrition, its history, the relationship between food and culture, has also received a sufficient share from the interaction between languages, which is accepted as a natural course. As international contacts intensified and communication technologies developed, more and more researchers have focused on interdisciplinary studies of language and culture interactions aimed at investigating national features of linguistic consciousness. In the last decade, a new concept has emerged that is commonly used for academic studies of food in the social sciences, most notably in the United States: *Food Studies*. *Food Studies* include studies on food with research techniques specific to each discipline through the eyes of social sciences such as anthropology, sociology, history, political science, tourism, communication, archaeology, linguistics, psychology, business, and economics. *Food Studies* mainly examine the social and cultural codes in the journey of food from production to consumption. In this interdisciplinary study, the languages that Turkish is affected by and the fact that Turkish was influenced by French, which is one of the two languages that Turkish is most influenced by (Although the number of words transferred from Arabic and French to Turkish differs according to the sources, the number of words transferred from both languages to Turkish is around six thousand) will be discussed with historical dimension; French terms in Turkish gastronomy in terms of linguistic interaction will be tried to be examined by giving examples.

Keywords: Language Interaction, Gastronomy, Turkish, French.

Rıfat Ilgaz'ın Şiirlerinde Toplumcu Sanat Çizgisinin Gelişimi Üzerine

Dr. Öğr. Üyesi M. Arif Erzen

*Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü,
Yeni Türk Edebiyatı Anabilim Dalı,
erzenmarif@yyu.edu.tr

Özet

Siyasi açıdan olduğu kadar sosyokültürel açıdan da ciddi kırılmaları hazırlayan Cumhuriyet devri, Türk şiirinde sanatçı ve eser sayısına paralel olarak sanat anlayışlarının da çeşitlendiği, zenginleştiği bir süreci işaret eder. Bu itibarla edebî ortama hâkim olan tek bir temayülden ziyade birden çok şiir anlayışının temsil edildiği, "kaçınılmaz olarak çoğulcu" bir faaliyet sahasından söz edilebilir.

Edebiyat ortamına henüz 1920'li yıllardaki ilk şiir denemeleriyle adım atan Rıfat Ilgaz, neredeyse tüm yaşamı boyunca yazmayı sürdüren üretken bir sanatçı olarak şiir türündeki verimliliğini de 1990'ların başına dek sürdürmüştür. Roman, mizahi hikâye, tiyatro, deneme, anı gibi türlerde ciddi katkılar sunan; ayrıca çocuk edebiyatı içerisinde de dikkate değer yer edinen Ilgaz'ın her şeyden evvel şair kimliğiyle öne çıkan bir sanatçı olduğunu vurgulamak gerekir.

Ilgaz, başlangıcından 1940'lara kadar uzanan ilk dönem şiirlerinde belirgin tesirler sergiler. Erken Cumhuriyet devri Türk şiirinin güçlü seslerinden ve baskın şiir zevkinden izler taşıyan bu ilk devre sonrasında ise tamamen farklı bir anlayışla yazmaya başlar. Artık fark edilir hâle gelen toplumculuğuyla içerisinde yer aldığı kuşağın özgün bir sesine dönüşür. Sömürü ve sosyal adalet problemine yaptığı göndermelerde sınıfsal boyutu göz ardı etmeyen ve daha ziyade küçük insanın yaşamından esinlenen Ilgaz, çekirdeğinde acı bir mizah taşıyan yergi şiirleri yazmaya başlar. Ilgaz'ın belli bir sosyal kesimden seçtiği kişilerin yaşamını şiirleştirirken benimsediği dil kullanımı ve alaycı söyleyiş bakımından aynı zamanda Garip şiiriyle ortaklıklar kuran bir çizgiyi temsil etmesi dikkat çekicidir. Bu tutum, bizlere yalnızca toplumcu gerçekçi şiirin çerçevesini değil devrin şiir temayülleri arasındaki bağları da sorgulama fırsatı sunmaktadır. Bu tebliğde Ilgaz'ın şiir serüvenindeki duraklara birtakım örneklerden hareketle değinilecek; şairin mensup olduğu toplumcu gerçekçi kuşağın şiir birikimine yaptığı özgün katkı ve kuşağından ayrıldığı noktalar üzerinde durulacaktır.

Anahtar Sözcükler: Cumhuriyet Devri Türk Şiiri, Toplumcu Gerçekçilik, Garip Şiiri, Rıfat Ilgaz.

On The Development of Socialist Art Line In Rıfat Ilgaz's Poems

Abstract

The Republican era, which prepared serious breaks in terms of socio-cultural as well as political aspects, indicates a process in which the understanding of art in Turkish poetry diversified and enriched in parallel with the number of artists and works. In this respect, it would be more accurate to talk about an "inevitably pluralistic" field of activity in which more than one understanding of poetry is represented rather than a single trend that dominates the literary environment.

Rıfat Ilgaz, who stepped into the literary scene with his first poetry attempts in the 1920s, continued his productivity in poetry until the early 1990s as a prolific artist who continued to write almost all his life. It should be emphasized that Ilgaz, who made serious contributions in genres such as novels, humorous stories, plays, essays, and memoirs, and also has a remarkable place in children's literature, is an artist who stands out with his poet identity above all.

Ilgaz exhibits significant influences in his early poems dating back to the 1940s. After this first period, which bears traces of the strong voices and dominant poetry taste of the Early Republican era Turkish poetry, he begins to write with a completely different understanding. He turns into a distinctive voice of the generation he is in, with his socialist sensibility that has started to become noticeable. Ilgaz, who does not ignore the class dimension in his references to the problem of exploitation and social justice, and is rather inspired by the life of ordinary people, begins to write satire poems that have a bitter humor in their core. It is noteworthy that Ilgaz also shows similarities with Garip poets in terms of his use of language and sarcastic utterance, while poetizing the lives of people he has chosen from a certain social segment. This attitude offers us the opportunity to question not only the framework of socialist realist poetry, but also the ties between the poetic tendencies of the period. In this paper, the stops in Ilgaz's poetry adventure will be mentioned with some examples, then his contribution to socialist realist poetry accumulation and the points where he left his generation will be emphasized.

Keywords: Republican Era Turkish Poetry, Socialist Realism, Understanding of Garip Poetry, Rıfat Ilgaz.

Pi'de Ahlak ve Maneviyat

Prof. Dr. Bülent Cercis Tanrıtanır

*Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü,
bctanritanir@gmail.com

Özet

Pi'nin Yaşamı, 2001 yılında Kanadalı yazar Yann Martel tarafından yazılmıştır. Yann Martel romanında Pi'yi toplumsal normlardan bir sapma olarak tasvir eder. Meraklı ve sorgulayıcı bir çocuğu resmeder, bu da onun bir şekilde hayatının yolunu belirleyen değişik költürlere yönelmesini sağlar. Yann Martel, okuyucuyu kendi varlığını ve ahlakını sorgulamaya ikna eden bu ahlaki merkezi özenle oluşturmuştur. Özellikle mevcut davranış ve inançlarla birlikte insanları kusurlar üzerinde düşünmeye ikna eder. Pi'nin, hayatta kalması için gerekli olana yönelik inancı, ahlaki açıdan sorunlu görünmez. Hayatta kalabilmek için ahlaktan uzak durmak yanlış gibi görünse de hayatini sürdürmek için ahlakı art alana atılabilir görür. Pi'nin kendisi sadece ebeveynlerinin, dinî rahiplerin ve öğretmeninin inanç sistemini değil, aynı zamanda kaplanın kendisini de etkiler. Okuyucunun zihninde kalan ve böylece okuyucuyu etkileyen maneviyat sorununu gündeme getirmeye çalışır. Kurgusal ve gerçek olanı mükemmel bir şekilde iç içe geçiren ve hayatın anlamını da aramak gibi bir derdi olan Yann Martel'in *Pi'nin Yaşamı*, birçok açıdan çok beğenilen bir romandır ve bu çalışmada romandaki manevi ve ahlaki unsurlar incelenecektir.

Anahtar Sözcükler: Pi, Yann Martel, Maneviyat, Ahlak, Kurgu.

Morality And Spirituality In *Pi*

Abstract

Life of Pi was written in 2001 by Canadian author Yann Martel. Yann Martel portrays Pi as a deviation from social norms in his novel. He portrays a curious and inquisitive boy, which leads him to immerse himself in different cultures that somehow determine his life's path. Yann Martel has painstakingly created this moral center that persuades the reader to question his own existence and morality. It persuades people to reflect on flaws, especially with existing behaviors and beliefs. Pi's belief in what is necessary for his survival does not seem morally problematic. Although it seems wrong to stay away from morality in order to survive, he sees morality as being thrown into the background in order to maintain his vitality. Pi itself influences not only the belief system of its parents, priests and teacher, but also the tiger itself. It tries to raise the issue of spirituality that remains in the mind of the reader and thus affects the reader. Yann Martel's *Life of Pi*, which blends the fictional and the real perfectly and has a problem with searching for the meaning of life, is a highly acclaimed novel in many respects, and this study will examine the spiritual and moral elements in the novel.

Keywords: Pi, Yann Martel, Spirituality, Morality, Fiction.

Ngugi Wa Thiong'o'nun *A Grain Of Wheat* Adlı Romanında Ulusal Bilinç

Doç. Dr. Mehmet Recep Taş

*Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
mehmetrecep@yyu.edu.tr

Özet

Edebiyatın sömürgecilğe karşı ulusal bilinci inşa etmenin temel araçlarından biri olduğu konusunda genel bir fikir birliği vardır. Özellikle İkinci Dünya Savaşı'nın bitiminden itibaren, bir zamanlar sömürgeleştirilmiş ulusların dekolonizasyonu sürecinde önemli bir role sahiptir. Edebiyatın bir türü olan roman ise yazarların millî kimlik duygusu geliştirmesini sağlayan bir tür olarak öne çıkmaktadır. Batı Avrupa'nın sömürge ülkeler kurmaya başlamasından bu yana, birçok yazar-açıkça veya örtülü olarak-, sömüren ile sömürülen arasındaki ilişkileri kurgulayan eserler yazmışlardır. Ngugi Wa Thiong'o da sömürü ile ilgili görüşlerini açıkça ve radikal bir söylemle dile getiren bir yazar olarak tanınmaktadır. Thiongo, sömürgecinin geride bıraktığı her şeyi reddetmedikçe sömürülenlerin özgür olamayacağını iddia eden ve bu iddiasını yazdığı romanlara yansıtan bir yazar olarak öne çıkmaktadır. 1967 yılında yayımlanan *A Grain of Wheat* adlı romanı, sömürü düzeni ile mücadelenin başarıya ulaşması için, sömürülen halkın öncelikle kendi anadili ile eğitim alması, öz geleneklerinden (tarihinden) kopmaması ve ulusal bir bilinç geliştirmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Bu bağlamda, bu makale, hayatına ve romanına dayanarak Ngugi'nin Kenya vatandaşlarına nasıl bir ulusal bilinç aşılama çalıştığını ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Anahtar Sözcükler: Thiong'o, Ulusal Bilinç, Sömürgecilik, Buğday Tanesi.

National Consciousness In Ngugi Wa Thiong'o's Novel *A Grain Of Wheat*

Abstract

There is a general consensus that literature is one of the basic means of building the national consciousness against colonialism. Especially, from the end of Second World War on, it has a crucial role on the process of decolonization of once colonized nations. The novel, among the literary genres, stands out as one that enable writers to cultivate a sense of national identity. Ever since Western Europe began to establish colonial countries, many writers - explicitly or implicitly - have written works that fictionalized the relations between the colonized and the colonizer. Ngugi Wa Thiong'o is known as a writer who openly and radically expresses his views on exploitation and colonization. He stands out as a writer who claims that the colonized cannot be free unless they reject everything the colonizer left behind, and reflects this claim in his novels. His novel *A Grain of Wheat*, published in 1967, emphasizes that in order for the struggle against the system of colonization to be successful, the colonized people must first receive education in their mother tongue, not break away from their own traditions (history) and develop a national consciousness. In this context, this article aims to reveal how Ngugi tried to instill a national consciousness in Kenyan citizens based on his life and novel.

Keywords: Thiong'o, National Consciousness, Colonization, Grain of Wheat.

Değerleme Kuramı Çerçevesinde Katılım Dizgesi: Gazete Köşe Yazıları Örneği

Araş. Gör. Esmâ Sönmez Öz

* Atatürk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Amerikan Kültürü ve Edebiyatı Bölümü,
essonmez@atauni.edu.tr

Prof. Dr. Kamil İşeri

* Dokuz Eylül Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Dilbilimi Bölümü,
kamil.iseri@deu.edu.tr

Özet

Ses ve anlam birlikteliğinin kodlanmasıyla oluşan dil, toplumsal bir olgudur ve insanlar arasında iletişim amacı taşımaktadır. Düşünceler dil aracılığıyla aktarılmakta ve düşüncede tasarlananlar kime, hangi amaçla ve hangi koşullarda söylenirse söylenebilir, dil yani sözcükler aracılığıyla eyleme dökülmektedir. Bu noktada, topluma ilişkin din, siyaset, ekonomik, etik ve estetik değerler gibi konuların aktarılması konusunda kitle iletişim araçları rol üstlenmektedir. Yazar ya da konuşucu, dilsel kodlar kullanarak kendi bakış açısını kitle iletişim aracılığıyla ortaya koymakta ve büyük kitlelere ulaştırmaktadır. Dilsel seçimler ve kullanımlar, diğer kitle iletişim araçlarında olduğu gibi medya söyleminin türü olan günlük gazete köşe yazılarında da düşüncelerin kurgulanmasına ve okura belirli bir çerçevede sunulmasına olanak sağlamaktadır. Aynı zamanda günlük gazete köşe yazarları, toplumsal olayları yorumlarken hem kendi ideolojilerini hem de bağlı oldukları gazetenin ideolojisini belirli dilsel seçimlerle açık ve örtük biçimde okura sunarken katılımlarını ve seslerini de ortaya koymaktadırlar. Değerleme Kuramının Katılım dizgesi, söylemdeki düşüncelerin etrafında bulunan seslerin rolüyle ilgilendiği bir ulamdır. Katılım dizgesinin alt ulamı olan Çokses, yazarın ya da konuşucunun bakış açısına karşı bir duruşu benimsemekte kullandıkları dilsel kaynaklarla ilgilidir. Yazarın ya da konuşucunun dışsal durumu kabul etmesi çoksesliliktir. Bu bağlamda, çalışmada ele alınan üç farklı politik ideolojiye sahip günlük gazete köşe yazılarında çoksesin kullanım sıklığına ilişkin kapsamlı bir çözümleme sunulmaktadır.

Bu çalışma, gazete köşe yazıları söyleminde, Martin ve White'in (2005) Değerleme Kuramı Katılım dizgesini alt ulamlarından *çoksesidaraltma* ve *genişletme* çerçevesinde incelemektedir. Çalışmanın veri tabanını oluşturan gazete köşe yazılarının çözümlenmesiyle köşe yazılarının konusunu oluşturan olay ya da olguya ilişkin yazarın duruşunu ve yazarın hangi dilsel kaynaklarla bu olay ve olguları yansıttığı çalışmada irdelenecektir. Aynı zamanda sosyo-politik olayların yazar tarafından sunulma sürecinde başka seslere ne ölçüde yer verdiğinin ortaya çıkarılması ve çokses ile gazete köşe yazıları çerçevesinde yazarın temsil ettiği politik ideoloji arasındaki ilişkinin ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. Söylemin toplum üzerindeki etkisi göz önünde bulundurulduğunda çalışma nesnesi olarak ele alınan gazete köşe yazıları, Eleştirel Söylem Çözümlemesi yöntemiyle de incelenecektir. Eleştirel Söylem Çözümlemesi, söylem ve ideoloji, söylem ve güç arasındaki ilişkiyi irdelediğinden çalışmada ele alınan gazete köşe yazılarının ideoloji ve gücü yansıtırken hangi dilsel kaynakları kullandığı Değerleme Kuramı çerçevesinde çözümlenecektir.

Anahtar Sözcükler: Dizgeci İşlevsel Dilbilgisi, Değerleme Kuramı, Katılım Dizgesi, Çokses, Gazete Köşe Yazıları.

Engagement System Within The Framework of Appraisal Theory: The Example of Op-Ed Articles

Abstract

Language, which is formed by the coding of the unity of sound and meaning, is a social phenomenon and has the purpose of communication between people. Thoughts are conveyed through language and whatever is designed in thought, to whom, for what purpose and under what conditions is said, they are put into action through language, that is, utterances. At this point, the mass media plays a role in conveying the issues related to the society such as religion, politics, economic, ethical and aesthetic values. The writer or speaker uses linguistic codes to reveal their point of view through mass communication and conveys them to large masses. Linguistic choices and uses enable ideas to be fictionalized and presented to the reader in a certain framework in op-ed articles, which are the type of media discourse, as in other mass media. At the same time, while commenting on social events, op-ed article writers reveal their engagement and voice to the readers while presenting both their own ideology and the ideology of the newspaper they are affiliated to and making implicit and explicit linguistic choices. Engagement system is a category within the framework of Appraisal Theory that deals with the role of voices around ideas in discourse. Heterogloss, which is the sub-category of engagement system, is related to the linguistic resources they use to adopt a stance against the author's or speaker's point of view. The acceptance of the external situation by the author or speaker is heterogloss. In this context, a comprehensive analysis of the frequency of heterogloss usage in op-ed articles with three different political ideologies is presented.

This study examines Martin and White (2005)'s Appraisal Theory's sub-categorie of Engagement system in the discourse of op-ed articles within the framework of contract and expand. By analyzing the op-ed articles that constitute the database of the study, the stance of the author regarding the event or phenomenon that constitutes the subject of the article and the linguistic sources that the author reflects these events and facts will be examined. At the same time, it is aimed to reveal the extent to which socio-political events include other voices in the presentation process by the author, and to reveal the relationship between heterogloss and the political ideology represented by the author within the framework of op-ed articles. Considering the effect of discourse on society, op-ed articles, which are considered as study objects, will also be analyzed with the Critical Discourse Analysis method. Since Critical Discourse Analysis examines the relationship between discourse and ideology, discourse and power, the linguistic resources used by the op-ed articles discussed in the study while reflecting ideology and power will be analyzed within the framework of the Appraisal Theory.

Keywords: Systemic Functional Grammar, Appraisal Theory, System of Engagement, Heterogloss, Op-Ed Articles.

Çerkesçedeki (Adıge Dili) Bazı Atasözleri Ve Türkçedeki Karşılıkları

Dr. Öğr. Üyesi Arif Gezer

*Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Temel İslam Bilimleri Bölümü
arifgezer@hotmail.com

Özet

Her toplumun bir dili ve her dilin bir atasözü kültürü vardır. Atasözleri, toplumsal hafızayı yansıtan ve özetleyen özlü sözlerdir. Bir toplumun atalarının uzun denemeler, gözlemler ve yaşanmışlıklar sonucu vardıkları fikir ve yargıları dile getirir. Bilgelik ve tecrübe içerirler. Genelde kalıplaşmış ifade tarzlarına sahiptirler. O toplumun hemen her bir bireyine hitap ederler. Toplumun genel duygu düşüncelerini ifade ederler. O toplumun her bireyi o ifadelerde, kendi özüne hitap eden bir derinlik boyutu algılar. Bu yönüyle her bir atasözü, o toplumun bütün bireyleri tarafından genel kabul gören toplumsal bir düşünce ifade tarzı olarak değerlendirilebilir.

Türk Dili ve Türk Milleti için *Akraba Topluluklar*'dan kabul edilen ve Kafkasya'da konuşulan Çerkesçe Dili (Adıge), yazı dilinin yanı sıra çok zengin bir sözlü kültüre de sahiptir. Yakın zamanlara kadar sadece Kiril Alfabesiyle yazılan Çerkesçe (Adıge) için, bilhassa Türkiye Diasporası tarafından Latin Harfleriyle de yazılması yönünde yapılan girişimler git gide artmaktadır.

Türkiye'de konuşulan Çerkesçe, 1864 yılındaki Büyük Çerkes Sürgününden beri anavatinından yani Kuzeybatı Kafkasya'dan ayrı kaldığı için, Tarihi bir dil mahiyetine dönüşmek üzeredir. Yani Türkiye'deki Çerkesçe, Kuzey Batı Kafkasya'daki Çerkesçe'ye nazaran, çok orijinal asli bir mahiyet üzere kalmış bir atalar dili mesabesinde. Dolayısıyla, Türkiye Çerkesleri tarafından bu dil ile ifade edilen atasözleri de her biri birer tarihi arkaplana ayrı özel öykülere sahip birer anlam dünyası mahiyetindedirler.

Bu çalışmamızda, Türkiye'de yaşayan Çerkes halklarından Abzah boyuna ait olan ve halk arasından derlemiş olduğumuz bazı atasözlerini serdedeceğiz. Ayrıca, onların Türkçe'deki karşılıklarını belirleyemeye çalışacağız. Her iki dildeki atasözlerinin öykülerini de karşılaştıracacağız. Benzerliklerin veya farklılıkların, her iki kültürün karşılaştırılmasında önemli bir katkısı olacağı düşüncesindeyiz.

Anahtar Sözcükler: Çerkesçe, Kafkasya, Atasözü, Öykü, Tarih, Türk Dili.

Some Proverbs In Circassian (Adyge Language) And Their Equivalents In Turkish

Abstract

Every society has a language and every language has a proverb culture. Proverbs are aphorisms that reflect and summarize the collective memory. They express the ideas and judgments of the ancestors of a society as a result of long trials, observations and experiences. They contain wisdom and experience. They generally have stereotypical expression styles. They appeal to almost every individual of that society. They express the general feelings of the society. Every individual of that society perceives in those expressions a dimension of depth that appeals to his own essence. In this respect, each proverb can be considered as a social thought expression style that is generally accepted by all members of that society.

The Circassian Language (Adige), which is accepted from the Related Communities for the Turkish Language and the Turkish Nation and spoken in the Caucasus, has a very rich oral culture as well as its written language. Attempts to write Circassian (Adige), which was written only in Cyrillic Alphabet until recently, in Latin letters, are increasing, especially by the Turkish Diaspora. Circassian spoken in Turkey is about to turn into a historical language since it has been separated from its homeland, that is, the Northwest Caucasus, since the Great Circassian Exile in 1864. In other words, the Circassian language in Turkey is an ancestral language that has remained with a very original nature, compared to the Circassian language in the North-West Caucasus. Therefore, the proverbs expressed in this language by the Circassians of Turkey are like worlds of meaning. And each of them has its own historical background and special stories.

In this study, we will present some proverbs which we have compiled from the people, belonging to the Abzah tribe, one of the Circassian peoples living in Turkey, and. We will also try to determine their equivalents in Turkish. We will also compare the stories of proverbs in both languages. We will also compare the stories of proverbs in both languages. We think that the similarities or differences will make an important contribution to the comparison of both cultures.

Keywords: Circassian, Caucasian, Proverb, Story, History, Turkish Language.

Farsça - Türkçe Dil İlişkisinde Arapça Kökenli Yalancı Eş Değer Kelimeler

Dr. Öğr. Üyesi İsmail Söylemez

* İnönü Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksek Okulu, Farsça Birimi,
ismail.soylez@inonu.edu.tr

Özet

Tarihî süreç içerisinde yoğun bir etkileşimde bulunan Türkçe ve Farsça birbirlerini etkilemiş, birbirleriyle kelime aşırışında bulunmuşlardır. Her iki dilin söz varlığında çok sayıda ortak kelimenin birikmesiyle, sonuçlanan bu etkileşim neticesinde her iki dilde kökeni ve telaffuzu aynı ancak anlam olarak farklılaşan veya zamanla anlam değişimine uğrayan çok sayıda ortak veya ödünç kelime bulunmaktadır.

İki dildeki ortak veya ödünç kelimeler, Farsça öğrenmek isteyen Türkçe konuşurlarına ciddi kolaylıklar sağlarken iki dildeki yalancı eş değer kelimeler, dil öğretimi/öğrenimi sırasında ciddi sorunlara yol açabilmektedir. Hedef dildeki yalancı eş değerlerle karşılaşan Türkçe konuşuru, anadilden olumsuz aktarma yaparak kelimeyi Türkçedeki anlamıyla algılamakta ve dil öğrenme sürecinde, dört temel becerinin ediniminde zorluklar yaşamakta ve diller arası çeviri yaparken önemli hatalara düşmektedir. İki dildeki ortak söz varlığının avantajından istifade etmek isteyen öğretici/öğrenci iki dildeki yalancı eşdeğerliğin farkında olmadığına; Farsça *botri*'nin Türkçede *şişe*, Türkçedeki *şişe*'nin Farsçada *cam*, Farsçadaki *cam*'in Türkçede *kadeh*, Türkçedeki *kadeh*'in Farsçada *kâse*, Farsçadaki *kase*'nin Türkçede *tas* ve Türkçedeki *tas*'in Farsçada *kel* demek olduğunu bilemediğinde, bu durum büyük hatalara yol açabilecektir.

Yazılışları ve telaffuzları aynı olan, aynı etimolojik kökten gelen ancak anlamları farklı olan kelimelere *yalancı eş değer (falsefriend)* denmektedir. Yalancı eş değer kelimeler, aynı kökten gelmelidir. Saha tecrübesine dayanmayan ve alan literatürü açısından eksik olan bazı çalışmalarda birbirine çok benzediği ve yakın durduğu eş sesli kelimelerin de *yalancı eş değer* olarak değerlendirildiği dikkat çekmektedir. *Sesteş kelimeler* de denilen *yalancı kökteş kelimeler (falsecognate)* ise farklı etimolojik köklerden gelmelerine rağmen modern biçimleri itibarıyla aynı şekilde telaffuz edilen kelimelerdir. Yalancı eş değer (*falsefriend*) ve yalancı kökteş (*falsecognate*) kelimelerin birbirleriyle karıştırılmasının temel sebebi her ikisinin hem telaffuz ve şekil olarak aynı olması/birbirine benzemesi hem de her iki dilin söz varlığında ortak kelimeler olarak yer almasıdır. Bu çalışma, Farsça öğrenmek isteyen Türkçe konuşurlarının yalancı eş değerler konusunda farkındalık sahibi olmasını ve dil öğrencisinin bu yalancı eş değerliğe sahip kelimelerde anadilinden yapacağı olumsuz aktarmaları önleyebilmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Sözcükler: Farsça, Türkçe, Dil İlişkisi, Yalancı Eş Değerlik, Dil Öğretimi.

False Equivalent Words of Arabic Origin In The Language Relationship In Farsi-Turkish

Abstract

Turkish and Persian, which had intense interaction in the historical process, influenced each other and exchanged word with each other. As a result of this interaction, which results in the accumulation of a large number of common words in the vocabulary of both languages, there are many common or borrowed words in both languages that have the same origin and pronunciation, but differ in meaning or change their meaning over time.

While common or borrowed words in two languages provide serious convenience to Turkish speakers who want to learn Persian, false equivalents in two languages can cause serious problems during language teaching/learning. A Turkish speaker, who encounters false equivalents in the target language, perceives the word with its Turkish meaning by making a negative transfer from the mother tongue, and has difficulties in acquiring four basic skills in the language learning process and makes important mistakes when translating between languages. When the instructor/student who wants to take advantage of the common vocabulary in the two languages is not aware of the false equivalence in the two languages; This is a great situation when he does not know that Persian *botri* means bottle in Turkish, bottle in Turkish means *glass* in Persian, *glass* in Persian means *goblet* in Turkish, chalice in Turkish means bowl in Persian, bowl in Persian means *tas* in Turkish and *tas* in Turkish means *bald* in Persian may cause errors.

Words that have the same spelling and pronunciation, come from the same etymological root, but have different meanings are called false friends. False equivalent words must come from the same root. It is noteworthy that in some studies that is not based on field experience and are lacking in terms of field literature, homophones that are very similar and close to each other are also considered as false equivalents. False cognates, also called homophones, are words that are pronounced the same in their modern forms, although they come from different etymological roots. The main reason why false friend and false cognate words are confused with each other is that both are the same/similar in terms of pronunciation and form, and that they are common words in the vocabulary of both languages.

This study aims to make Turkish speakers who want to learn Persian be aware of false synonyms and to prevent the language learner from making negative transfers from his mother tongue in words with false equivalence.

Keywords: Persian, Turkish, Language Relation, False Equivalence, Language Teaching.

UDEAS

Prof. Dr. Fuat Sezgin Ortadoğu ve Avrasya Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi
Ulusal Dil ve Edebiyat Araştırmaları Sempozyumu Özet Kitabı